

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

ΙΑ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

Έκτακτη συνεδρίαση 2^{ας} Αυγούστου 2019*

Ωρα έναρξης: 11.40 π.μ.

Αρ. 32

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΑΔΑΜΟΣ ΑΔΑΜΟΥ)

Καλημέρα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής και παρακαλώ τους έντιμους βουλευτές να δηλώσουν την παρουσία σας.

Παρακαλώ τους γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ΑΝΝΙΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ τη γραμματεία όπως διαβάσει τις αναφορές που έχουμε στη σημερινή συνεδρία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μεταξύ 29^{ης} και 31^{ης} Ιουλίου ο Πρόεδρος της Βουλής πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στη Βουλγαρία, επικεφαλής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπίας, μετά από πρόσκληση της Προέδρου της Εθνικής Συνέλευσης της Βουλγαρίας. Η αντιπροσωπία αποτελείτο από τους κ. Κώστα Κωνσταντίνου, Στέφανο Στεφάνου και Πανίκο Λεωνίδου.

Πέρα από τη συνάντηση με την Πρόεδρο της Βουλής της Βουλγαρίας, η αντιπροσωπία έγινε δεκτή από τον Πρόεδρο και από τον Πρωθυπουργό της Βουλγαρίας και συναντήθηκε με την Πρόεδρο της Ομάδας Φιλίας Βουλγαρίας-Κύπρου στο κοινοβούλιο της χώρας. Είχε επίσης χωριστές συναντήσεις με την Αναπληρώτρια Υπουργό Εξωτερικών, τον πατριάρχη Σόφιας, τον αντιδήμαρχο Σόφιας, καθώς και με ομογενείς επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στη Βουλγαρία.

Ο Πρόεδρος της Βουλής και η αντιπροσωπία ενημέρωσαν τους συνομιλητές τους για το κυπριακό πρόβλημα κατηφιάζοντας την πάγια τουρκική αδιαλλαξία. Ενημέρωσαν επίσης για τις συνεχιζόμενες τουρκικές παραβιάσεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Ευχαρίστησαν εξάλλου για τη διαχρονική στάση αρχών που τηρεί η Βουλγαρία σε σχέση με το Κυπριακό.

Στις συναντήσεις συζητήθηκε επίσης η περαιτέρω ενδυνάμωση των κοινοβουλευτικών και ευρύτερων διμερών σχέσεων σε διάφορους τομείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ.

* Τα αναλυτικά αποτελέσματα όλων των ηλεκτρονικών ψηφοφοριών της συνεδρίας ευρίσκονται στο Αρχείο της Βουλής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ξεκινήσουμε με το Κεφάλαιο Δεύτερο: Κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων, επειδή υπάρχει μία πρόταση νόμου εκ μέρους του Δημοκρατικού Κόμματος η οποία θα κατατεθεί σήμερα και για την οποία υπάρχει εισήγηση να κηρυχτεί επείγουσα και να ψηφιστεί σήμερα.

Η πρόταση νόμου πιλοφορείται «Ο περί Μεταβίβασης και Υποθηκείωσης Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2019».

Αν δεν υπάρχει ένσταση, κηρύσσεται επείγουσα και παραπέμπεται στην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή με την παράκληση να συνέλθει, για να τη μελετήσει και να ετοιμάσει έκθεση.

Ο κ. Παπαδόπουλος.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ.

Πέραν του ότι ζητούμε να τεθεί ενώπιον του σώματος με τη μορφή του κατεπείγοντος η συγκεκριμένη πρόταση νόμου, διαδικαστικά θέτουμε ένα επιπρόσθετο αίτημα προς το σώμα, αυτή η πρόταση νόμου να συζητηθεί πριν από την αναπομπή, που είναι το υπ' αριθμόν 1 θέμα της σημερινής ημερήσιας διάταξης.

Καταλαβαίνω ότι αυτή είναι κάπως παράδοξη διαδικασία, αλλά θεωρώ ότι είναι ιδιαίτερα ιδιάζουσες οι συνθήκες τις οποίες έχουμε μπροστά μας και επειδή ακριβώς -τουλάχιστον σ' ό,τι μας αφορά εμάς- η απόφαση και η έκβαση σε σχέση μ' αυτή την πρόταση είναι καθοριστική για τη δική μας στάση σε σχέση με την αναπομπή, ζητούμε όπως τεθεί προ της ημερήσιας διατάξεως, δηλαδή πριν από την αναπομπή ως θέμα για συζήτηση και για ψήφιση από αυτό το σώμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Παπαδόπουλε, επειδή η πρόταση που κάνετε τώρα είναι για να αλλάξει η διαδικασία έτσι όπως την έχω μπροστά μου, γι' αυτό την πρότασή σας θα τη θέσω σε ψηφοφορία, να αποφανθεί το σώμα.

Παρακαλώ ποιοι ψηφίζετε την πρόταση του κ. Παπαδόπουλου να συζητηθεί η πρόταση νόμου του ΔΗΚΟ πρώτα;

Ο κ. Δαμιανού.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, για τη διαδικασία.

Ασφαλώς το οποιοδήποτε κόμμα δικαιούται να ζητήσει να κατατεθεί μια πρόταση νόμου υπό τη μορφή του κατεπείγοντος. Όμως η ολομέλεια σήμερα έχει συγκληθεί για ειδικό σκοπό, για να εξετάσει τις αναπομπές του Προέδρου της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό είπα και εγώ.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Οπότε, θεωρούμε ότι και με βάση τον κανονισμό το σωστό είναι να εξεταστούν οι αναπομπές και στην πορεία η οποιαδήποτε πρόταση θα εγκριθεί ως κατεπείγουσα για να εξεταστεί σήμερα, να πάρει την πορεία της, αλλά υπάρχει μια διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό είπα και εγώ, κύριε Δαμιανού, γι' αυτό ζήτησα τη γνώμη του σώματος. Αν συναινεί στην πρόταση του κ. Παπαδόπουλου, που ξεφεύγει της διαδικασίας που έχω μπροστά μου, γι' αυτό και θα επιμείνω να το θέσω σε ψηφοφορία.

Ποιοι νομίζετε ότι πρέπει να συζητηθεί πρώτα η πρόταση του Δημοκρατικού Κόμματος όπως την εξέφρασε ο κ. Παπαδόπουλος;

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Άγγελο Βότση)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ηλεκτρονικά;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, ως κατεπείγουσα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Λουκαΐδης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Η ψηφοφορία να γίνεται αποδεχτό να...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μα, ρώτησα προηγουμένως.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Όχι, πρέπει να ψηφίσουμε για εκείνο πρώτα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

«Αν υπάρχει αντίρρηση» είπα και δεν είπε κανένας «όχι».

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Για το «επείγουσα» κύριε Πρόεδρε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Για το «επείγουσα» πρώτα.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Θεώρησα ότι αν υπάρχει ένσταση...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σας παρακαλώ, ξέρω πολύ καλά τι είπα. Ρώτησα στην αρχή αν υπάρχει αντίρρηση να κηρυχτεί επείγουσα και δεν επήρα καμία απάντηση. Θέλετε να το βάλουμε σε ψηφοφορία τώρα;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ναι, κύριε Πρόεδρε, να μπει σε ψηφοφορία πρώτα και μετά να συζητήσουμε και για το...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντάξει.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του επείγοντος της πρότασης νόμου που έφερε το Δημοκρατικό Κόμμα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεννέα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άρα, γίνεται αποδεκτή η πρόταση της κατάθεσης της πρότασης νόμου του ΔΗΚΟ ως επείγουσας.

Ναι, κύριε Λουκαΐδη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Για να δικαιολογήσουμε την ψήφο μας, κύριε Πρόεδρε. Διαδικαστικά είναι αλήθεια ότι έχουμε και στο παρελθόν επιτρέψει να εγγραφούν με τη διαδικασία του επείγοντος προτάσεις νόμου και γι' αυτόν τον λόγο δεν εναντιωθήκαμε στην εγγραφή της συγκεκριμένης πρότασης νόμου, για να είμαστε συνεπείς με όσα κάναμε και στο παρελθόν. Τούτο είναι ανεξάρτητο από τη θέση ουσίας που έχουμε για την πρόταση νόμου, η οποία θα κριθεί στην ολομέλεια και η δική μας η στάση ήταν και παραμένει αρνητική τζιαι θέλω να το ξεκαθαρίσω. Δεν έσσει να κάνει με το διαδικαστικό κομμάτι της δυνατότητας να εγγραφεί προς συζήτηση και ψήφιση η συγκεκριμένη πρόταση νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τώρα παρακαλώ να ψηφίσετε για το αν θεωρείτε ότι πρέπει να προτάξουμε τη συζήτηση πρώτα της πρότασης νόμου του ΔΗΚΟ, παρά την αναπομπή.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της πρότασης του κ. Παπαδόπουλου;

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Γιώργο Περδίκη)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ζήτησε τον λόγο ο κ. Περδίκης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Χίλια συγγνώμη!

Ο κ. Περδίκης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Εντάξει, ήταν για την ψηφοφορία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι εννέα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι.

Αποχές μια, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άρα, η πρόταξη της συζήτησης της πρότασης νόμου του ΔΗΚΟ εγκρίνεται.

Τα υπόλοιπα προτεινόμενα νομοθετήματα κατατίθενται και παραπέμπονται στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές, σύμφωνα με τον σχετικό κατάλογο που έχει ήδη διανεμηθεί.

(Η κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων)

Νομοσχέδια, κανονισμοί, αποφάσεις, έγγραφα, εκθέσεις

Κατάθεση από

**Παραπομπή/
κοινοποίηση σε**

1. Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 2019. (Αρ. Φακ. 23.01.060.154-2019).
2. Ενημέρωση της Βουλής των Αντιπροσώπων για την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερομηνίας 26 Ιουλίου 2019, για την επιλογή για διορισμό από το Υπουργικό Συμβούλιο του προέδρου, αντιπροέδρου και του μέλους του διοικητικού συμβουλίου της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3(2)(β) των περί Ορισμένων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Διορισμός Διοικητικών Συμβουλίων) Νόμων του 1988 έως 2013. (Αρ. Φακ. 22.10.003).

Υπουργό Οικονομικών

Κοινοβουλευτική
Επιτροπή Οικονομικών
και Προϋπολογισμού

Γραμματεία Υπουργικού
Συμβουλίου

Όλους τους βουλευτές

Πρόταση νόμου

Κατάθεση από

Παραπομπή σε

Ο περί Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2019. (Αρ. Φακ. 23.02.060.098-2019).

Γιώργο Περδίκη, βουλευτή
Κινήματος Οικολόγων-
Συνεργασία Πολιτών

Κοινοβουλευτική
Επιτροπή Οικονομικών
και Προϋπολογισμού

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προχωρούμε στο Πρώτο Κεφάλαιο της ημερησίας διάταξης, που είναι η νομοθετική εργασία.

Οι εκθέσεις θεωρούνται αναγνωσθείσες.

Το πρώτο θέμα είναι η αναπομπή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας του νόμου «Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων» (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2019» και το δεύτερο είναι «Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2019», πρόταση νόμου του Δημοκρατικού Κόμματος, που μόλις προηγουμένως ψηφίσατε να προταχθεί πριν από την ψήφιση για την αναπομπή.

Τώρα θα συζητήσουμε τον περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων, πρόταση νόμου του Δημοκρατικού Κόμματος.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για την πρόταση νόμου «Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2019»

Παρόντες:

Άγγελος Βότσης, πρόεδρος

Μαρίνος Μουσιούτσας

Αβέρωφ Νεοφύτου

Μάριος Μαυρίδης

Ονούφριος Κουλλά

Στέφανος Στεφάνου

Άριστος Δαμιανού

Αντρέας Καυκαλιάς

Μαρίνος Σιζόπουλος

Γιώργος Λιλλήκας

Μιχάλης Γιωργάλλας

Γιώργος Περδίκης

Άννα Θεολόγου

Μη μέλη της επιτροπής:

Δημήτρης Δημητρίου

Ειρήνη Χαραλαμπίδου

Χριστάκης Τζιοβάνης

Νικόλας Παπαδόπουλος

Χρίστος Ορφανίδης

Λίνος Παπαγιάννης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από τους κ. Νικόλα Παπαδόπουλο και Άγγελο Βότση εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος στη σημερινή συνεδρία της ολομέλειας του σώματος και κηρύχθηκε επείγουσα, αυθημερόν.

Στη συνεδρία της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ο Υπουργός Οικονομικών, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος. Παρευρέθηκε επίσης εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων Νόμου, ώστε να διασφαλίζεται πλήρως το δικαίωμα του ενυπόθηκου οφειλέτη σε δικαστική προστασία στο πλαίσιο υπό εξέλιξη διαδικασίας εκποίησης ενυπόθηκου ακινήτου.

Σημειώνεται ότι η υπό αναφορά πρόταση νόμου κατατέθηκε στη Βουλή ως αποτέλεσμα επανεξέτασης ψηφισθέντος από τη Βουλή και αναπεμφθέντος Νόμου, με τον οποίο είχε τροποποιηθεί ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων Νόμου. Με τον εν λόγω νόμο ο ενυπόθηκος οφειλέτης έχει δικαίωμα σε δικαστική προστασία με την εξασφάλιση ενδιάμεσου διατάγματος για παρεμπόδιση της διαδικασίας εκποίησης.

Με την υπό αναφορά πρόταση νόμου, η οποία σύμφωνα με τους εισηγητές της αποτελεί βελτιωμένη πρόταση σε σχέση με τον αναπεμφθέντα νόμο, προτείνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Η επέκταση της προβλεπόμενης στη βασική νομοθεσία προθεσμίας προς εξόφληση του οφειλόμενου ποσού ύστερα από την επίδοση έγγραφης ειδοποίησης (Τύπος Ι) από τριάντα (30) σε σαράντα πέντε (45) ημέρες, καθώς και η επέκταση της προθεσμίας καταχώρισης έφεσης σε επαρχιακό δικαστήριο από τον ενυπόθηκο οφειλέτη για παραμερισμό της σκοπούμενης πώλησης από τριάντα (30) σε σαράντα πέντε (45) ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής της σχετικής ειδοποίησης.
2. Η θέσπιση νέας δικαιολογητικής βάσης καταχώρισης έφεσης στο επαρχιακό δικαστήριο για παραμερισμό της ειδοποίησης της σκοπούμενης πώλησης από τον ενυπόθηκο οφειλέτη. Συναφώς, τέτοιο δικαίωμα θα παρέχεται στον οφειλέτη, στην περίπτωση που ο ενυπόθηκος δανειστής αρνήθηκε να προσέλθει και/ή δεν προσήλθε, ως η σχετική υποχρέωσή του βάσει του Κώδικα Συμπεριφοράς για τον Χειρισμό Δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν Οικονομικές Δυσκολίες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, σε διαδικασία αναδιάρθρωσης πιστωτικών διευκολύνσεων εμπόπτουσας στις διατάξεις του περί της Σύστασης και Λειτουργίας του Ενιαίου Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής

Φύσεως Νόμου ή στην περίπτωση που τέτοια διαδικασία κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του υπό ψήφιση νόμου εκκρεμεί και δεν έχει εισέτι ολοκληρωθεί.

3. Η περαιτέρω διασφάλιση του ενυπόθηκου οφειλέτη στο δικαίωμα καταχώρισης έφεσης με την παροχή δυνατότητας ένταξης στις προβλεπόμενες διαδικασίες διαμεσολάβησης του Μέρους VIA της νομοθεσίας για την επίλυση χρηματοοικονομικών διαφορών, επιπρόσθετων περιπτώσεων δανειακών διευκολύνσεων κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, εξαιρουμένων όμως πιστωτικών διευκολύνσεων για τις οποίες, κατά τον χρόνο υποβολής αίτησης στον Χρηματοοικονομικό Επίτροπο για διορισμό διαμεσολαβητή, έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση ή βρίσκεται σε εξέλιξη δικαστική διαδικασία ή διαδικασία πώλησης ενυπόθηκου ακινήτου με πλειστηριασμό.
4. Η παροχή δυνατότητας στον οφειλέτη να περιλάβει στην αίτηση που θα υποβάλει στον Χρηματοοικονομικό Επίτροπο για διορισμό διαμεσολαβητή και αιτιάσεις που και αυτοτελώς θα ήταν δυνατό να αποτελέσουν λόγο υποβολής παραπόνου περί του ύψους του οφειλόμενου και απαιτητού ποσού, περιλαμβανομένων των οφειλόμενων τόκων. Σημειώνεται ότι σε τέτοια περίπτωση ο οφειλέτης θα έχει, ακολούθως και εφόσον το πιστωτικό ίδρυμα διαπιστωθεί από τον Χρηματοοικονομικό Επίτροπο ότι δεν έχει συμμορφωθεί με τις προβλεπόμενες από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο υποχρεώσεις του, δικαίωμα σε καταχώριση αίτησης σε αρμόδιο δικαστήριο για την έκδοση απαγορευτικού διατάγματος αναστολής της σκοπούμενης πώλησης.
5. Η επέκταση της εφαρμογής των διατάξεων για τη διαμεσολάβηση από διοριζόμενο από τον Χρηματοοικονομικό Επίτροπο διαμεσολαβητή σύμφωνα με τις διατάξεις της οικείας νομοθεσίας για την επίλυση χρηματοοικονομικών διαφορών σε διευκολύνσεις οι οποίες εξαγοράζονται από εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων.
6. Η διασφάλιση διά ειδικής νομοθετικής πρόβλεψης ότι, ενόσω διαρκεί η διαδικασία διαμεσολάβησης βάσει των διατάξεων της νομοθεσίας για την επίλυση χρηματοοικονομικών διαφορών, θα εξακολουθεί να ισχύει παραμερισμός της ειδοποίησης της σκοπούμενης πώλησης, η οποία θα παρατείνεται για όσο χρονικό διάστημα ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος εξετάζει κατά πόσο εφαρμόστηκαν ικανοποιητικά οι πρόνοιες του Κώδικα Συμπεριφοράς για τον Χειρισμό Δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν Οικονομικές Δυσκολίες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.
7. Η διασφάλιση του οφειλέτη ότι σε συνέχεια της ενώπιον του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου διαδικασίας βάσει των διατάξεων των Μέρους VIA της οικείας νομοθεσίας θα έχει τη δυνατότητα να υποβάλει σε αρμόδιο δικαστήριο αίτηση (ex parte) για την έκδοση απαγορευτικού διατάγματος αναστολής της σκοπούμενης πώλησης αποκλειστικά για διαπιστωθέντες από τον Χρηματοοικονομικό Επίτροπο λόγους, αφορώντες σε παράβαση των προνοιών του Κώδικα Συμπεριφοράς για τον Χειρισμό Δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν Οικονομικές Δυσκολίες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Σε τέτοια περίπτωση ο οφειλέτης θα έχει δικαίωμα υποβολής αίτησης έκδοσης του εν λόγω διατάγματος εντός δεκαπέντε (15) ημερών, αφ' ης έλαβε γνώση της σχετικής σύμφωνα με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις απόφασης του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου, ότι υφίσταται παράβαση των προνοιών του οικείου κώδικα συμπεριφοράς.
8. Η παροχή της εξουσίας στο δικαστήριο να εκδίδει το ως άνω αναφερόμενο διάταγμα, εφόσον αξιολογήσει την απόφαση του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου και εκ πρώτης όψεως ικανοποιηθεί ότι βάσιμα αμφισβητείται από τον ενυπόθηκο οφειλέτη η εκπλήρωση από πιστωτικό ίδρυμα ή από εταιρεία εξαγοράς πιστώσεως της υποχρέωσής τους για αναδιάρθρωση των χορηγήσεων βάσει των προνοιών του σχετικού κώδικα συμπεριφοράς και ότι η σκοπούμενη αναστολή της επικείμενης εκποίησης ενυπόθηκου ακινήτου δε συνιστά δυσανάλογο μέτρο σε σχέση με τη φερόμενη μη εκπλήρωση της ως άνω υποχρέωσης.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την υπό αναφορά πρόταση νόμου οι προτεινόμενες ρυθμίσεις κρίνεται ότι θα συμβάλουν στην προστασία των καλώς νοουμένων συμφερόντων εκείνων των ενυπόθηκων οφειλετών οι οποίοι, ενώ έχουν τη βούληση και την πρόθεση να προβούν σε αναδιάρθρωση των δανειακών τους διευκολύνσεων, σε πολλές περιπτώσεις αντιμετωπίζουν την απροθυμία και/ή την αδιαλλαξία των πιστωτικών ιδρυμάτων να προσέλθουν με ειλικρινή πρόθεση σε διαδικασίες αναδιάρθρωσης για την εξεύρεση βιώσιμων λύσεων επ' ωφελεία τόσο των δανειοληπτών όσο και των ιδίων, συμμορφούμενα συν τοις άλλοις με τις απορρέουσες από την οικεία Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για τη διαχείριση καθυστερήσεων υποχρεώσεώς τους.

Όπως περαιτέρω αναφέρεται στην ίδια αιτιολογική έκθεση, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, εκτός από την προσθήκη στους ήδη υφιστάμενους λόγους για τους οποίους ο οφειλέτης έχει το δικαίωμα σε καταχώριση έφεσης για παραμερισμό της ειδοποίησης της σκοπούμενης πώλησης και της περίπτωσης που ο ενυπόθηκος δανειστής αρνήθηκε να προσέλθει ή δεν προσήλθε, ως όφειλε, σε διαδικασία αναδιάρθρωσης κατά τα οριζόμενα στη νομοθεσία για την επίλυση χρηματοοικονομικών διαφορών, θεσμοθετείται επίσης μία νέα νομιμοποιητική βάση έκδοσης από αρμόδιο δικαστήριο απαγορευτικού διατάγματος αναστολής της

σκοπούμενης πώλησης. Η νέα αυτή νομιμοποιητική βάση θα υφίσταται επιπροσθέτως της υφιστάμενης βάσει του άρθρου 32 του περί Δικαστηρίων Νόμου παρεχόμενης στον δανειολήπτη δυνατότητας να αιτηθεί την έκδοση τέτοιου απαγορευτικού διατάγματος, όπως και πέραν της υφιστάμενης στον περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων Νόμο δυνατότητας καταχώρισης έφεσης στο επαρχιακό δικαστήριο για παραμερισμό της ειδοποίησης της σκοπούμενης πώλησης, υπό την προϋπόθεση σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία ότι ο ενυπόθηκος οφειλέτης έχει προηγουμένως εξασφαλίσει παρεπίμπτον απαγορευτικό διάταγμα βάσει των διατάξεων του άρθρου 32 του περί Δικαστηρίων Νόμου.

Σημειώνεται ότι το πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου νόμου θα καλύπτει περιπτώσεις πιστωτικών διευκολύνσεων υπό μορφή δανείου ή ορίου υπεραναλήψεως ή ορίου πιστωτικής κάρτας συμβατικής υποχρέωσης ποσού ύψους μέχρι τριακοσίων πενήντα χιλιάδων ευρώ (€350.000), εξασφαλισθείσες με υποθήκη ή με σύμβαση εκχώρησης εξασφάλισης κατατεθείσας στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας επί ακινήτου που χρησιμοποιείται ως κύρια κατοικία, όπως και πιστωτικές διευκολύνσεις υπό μορφή χρηματοδοτικής μίσθωσης ακινήτου το οποίο χρησιμοποιείται ως κύρια κατοικία ή ως επαγγελματική στέγη συνολικής συμβατικής υποχρέωσης μέχρι του ποσού των τριακοσίων πενήντα χιλιάδων ευρώ (€350.000), οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Μέρους VIΑ της νομοθεσίας για την επίλυση διαφορών χρηματοοικονομικής φύσεως [Αρ. Νόμου 84(Ι) του 2010].

Σημειώνεται περαιτέρω ότι και στις δύο ως άνω περιπτώσεις οι προτεινόμενες νομοθετικές ρυθμίσεις θα καλύπτουν τέτοιες μορφές δανειακών διευκολύνσεων ανεξαρτήτως του ύψους της διαμορφωθείσας στο μεταξύ τελικής οφειλής κατά τον χρόνο που αυτή καθίσταται απαιτητή σε σχέση με το αρχικό ύψος της συναφθείσας δανειακής διευκόλυνσης.

Στο στάδιο συζήτησης της υπό αναφορά πρότασης νόμου από την επιτροπή ο Υπουργός Οικονομικών δήλωσε ότι πρέπει να δοθεί επαρκής χρόνος στο αρμόδιο υπουργείο να αξιολογήσει τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, ενώ ταυτόχρονα πρέπει να εξασφαλισθεί η γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, δεδομένης της συμμετοχής της χώρας στο ευρωσύστημα. Επισημάνε επίσης ότι στην παρούσα φάση δεν υφίσταται ενδεχόμενο προώθησης εκπονήσεων κύριας κατοικίας ενόψει της επικείμενης εφαρμογής του σχεδίου «Εστία» τον Σεπτέμβριο του 2019.

Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, επισημαίνοντας ότι το ζήτημα της προστασίας «αδίκημένων» δανειοληπτών πρέπει να αντιμετωπισθεί ενιαία και αποτελεσματικά, αλλά και σε διαβούλευση με τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, δήλωσε ταυτόχρονα ότι σε καμιά περίπτωση το ζήτημα δεν πρέπει να αφηθεί να τύχει εκμετάλλευσης από στρατηγικούς κακοπληρωτές.

Από πλευράς του ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος, ο οποίος σημειώνεται ότι, σε περίπτωση ψήφισης της υπό αναφορά πρότασης νόμου σε νόμο, θα κληθεί να εμπλακεί πιο ενεργά στις διαδικασίες αναδιάρθρωσης και κατά τρόπο που οι αποφάσεις του να αποτελούν περαιτέρω νομιμοποιητική βάση έκδοσης απαγορευτικού διατάγματος σε σχέση με σκοπούμενη πώληση, όταν τα πιστωτικά ιδρύματα δε συμμορφώνονται προς τις εκπληγάζουσες από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για τις αναδιαρθρώσεις δανείων υποχρεώσεις τους, δήλωσε ότι η υπό αναφορά πρόταση νόμου συνιστά συγκροτημένη εισήγηση για νομοθετικές ρυθμίσεις, τις οποίες το γραφείο του έχει τα μέσα και την τεχνογνωσία να υλοποιήσει. Ταυτόχρονα κάλεσε την επιτροπή όπως, σε περίπτωση ψήφισης της υπό αναφορά πρότασης νόμου σε νόμο, η έναρξη της ισχύος αυτού μετατεθεί για σύντομο χρονικό διάστημα, ώστε να δοθεί στον ίδιο η ευχέρεια έκδοσης σχετικών οδηγιών και εγκυκλίων.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας δήλωσε ότι, καθόσον οι προτεινόμενες ρυθμίσεις εμπεριέχονται σε σχετική πρόταση νόμου, δεν είναι εξουσιοδοτημένη να τοποθετηθεί επί αυτών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υπό το φως όλων των πιο πάνω κατέληξε ως ακολούθως:

1. Ο πρόεδρος της επιτροπής και το μέλος της βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος τάσσονται υπέρ της ψήφισης της υπό αναφορά πρότασης νόμου σε νόμο.
2. Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, τα μέλη της βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, το μέλος της επιτροπής βουλευτής του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, το μέλος της βουλευτής της Συμμαχίας Πολιτών, το μέλος της βουλευτής της Αλληλεγγύης, το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, καθώς και το μέλος της επιτροπής ανεξάρτητη βουλευτής κ. Άννα Θεολόγου επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού με την παρούσα έκθεσή της υποβάλλει την υπό αναφορά πρόταση νόμου στην ολομέλεια του σώματος για τη λήψη τελικής απόφασης.

Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση ψήφισης της υπό αναφορά πρότασης νόμου σε νόμο, ο τίτλος αυτού θα τροποποιηθεί, ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2019».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Άγγελος Βότσης.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΟΤΣΗΣ:

Να ρωτήσω, κύριε Πρόεδρε, υπάρχει κάποιος χρονικός περιορισμός, κάποια συμφωνία;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δε θεωρώ σκόπιμο να σας βάζω... Να μη με αναγκάσετε να βάλω περιθώρια χρόνου, νομίζω καταλαβαίνετε ότι πρέπει να είμαστε σύντομοι και περιεκτικοί, να μην περάσουμε και στον νόμο και στη διαδικασία που γίνεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, να σας δίνουμε ένα λεπτό και να πρέπει να απαντήσετε.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΟΤΣΗΣ:

Εάν υπάρχει μια γενική προσέγγιση να είμαστε όλοι φειδωλοί, εγώ μπορώ σε δύο-τρία λεπτά να παρουσιάσω την πρόταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ορίστε, κύριε Βότση.

Κύριε Βότση, για να έρθετε στο βήμα, σημαίνει θα μιλήσετε πάνω από δύο λεπτά.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΟΤΣΗΣ:

Είπα δύο-τρία και μπορεί να...

Να πω πολύ σύντομα πως... Να θυμίσω πώς ξεκίνησε αυτή η πρωτοβουλία: Είχαμε τη συγκεκριμένη νομοθεσία του 2018, η οποία, ενώ δε στερούσε τα νομικά δικαιώματα του οποιουδήποτε, η πράξη έδειξε ότι λειτουργούσε αναποτελεσματικά -και σ' αυτό νομίζω όλοι μπορεί να συμφωνήσουν- και θεωρήθηκε ότι έπρεπε να γίνει μια προσπάθεια διαμόρφωσης αυτής της νομοθεσίας. Την πρωτοβουλία δυστυχώς, αντί να την πάρει η κυβέρνηση ή η Κεντρική Τράπεζα, που σήμερα παρουσιάζονται ότι είναι έτοιμοι να μας φέρουν και τον Σεπτέμβριο ολιστική λύση, την πήραν οι δανειολήπτες. Την πήρε ο κ. Μελάς, ο οποίος πήρε μια πρωτοβουλία, γύρισε τα κόμματα όλα, την επήρε, πήγε στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας την παρουσίασε, δε βρήκε κλειστές πόρτες. Τούτων δεδομένων, εμείς και άλλα κόμματα κρίναμε ότι μπορούσαμε να υιοθετήσουμε αυτή την πρόταση και τη βάλουμε για συζήτηση, αφού την υιοθετήσαμε στην επιτροπή Οικονομικών.

Ξεκίνησε η συζήτηση στην επιτροπή Οικονομικών και υπήρξε μια ευρύτερη άρνηση και από το Υπουργείο Οικονομικών και από την Κεντρική Τράπεζα και βεβαίως και από τον Σύνδεσμο Τραπεζών Κύπρου παρουσιάζοντας ότι ενδεχομένως να δημιουργηθούν σοβαρότατα προβλήματα στην κυπριακή οικονομία και όχι μόνο, και στις τράπεζες και τα γνωστά που έχουμε ακούσει πολλές φορές, δε θα επαναλαμβάνω για τον χρόνο, που δεν πρέπει να πάρω πολύ χρόνο σήμερα. Ποιος ήταν ο στόχος αυτής της προσπάθειας; Ποια ήταν η πρόθεση μας; Να ανατινάξουμε το χρηματοπιστωτικό σύστημα; Βεβαίως όχι! Απλώς, θέλαμε αν ωθήσουμε τα πράγματα προς αναδιρθώσεις, αντί να καταλήγουν τα πράγματα σε εκποιήσεις.

Εμείς και σήμερα θεωρούμε ότι, αν οι τράπεζες αλλάξουν τη συμπεριφορά τους, θα είναι υπέρ και των τραπεζών και των δανειοληπτών. Και το πιστεύουμε τούτο και θεωρούμε ότι αντίθετα, όχι μόνο δε θα δημιουργήσουμε προβλήματα στην κυπριακή οικονομία ή στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, θα τους βοηθήσουμε. Αυτή ήταν η πραγματική μας ειλικρινής πρόθεση όσων υπογράψαμε αυτή τη πρόταση.

Ξεκίνησε ένας πανικός. Και να μην υπήρχαν προβλήματα διεθνώς, μπορεί και να τα δημιουργήσαμε με τον πανικό που ξεκίνησε και βρεθήκαμε σε ένα δίλημμα στην προηγούμενη συνεδρίαση να συζητούμε ή όχι την αναβολή της πρότασης, δεδομένου του ότι ήρθε ο Επίτροπος και είπε: «Εγώ μπορώ την 1^η του Σεπτεμβρίου να σας έχω μια ολιστική αντιμετώπιση του προβλήματος», διότι βεβαίως κανείς δε θεωρεί ότι με την πρόταση, είτε όπως έχει καταλήξει σήμερα είτε αυτήν που είναι υπό αναπομπή, ότι λύσαμε τα προβλήματα με το θέμα των εκποιήσεων.

Δυστυχώς, η ολομέλεια, ενώ εμείς ψηφίσαμε αναβολή της δικής μας πρότασης, εν τη σοφία της η ολομέλεια αποφάσισε να μην αναβληθεί. Προχώρησε η συζήτηση του θέματος και ψηφίσαμε την πρότασή μας και πέρασε, με αποτέλεσμα να ξεκινήσει όλη αυτή η ένταση, να γίνει αναπομπή της πρότασης, την οποία έχουμε ενώπιόν μας στην πορεία, και να ενδιαφερθεί περισσότερο η Κεντρική Τράπεζα. Και σημειώνω ότι βλέπουμε τελευταίως ένα αυξημένο ενδιαφέρον από την Κεντρική Τράπεζα να αντιμετωπίσει προβλήματα και να μας λέει ότι είναι έτοιμη Σεπτέμβρη, το αργότερο Οκτώβρη να φέρει η ίδια η Κεντρική Τράπεζα, σε

συνεργασία και με το Υπουργείο Οικονομικών και με τον Επίτροπο βεβαίως, μια ολιστική προσέγγιση του θέματος που θα κατανοεί τις ανησυχίες και του κόσμου, που θεωρεί σε μεγάλο βαθμό ότι αρκετές είναι δικαιολογημένες, και της Βουλής. Άρα, περιμένουμε και αυτή την εξέλιξη και εδώ θα είμαστε να δούμε αν δε θα είναι άλλη μια υπόσχεση ή αν θα υλοποιηθεί αυτή η πρόθεση.

Εμείς την ίδια ώρα ενώπιόν μας έχουμε την αναπομπή, που σε λίγο θα συζητήσουμε, σε σχέση με την οποία εμείς δε θεωρούμε ότι πρέπει να αφήσουμε τη χώρα μας όπως ήρθαν τα πράγματα με την προηγούμενη νομοθεσία, που όλοι λένε ότι είναι αναποτελεσματική, και, για να αντιμετωπίσουμε και τις αιτιάσεις, αγωνίες, προβληματισμούς της Κεντρικής Τράπεζας σε σχέση με το τι μπορεί η Ευρώπη να κάνει, ήρθαμε και κάναμε μια τροπολογία επί της πρότασής μας, σε συνεργασία και με την Κεντρική Τράπεζα, η οποία τι αλλάζει; Στην ουσία βάζει στην όλη διαδικασία τον Χρηματοοικονομικό Επίτροπο, ο οποίος στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του μέχρι σήμερα μπορούσε να γνωμοδοτήσει για αριθμό περιπτώσεων κατά πόσο ο Κώδικας της Κεντρικής υλοποιείται ή όχι και εμείς πιάσαμε αυτή τη γνωμοδότησή του και την προσθέσαμε στις δυνατότητες του πολίτη να πάει δικαστήριο με ό,τι άλλα όπλα είχε. Εν τω μεταξύ δώσαμε και αυτό το όπλο, να πάει να πείσει τον δικαστή ότι «Κύριε, και ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος έκρινε, βάσει της δικής του δουλειάς που κάνει, ότι δεν έγινε η εφαρμογή του Κώδικα της Κεντρικής Τράπεζας», για να μπορέσει να πείσει το δικαστή, που θα είναι ο τελικός κριτής, κατά πόσο δικαιολογείται να δώσει το απαγορευτικό διάταγμα.

Ταυτόχρονα, υπενθυμίζω, για να θυμηθούμε όλοι, ότι αυτή η πρόταση, όπως και η προηγούμενη, παρέχει στους δανειολήπτες, εφόσον την εγκρίνουμε είτε τη μια είτε γίνει αποδεκτή η αναπομπή, παρέχει στους δανειολήπτες στην ουσία άλλα τρία εργαλεία, για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν μια ενδεχόμενη εκποίηση. Ποια είναι τα τρία εργαλεία; Εάν μπορούν, μέσω της διαδικασίας του νόμου της αφερεγγυότητας με την αίτηση για εμπλοκή σ' αυτή τη διαδικασία να αναστέλλεται εκποίηση, εάν υποβάλουν αίτηση στο σχέδιο «Εστία», να αναστέλλεται η εκποίηση και, τρίτον, αν έχουν το χαρτί του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου, τη γνωμοδότησή του επί της εφαρμογής ή όχι του κώδικα της Κεντρικής, που θα λαμβάνεται υπόψη στη διαδικασία αυτή και το ύψος του ποσού, να μπορούν να πάν στο δικαστήριο να κάμουν τη δική τους αίτηση.

Αυτά εν ολίγοις λέει η πρόταση που σας καλούμε σήμερα να στηρίζετε. Θεωρούμε ότι είναι πολύ καλύτερη η εξέλιξη αυτή σε σχέση με το τι υπάρχει σήμερα στη νομοθεσία, η οποία, λέω, εκ των πραγμάτων κρίθηκε αναποτελεσματική. Ενδεχομένως και αυτή η πρόταση να έχει προβλήματα που πρέπει να δούμε στην πορεία, λαμβανομένου υπόψη ότι ο Διοικητής και το Υπουργείο Οικονομικών δεσμεύτηκαν -μπορεί να μην το κάμουν, δεν είμαστε αμάθητοι να μην τηρούνται οι υποσχέσεις- αλλά από εμάς εξαρτάται και από την επιτροπή Οικονομικών, αλλά και από όλα τα κόμματα στην πρώτη συνεδρία που θα ξεκινήσει τον Σεπτέμβρη να συνεχίσουμε την προσπάθεια επ' αυτών των προτάσεων. Ήδη εμείς ως ΔΗΚΟ επεξεργαζόμαστε πρόταση ενίσχυσης των αρμοδιοτήτων του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου, για να καλύψει μεγαλύτερο φάσμα περιπτώσεων.

Και ολοκλήρωσα και απολογούμαι, αλλά, επειδή, νομίζω, ήταν σημαντικό να ξέρουμε τι ακριβώς έχουμε ενώπιόν μας, παρ' όλη τη δυσκολία του χρόνου που έχουμε φτάσει, θεωρώντας λοιπόν ότι πρέπει να αποφύγουμε με οποιονδήποτε τρόπο -αυτό που και ο Διοικητής ζήτησε από εμάς- το να βρεθεί αυτή η νομοθεσία, η οποία νομοθεσία, υπό αναφορά στο Ανώτατο με μακροχρόνια πιθανότητα εξέλιξης, που θα δημιουργήσει στις αγορές μια αβεβαιότητα. Εμείς σήμερα θέτουμε αυτή την πρόταση, η οποία είναι σε αντιπαράθεση, αν θέλετε, με το τι θα μπορούσε να γίνει σε σχέση με την αναπομπή. Εμείς, εάν η πρότασή μας αυτή εγκριθεί, θα υποστηρίξουμε στην ουσία στην πορεία την αποδοχή της αναπομπής, απλά για να μην έχουμε δύο νομοθεσίες για το ίδιο θέμα, γιατί θεωρούμε ότι, εάν ψηφιστεί η συγκεκριμένη νομοθεσία, εμείς είμαστε ικανοποιημένοι ότι έχουμε πετύχει τον στόχο να κάνουμε μία καλύτερη νομοθεσία, χωρίς να πούμε ότι κάμαμε το τέλειο.

Ευχαριστώ πολύ και απολογούμαι για τον χρόνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Βότση, δεν τηρήσατε τον λόγο σας για τρία λεπτά. Μιλήσατε οκτώ λεπτά.

Σας παρακαλώ πάρα πολύ, σας παρακαλώ πάρα πολύ να παίρνετε τον λόγο, να είστε σύντομοι και περιεκτικοί!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

(Αστειεύομενος)

Εννά μας κάμει τζιαι τούτος όπως τους δανειολήπτες!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να μην μπούμε σε τούτο το θέμα, κύριε Αβέρωφ.

Λοιπόν, ο κ. Περδίκης.

Γιώργο, θα μιλήσεις κι εσύ οκτώ λεπτά;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Για να μην πάθω τα ίδια, εγώ θα σας προειδοποιήσω ότι θα μιλήσω και στο δεύτερο θέμα, που αφορά την αναπομπή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Για να είμαι σωστός με τον κανονισμό, θα μιλήσω τώρα μόνο για την πρόταση νόμου του ΔΗΚΟ.

Λοιπόν, η πρόταση νόμου του ΔΗΚΟ, για να ξέρουμε τι κάμνουμε, δίνει εξουσίες στον Χρηματοοικονομικό Επίτροπο, που είναι και παρών και μας ακούει, πέραν αυτών που του δίνει ο ειδικός νόμος, άρα υπάρχει ένα θέμα νομιμότητας πρώτα απ' όλα, αν είναι νόμιμο τούτο το πράγμα που κάμνει.

Δεύτερον, η πρόταση νόμου του ΔΗΚΟ περιορίζει την ευρύτητα που είχε η νομοθεσία που ψηφίσαμε. Γιατί; Γιατί βγάζει έξω όλους όσοι τα δάνειά τους είναι εκτός τραπεζών, που είναι περισσότεροι από τους μισούς και είναι οι πιο ευάλωτοι! Αυτό που θα ψηφίσουμε ουσιαστικά είναι ότι δε θα δώσουμε αυτό το μαξιλαράκι, αυτά τα λίγα, ελάχιστα όπλα που λέγαμε πριν δεκαπέντε μέρες στους δανειολήπτες. Θα εξαιρέσουμε αυτούς που έχουν πάει ήδη στα ειδικά οχήματα και στις ειδικές εταιρείες, Απόλλων, Altamira και ούτω καθεξής. Βκαίνουν έξω τζιένοι! Δε θα αφορά αυτούς που έχουν πάρει την επιστολή Τύπου Ι, δηλαδή γι' αυτούς που ξεκίνησε ήδη η διαδικασία των εκποιήσεων. Έξω τζιένοι! Δε θα αφορά όσους δεν εμπίπτουν τα δάνειά τους σε αυτά που αναφέρεται η νομοθεσία του επιτρόπου. Έξω τζιένοι! Ε, πόσους να βγάλουμε έξω; Για ποιους κάμνουμε τούτη τη νομοθεσία τελικά; Και είναι αμφίβολο αν ο επίτροπος μπορεί να διαχειριστεί έστω κι αυτούς τους επιπλέον που του στέλλει αυτή η νομοθεσία. Θα κατανοούσα μια διαδικασία γνωμοδότησης του επιτρόπου ενώπιον του δικαστηρίου, για να έχει βάση το δικαστήριο, όταν αποφασίζει αν έχει εφαρμοστεί ή όχι ο κώδικας της Κεντρικής Τράπεζας, αλλά όχι μια από την αρχή διαδικασία διαμεσολάβησης. Τζιένοι βκάλλει τζιένοι άλλους έξω, τους οποίους έννεν του παρόντος να πω, κύριε Πρόεδρε.

Εν κατακλείδι, θεωρούμε ότι αυτή η πρόταση που βάζει το ΔΗΚΟ ευνοχίζει τη νομοθεσία που ψήφισε η Βουλή -ευνοχίζει τη νομοθεσία που ψήφισε η Βουλή- την καθιστά εντελώς ανεπαρκή και δε βοηθά καθόλου στην επίλυση του μεγάλου προβλήματος, που είναι να κατευθύνουν στη διαδικασία της εκποίησης τους δανειολήπτες, χωρίς να εφαρμόσουν τον κώδικα για τη διαχείριση των δανείων.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Περδίκη.

Ο κ. Σιζόπουλος.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Πάρα πολύ σύντομα, κύριε Πρόεδρε, γιατί με αρκετά απ' αυτά που είπε ο κ. Περδίκης συμφωνώ και επαυξάνω, τίθενται όμως ορισμένα ζητήματα.

Το βασικό είναι ποιος είναι ο λόγος που χρειάζεται να γίνει η αλλαγή πάνω στη συγκεκριμένη, την υπάρχουσα νομοθεσία. Είναι γιατί έχουμε διαπιστώσει από την εφαρμογή ότι αφενός μεν υπάρχει μία μορφή αυθαιρεσίας των τραπεζιτών σε βάρος των πολιτών και, δεύτερον, ότι εκείνοι οι πολίτες που έπρεπε να είχαν προστατευτεί δεν προστατεύονται. Γι' αυτό και θεωρώ ότι η καλύτερη επίλυση του προβλήματος ήταν αυτό που είχαμε εισηγηθεί ως ΕΔΕΚ, να υπάρχει μία αναβολή των εκποιήσεων με ένα λογικό χρονικό διάστημα δύο-τριών μηνών, για να μπορέσουμε κάτω από την άνεση του χρόνου να κάνουμε όλες εκείνες τις τροπολογίες στη νομοθεσία, ούτως ώστε αφενός μεν να προστατεύσουμε τους πολίτες που θα έπρεπε, αφετέρου να δώσουμε το δικαίωμα των τραπεζών να προχωρούν εκεί και όπου πρέπει στη διαδικασία των εκποιήσεων χωρίς καθυστερήσεις και χωρίς να προστατεύουμε αυτούς που ονομάζονται «στρατηγικοί κακοπληρωτές». Αυτό το πράγμα τελικά δεν έχει γίνει.

Σήμερα έχουμε ενώπιόν μας μια πρόταση. Έχει θετικά η πρόταση μέσα, όμως για μας υπάρχουν δύο μεγάλα αρνητικά. Το πρώτο αρνητικό είναι ότι δε διασφαλίζει στον πολίτη το δικαίωμα προσφυγής στη δικαιοσύνη. Αυτό που του διασφαλίζει είναι μόνο προσφυγή για διαδικαστικά ζητήματα, τα οποία ουσιαστικά -τουλάχιστον αυτή είναι η νομική γνωμάτευση την οποία έχουμε- τα οποία ουσιαστικά για μας είναι δευτερεύουσας σημασίας. Αυτό λοιπόν είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό ζήτημα, το οποίο θα πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη.

Και, δεύτερον, εάν πραγματικά ενδιαφερόμαστε να δώσουμε τη δυνατότητα σωστής λειτουργίας, θα πρέπει το συντομότερο δυνατόν να προχωρήσουμε στον εξορθολογισμό της νομοθεσίας που διέπει ακριβώς τις εκποιήσεις. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο εμείς θεωρούμε ότι αυτή η πρόταση υστερεί σε σχέση με την προηγούμενη που ψηφίσαμε την περασμένη φορά και γι' αυτό θα την καταψηφίσουμε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Σιζόπουλε.

Ο κ. Μιχάλης Γιωργάλλας.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, η αρχική μας θέση, η οποία παραμένει, ήταν ότι θα έπρεπε να βρεθεί τρόπος όσοι διαχειρίζονται μη εξυπηρετούμενα δάνεια, είτε είναι εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων είτε τράπεζες, θα πρέπει να τηρούν την Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας που προάγει τις αναδιαρθρώσεις και όχι τις εκποιήσεις και, δεύτερον, ότι θα πρέπει να υπάρχει απρόσκοπτη πρόσβαση του κάθε δανειολήπτη προς τις δικαστικές διαδικασίες και για όλες τις περιπτώσεις όπου θεωρεί ο ίδιος ότι δεν έχει υιοθετηθεί η Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας.

Προσπαθήσαμε να κάμουμε αυτό το πράγμα με την πρόταση νόμου που καταθέσαμε τα τέσσερα κόμματα. Σήμερα όμως αυτό που έχουμε μπροστά μας υπηρετεί αυτές τις ανάγκες και αυτό τον στόχο; Η δική μου η άποψη είναι «όχι». Προηγουμένως το εξήγησαν πολύ καλά ο κ. Περδίκης και ο κ. Σιζόπουλος. Δυστυχώς, αλλού ξεκινήσαμε και αλλού καταλήγουμε. Και, επειδή εμείς δε θέλουμε να πουλήσουμε ελπίδα, παραμένουμε και σε αυτό το οποίο ο Πρόεδρος της Βουλής στις 12 Ιουλίου είχε τονίσει και είχε πάρει και πρωτοβουλία, να δοθεί χρόνος, ώστε σε λίγες εβδομάδες, μέσα στον Σεπτέμβριο, η Κεντρική Τράπεζα, το Υπουργείο Οικονομικών, ο Χρηματοοικονομικός Επιτρόπος και η Βουλή να ξανασυζητήσουν το θέμα, ώστε να βρεθεί αυτό το μοντέλο και αυτή η νομοθεσία, η οποία, πρώτον, δε θα διαταράσσει το σύστημα, θα προστατεύει αυτούς που έχουν ανάγκη, θα κυνηγά τους κακοπληρωτές και ιδιαίτερα θα προάγει τις αναδιαρθρώσεις και όχι τις εκποιήσεις.

Και, επειδή ακριβώς δε θέλουμε να χρησιμοποιηθεί ως, αν θέλετε, δικαιολογία ότι «μα, ψηφίστηκε ο νόμος» και αυτή η καλή θέληση η οποία εκφράστηκε και υπήρξε και δέσμευση του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας και του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου ότι θα επανέλθουν με προτάσεις τον Σεπτέμβριο, για να μη χαθεί αυτή η ευκαιρία, για να γίνει αυτό που πρέπει, το σωστό, εμείς θα τηρήσουμε αποχή σε ό,τι αφορά τη συγκεκριμένη πρόταση νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Γιωργάλλα.

Ο κ. Χρίστου.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Πρόεδρε, θα ξεκινήσω από την πρόταση την οποία έχουμε ενώπιόν μας, την πρόταση του ΔΗΚΟ δηλαδή, λέγοντας ότι εμείς δεν είμαστε αρνητικοί σε οποιαδήποτε πρωτοβουλία για επίλυση αυτού του μεγάλου ζητήματος, όμως παρατηρούμε σχεδόν τα ίδια πράγματα και προβληματιζόμαστε για τα ίδια πράγματα που έχουν αναφερθεί προηγουμένως.

Η νομοθεσία γίνεται πολύ περιοριστική. Οι δανειολήπτες τους οποίους προσπαθούμε να προστατεύσουμε, υποτίθεται, στην ουσία μένουν απ' έξω. Και οι ευάλωτες ομάδες, που είναι αυτή η ομάδα που θα έπρεπε να έχουμε πάρει μέτρα μέχρι σήμερα, για να μπορέσει να ορθοποδήσει, μένουν στο έλεος του Θεού! Για να προσφύγουν ακόμα και στη δικαιοσύνη είναι πολύ δύσκολο για αρκετούς ανθρώπους, διότι δε διαθέτουν τις οικονομικές δυνατότητες. Μιλώ για τα βασικά.

Από την πλευρά μας θυμίζω ότι μέχρι σήμερα έχουμε καταθέσει επανειλημμένες προτάσεις νόμου. Μέχρι και χθες έχουμε καταθέσει συγκεκριμένη πρόταση νόμου, την οποία ζητήσαμε να εξεταστεί σήμερα, όμως δεν έγινε αποδεκτό και έτσι παραπέμφθηκε για τον Σεπτέμβριο.

Οι πρωτοβουλίες που ακούσαμε ότι θα λάβει η Κεντρική Τράπεζα δημιουργούν το εξής ερώτημα: Η Κεντρική Τράπεζα δε γνωρίζει τι συμβαίνει με τις εκποιήσεις, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ή τις ευπαθείς ομάδες από το 2013; Περίμενε το 2019 να λάβει μέτρα και πρωτοβουλίες;

Ευχαριστώ, Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Χρίστου.

Ο κ. Δαμιανού Άριστος.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η κατάσταση είναι πολύ σοβαρή, για να αναπτύσσεται μια επιχειρηματολογία η οποία σε μεγάλο βαθμό δεν ανταποκρίνεται και στην πραγματικότητα.

Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ευθύς εξαρχής ότι, όπως έχει κατατεθεί η πρόταση του Δημοκρατικού Κόμματος, σε καμία περίπτωση, γιατί πάει να κτιστεί αυτή η εικόνα δημόσια, σε καμία περίπτωση δεν οδηγεί σε αυτόματη αναστολή εκποιήσεων. Αυτή τη στιγμή που μιλούμε 10 500 συμπολίτες μας έχουν λάβει ειδοποίηση Τύπου Ι και έχουν μπει στην τελική ευθεία για εκποιήσεις.

Σημείο δεύτερον: Γιατί γίνεται αυτή η συζήτηση με αφορμή την αναπομπή; Διότι πέρσι τον Ιούλιο, ενώ εμείς προειδοποιούσαμε ότι το δικαίωμα του πολίτη για πρόσβαση στη δικαιοσύνη είναι αναφαίρετο και αναπαλλοτρίωτο και λέγαμε ότι η Βουλή θα ψήφιζε μία δρακόντεια και αντισυνταγματική νομοθεσία, εν τη σοφία της η πλειοψηφία ψήφισε μία νομοθεσία. Και πάλι εν τη σοφία τους κόμματα, προεξάρχοντας του Δημοκρατικού Κόμματος, επέλεξαν να αναθεωρήσουν την περσινή τους στάση και μας βρήκαν συνοδοιπόρους, διότι κτυπούσαν σε ανοικτές πόρτες, ήταν και η δική μας θέση, και ψηφίσαμε πριν τρεις βδομάδες μία συγκεκριμένη νομοθεσία. Τι άλλαξε από αυτή την τετραγωνικά σωστή θέση ότι σε ένα δημοκρατικό κράτος δικαίου το δικαίωμα του πολίτη να προσφύγει στη δικαιοσύνη πρέπει να διατηρηθεί;

Και τι αλλαγές θα επιφέρει η πρόταση η συγκεκριμένη; Πρώτον, οι περιπτώσεις στις οποίες ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος θα αποφαίνεται είναι πολύ συγκεκριμένες. Δεν αφορούν την ουσία της διαφωνίας ενός δανειολήπτη με την τράπεζα, αλλά τη διαδικασία, κατά πόσο τηρήθηκε ο κώδικας της Κεντρικής Τράπεζας. Επομένως, οι χιλιάδες που είναι στα δικαστήρια και διαφωνούν με τις καταχρηστικές ρήτρες, με τις υπερχρεώσεις, τους ανατοκισμούς, τις παράνομες χρεώσεις δε θα έχουν από τον ήλιο μοίρα, όπως δε θα έχουν, αν παραμείνει η νομοθεσία όπως αλλοιώθηκε με τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται.

Δεύτερον -έχει ήδη λεχθεί- πέραν του 50% των δανείων, που περιλαμβάνει έναν μεγάλο όγκο στεγαστικών δανείων με εξασφάλιση την πρώτη κατοικία ή τη μικρή επαγγελματική στέγη, βρίσκεται εκτός του τραπεζικού συστήματος. Και, όταν πανηγυρίζουν κάποιοι ότι δήθεν έκαμαν αναδιρθώσεις, η αλήθεια είναι ότι έχουμε €11 δις κόκκινα, μη εξυπηρετούμενα δάνεια και ότι οι πανηγυρισμοί για τις αναδιρθώσεις είναι απλοστοχά διότι τα πολλά δισεκατομμύρια έφυγαν από τις τράπεζες και πήγαν στα επενδυτικά ταμεία, τα οποία ειρήσθω εν παρόδω ελέγχονται για ενδεχόμενη διαπλοκή, περιμένουμε απαντήσεις ως ΑΚΕΛ. Άρα, η πλειοψηφία του κόσμου θα παραμείνει ακάλυπτη, αν περάσει η πρόταση που σήμερα κατέθεσε το Δημοκρατικό Κόμμα, διότι ακριβώς δεν εμπίπτουν ούτε στα δάνεια που μπορεί να εξετάσει ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος ούτε η ουσία των προβλημάτων των δανειοληπτών είναι αν τηρήθηκε μια διαδικασία ή όχι. Η ουσία είναι ότι διαφωνούν γενικά με τις χρεώσεις τις παράνομες και τις καταχρηστικές των τραπεζών.

Πριν πέντε χρόνια, κύριε Πρόεδρε, όταν ψήφιζε αυτή η Βουλή και αλλοίωνε το δίκτυ προστασίας που κτίσαμε για τις εκποιήσεις, μας έλεγε η κυβέρνηση τότε και κόμματα στη Βουλή: «Μην ανησυχείτε, κύριε του ΑΚΕΛ, έρχεται το πλαίσιο αφερεγγυότητας!». Ήρθε το πλαίσιο αφερεγγυότητας από το '15, έχουν κάμει όλοι την αυτοκριτική τους ότι έχει αποτύχει παταγωδώς! Προειδοποιούσαν ότι οι ευάλωτοι δανειολήπτες παραμένουν ακάλυπτοι. Μας έλεγαν: «Μην ανησυχείτε, σε πρώτο χρόνο -εφεύρημα του Προέδρου της Δημοκρατίας- θα εισάξουμε ενοίκιο αντί εκποίησης». Αλήθεια, το είδε κανείς; Μεταγενέστερα η αναδίπλωση ήταν: «Έρχεται το "Εστία"». Ήρθε το «Εστία», ένα σχέδιο που δεν πέρασε ουσιαστικά για ψήφιση ως νόμος από τη Βουλή, ένα σχέδιο που με παραδοχές που έγιναν αφορά έναν πολύ μικρό αριθμό δανειοληπτών, ένα σχέδιο στο οποίο, για να ενταχθείς, πρέπει να έχεις εισόδημα. Ελάτε όμως που η πλειοψηφία των ανθρώπων που ήταν μέχρι το '12, το '13, το '14 συνεπείς και συνετοί δανειολήπτες ένεκα κρίσης κατέστησαν ασυνεπείς, αλλά το «Εστία» καλύπτει και τους στρατηγικούς κακοπληρωτές ως το '17, τους μεγαλόσχημους, τους φίλους κάποιων; Άρα, ούτε και το «Εστία» καλύπτει τις ανάγκες των ευάλωτων, των χαμηλομεσαίων στρωμάτων, των ανέργων, εκείνων που απολύθηκε η σύζυγος ή ο σύζυγός τους. Και τι μας λένε σήμερα, μετά από πέντε χρόνια, ενώ μας λεν τζιαι δημόσια ότι εβαρεθήκαν να ψηφίζουν νόμους για τις τράπεζες; «Εννά έρτουμεν τον Οκτώβρη και τον Νιόβρη να φέρουμε πρόταση». Ε, δεν τους πιστεύουμε. «Εμείς εννά έρτουμεν». Δεν τους πιστεύουμε!

Επομένως, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα πράγματα είναι ξεκάθαρα. Δυστυχώς, η πικρή αλήθεια είναι η εξής: Ψηφίστηκε μια νομοθεσία πριν τρεις βδομάδες, την υπερψηφίσαμε κι εμείς, και σήμερα, αν αυτό που προτείνεται εγκριθεί, θα συνιστά αλλοίωση και αυτού που ψηφίστηκε πριν τρεις εβδομάδες, αλλά και θα συνεχίσει να υπάρχει ο εκφυλισμός του συνταγματικού δικαιώματος του πολίτη να πάει στα δικαστήρια για έναν επιπρόσθετο λόγο που δεν αναφέρθηκε. Η ερμηνεία που δίνει η Κεντρική Τράπεζα είναι ότι όλοι αυτοί που είναι σε διαδικασία, σε τροχιά εκποίησης θα πρέπει να τους απαγορεύεται ακόμα και η

πρόσβαση στη δικαιοσύνη, κάτι το οποίο δεν λέχθηκε σήμερα, αλλά λέχθηκε κατά κόρον στην επιτροπή Οικονομικών της Βουλής.

Και βεβαίως, κύριε Πρόεδρε, επιφυλάσσουμε το δικαίωμά μας στην πορεία να τοποθετηθούμε και για την ουσία του ζητήματος, αλλά τα πράγματα είναι τόσο σοβαρά που δεν επιτρέπεται να μπορούμε σε μια λογική σκοπιμοτήτων. Εμείς θα καταψηφίσουμε και την πρόταση νόμου, αλλά θα απορρίψουμε και την αναπομπή του Προέδρου της Δημοκρατίας, ο οποίος, για να λέμε και τα πράγματα με τ' όνομά τους, μπορεί εκ νέου να χειραγωγήσει τις διαδικασίες με αναπομπές ή αναφορές. Άρα, υπάρχει και εδώ ο κίνδυνος, αν ψηφιστεί κάτι το οποίο είναι πολύ υποδεέστερο του αναμενόμενου, και αυτό να οδηγηθεί είτε σε αναπομπή εκ νέου είτε σε αναφορά του Προέδρου της Δημοκρατίας. Εξάλλου, είναι μια πρακτική που την εφάρμοσε κατά κόρον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Δαμιανού.

Έξι λεπτά, κύριε Δαμιανού.

Ο κ. Λιλλήκας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα πω καταρχάς ότι προσυπογράψω όσα έχουν πει οι προλαλήσαντες, και ο κ. Δαμιανού και ο κ. Περδίκη και ο φίλος ο Μιχάλης. Έχουν σε όλα δίκαιο και έτσι θα αποφύγω να τα επαναλάβω και για λόγους χρόνου. Και του κ. Σιζόπουλου προηγουμένως η επιχειρηματολογία με βρίσκει σύμφωνο.

Θα υπενθυμίσω μόνο στο σώμα ότι η κρίση του τραπεζικού συστήματος δε δημιουργήθηκε από την κοινωνία. Δημιουργήθηκε από την κακή διαχείριση, τις κακές πρακτικές και ταυτόχρονα από την απουσία του απαραίτητου εποπτικού ελέγχου από την Κεντρική Τράπεζα. Ήρθε η κυβέρνηση με τη σύμφωνο γνώμη της πλειοψηφίας αυτού του σώματος και με μια σειρά από νομοθεσίες, για να στηρίξει και να ενισχύσει τις τράπεζες, τους έδωσε υπερεξουσίες, απλοποιώντας διαδικασίες προς όφελος των τραπεζών και αποδυναμώνοντας τη θέση του δανειολήπτη. Και, όταν μιλούμε για δανειολήπτες, εμείς μιλούμε για τους δανειολήπτες που ήταν πραγματικά θύματα της οικονομικής κρίσης και όχι αυτούς που αποτελούν μέρος του συστήματος και οι οποίοι εκμεταλλεύτηκαν το τραπεζικό σύστημα και τις τραπεζικές διαδικασίες και στην πορεία πολλοί απ' αυτούς μάλιστα ήταν και στρατηγικοί κακοπληρωτές, όπως χαρακτηρίστηκαν. Αφήσαμε εκτεθειμένους τους δανειολήπτες. Με τη νομοθεσία του περασμένου χρόνου ενισχύσαμε ακόμη περισσότερο τη θέση των τραπεζών, θέση την οποία καταχράστηκαν οι τράπεζες, παραβιάζοντας και την ευρωπαϊκή Οδηγία, αλλά και τον κώδικα για τις αναδιρθρώσεις της ίδιας της Κεντρικής Τράπεζας. Και από την ίδια την Κεντρική Τράπεζα δεν είδαμε καμία παρέμβασή της προς τις τράπεζες, ασκώντας τις εξουσίες που έχει ή απευθυνόμενη στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, για να εφαρμοστεί με αυστηρότητα ο κώδικας αναδιρθρώσεων, με αποτέλεσμα να οξυνθεί το πρόβλημα των εκποιήσεων.

Το πρόβλημα των εκποιήσεων ήταν γνωστό όχι μόνο στα κόμματα και στο κοινοβούλιο, ήταν γνωστό και στην κυβέρνηση, γιατί είναι ένα μεγάλο κοινωνικό ζήτημα, όμως η κυβέρνηση, όπως και η Κεντρική Τράπεζα έμειναν παθητικά αδρανείς. Δεν έφεραν καμία λύση σε αυτό το σώμα, που να αντιμετωπίζει και να καλύπτει όλες αυτές τις ομάδες στις οποίες αναφέρθηκαν προηγουμένως οι συνάδελφοι -να μην τις επαναλάβω- και ιδιαίτερα εκείνες τις ομάδες που δεν έχουν καν τη δυνατότητα να ενταχθούν σε προγράμματα όπως είναι το «Εστία». Και εν τη σοφία της η πλειοψηφία των κομμάτων ψήφισε πριν τρεις βδομάδες μία νομοθεσία, αυτή που ανέπεμψε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Κακώς την ανέπεμψε, κατά την άποψή μας.

Έρχεται η πρόταση του Δημοκρατικού Κόμματος, η οποία θα μπορούσε να θεωρηθεί καλύτερη από το τίποτε, στην περίπτωση που υιοθετήσει η πλειοψηφία του σώματος την αναπομπή του Προέδρου. Όμως, επειδή στην πραγματικότητα δεν καλύπτει πραγματικά αυτές τις ομάδες τις κοινωνικές που θέλουμε να καλύψουμε και να προστατεύσουμε και επειδή θα δυσκολέψει και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και ιδιαίτερα την επιχειρηματολογία των δανειοληπτών, εμείς θα την καταψηφίσουμε, όπως θα απορρίψουμε επίσης και την αναπομπή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Λιλλήκα.

Η κ. Θεολόγου.

ANNA ΘΕΟΛΟΓΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, θα επιφυλαχθώ να τοποθετηθώ μετά στην αναπομπή, αλλά θέλω να θέσω κάποια ζητήματα αναφορικά με την πρόταση νόμου του ΔΗΚΟ. Όσοι δανειολήπτες έχουν προσφύγει στη διαδικασία

της διαμεσολάβησης και έχουν πάρει απόφαση του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου που τους ικανοποιεί την έχουν δεχθεί την απόφαση του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου και κατ' επέκταση έχουν λύσει το πρόβλημά τους με την τράπεζα, αν και η ίδια η τράπεζα δεχτεί την απόφαση του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου. Άρα, έχει επιλυθεί το θέμα για όσους είναι ικανοποιημένοι από τις αποφάσεις του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου και άρα δεν έχουν λόγο να προσφύγουν στα δικαστήρια.

Όσοι είναι στα δικαστήρια και έχουν απόφαση του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου είναι ακριβώς διότι δεν είναι ικανοποιημένοι από την απόφαση και άλλωστε αυτό επιτρέπει η διαμεσολάβηση. Δεν είναι δεσμευτική η οποιαδήποτε απόφαση του επιτρόπου και, αν και εφόσον το ένα μέρος ή το άλλο μέρος διαφωνεί με την απόφαση του διαμεσολαβητή, μπορεί να προχωρήσει στο δικαστήριο, για να διεκδικήσει τα οποιαδήποτε δικαιώματά του.

Άρα, κύριε Πρόεδρε, όσοι είναι στα δικαστήρια και έχουν αποφάσεις του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου αμφισβητούν αυτές τις αποφάσεις. Με την πρόταση νόμου όπως μπαίνει, αυτή η απόφαση, η οποία αμφισβητείται από το ένα ή το άλλο μέρος, θα είναι το ανάχωμα, για να σταματήσει η οποιαδήποτε διαδικασία εκποίησης. Εγώ προσωπικά αυτή τη διαδικασία δεν τη θεωρώ λογική. Θέλω να το επαναλάβω: Οι αποφάσεις του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου δεν είναι δεσμευτικές. Αυτός που τις αμφισβητεί πάει στο δικαστήριο. Και αυτή τη στιγμή βάζουμε αυτές τις αποφάσεις να είναι ανάχωμα στη διαδικασία της εκποίησης.

Εν πάση περιπτώσει, και πέρασι ελέαμεν ότι οι διαδικασίες που θα ψηφιστούν με βάση την προηγούμενη τροποποίηση του νόμου θα ανέστειλαν εκποιήσεις, αλλά προφανώς το δικαστήριο δεν ήρθε να εξετάσει την πρόθεση του νομοθέτη στο να προστατεύσει αυτούς οι οποίοι με τα δεδομένα τους και τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά τους έπρεπε να προστατευτούν από τις εκποιήσεις. Το δικαστήριο δεν έκρινε ότι ο νομοθέτης ήθελε να προστατεύσει με τη διαδικασία. Το δικαστήριο έχει τη νομολογία του και μπορεί να την επαναλάβει, ακόμα και όταν παρουσιαστούν ενώπιόν του οι αποφάσεις του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου, οι οποίες αποφάσεις του δικαστηρίου είναι ότι οι τράπεζες είναι φερέγγυες να αποζημιώσουν σε περίπτωση που ζημιώσουν τον δανειολήπτη στη βάση της διαδικασίας της εκποίησης.

Άρα, θεωρώ ότι η πρόταση, όπως έχει κατατεθεί από το ΔΗΚΟ, δεν αποσκοπεί στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Προσωπικά δε θα τη στηρίξω, κύριε Πρόεδρε. Και θεωρώ ότι για αυτού του είδους αλλαγές στη νομοθεσία πρέπει να μας δίνεται ο απαραίτητος χρόνος να εξετάζονται και να μην αποφασίζουμε πάντα τον Ιούλιο να εξετάζουμε τόσο σοβαρά θέματα. Θα μπορούμε να τα εξετάζουμε και από τον Φεβρουάριο, να έχουμε όλους τους μήνες μπροστά μας να συζητούμε επί της ουσίας και όχι την τελευταία στιγμή.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κυρία Θεολόγου.

Ο κ. Παπαδόπουλος.

Ο κ. Βότσης μίλησε οκτώ λεπτά, κύριε Παπαδόπουλε.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, να δεσμευτώ ότι εγώ δε θα τοποθετηθώ επί της αναπομπής και να μου επιτρέψετε να ξεπεράσω κάπως τα τρία λεπτά, για να δώσω μία σφαιρική, αν είναι, απάντηση σε κάποια που έχουν λεχθεί, ξεκινώντας από το τελευταίο που λέχθηκε προηγουμένως, γιατί θέλω να υπενθυμίσω ότι το Δημοκρατικό Κόμμα ήταν το πρώτο που είχε πει πως δεν είμαστε έτοιμοι να πάμε σε ψήφιση αυτών των νομοθεσιών. Είχαμε ζητήσει αναβολή, αλλά δυστυχώς -ή ευτυχώς, όπως το βλέπει κανένας- η Βουλή εν τη σοφία της αποφάσισε ότι έπρεπε να πάμε να ψηφίσουμε και είμαστε σήμερα εδώ.

Και να βάλουμε τα πράγματα στη σωστή τους διάσταση, κύριε Πρόεδρε. Δεν είμαστε εμείς που έχουμε οδηγήσει σε είκοσι επτά υποβαθμίσεις της κυπριακής οικονομίας και τις κυπριακές τράπεζες τα προηγούμενα χρόνια. Δεν είμαστε εμείς που αποδεχθήκαμε κούρεμα των ομολόγων που κόστισε €4,5 δις στο κυπριακό τραπεζικό σύστημα και στην κυπριακή οικονομία. Δεν είμαστε εμείς που διορίσαμε το συμβούλιο του συνεργατισμού. Δεν είμαστε εμείς που οδηγήσαμε τον συνεργατισμό σε χρεοκοπία. Δεν είμαστε εμείς που κοροϊδεύαμε και παραπλανούσαμε για ένα success story, που βλέπουμε σήμερα αν υφίσταται. Δεν είμαστε εμείς που βάλουμε ξανά και ξανά το πιστόλι στον κρόταφο σε αυτό το σώμα, το οποίο στάθηκε στο ύψος των περιστάσεων, για να βγάλουμε τον τόπο από το μνημόνιο. Εμείς, κύριε Πρόεδρε, είμαστε αυτοί που προσπαθούμε να λύσουμε το πρόβλημα. Έχουν όμως δίκαιο οι συνάδελφοι που είναι θυμωμένοι και πικραμένοι, γιατί, ενώ εμείς προσπαθούμε να βοηθήσουμε να λύσουμε το πρόβλημα, δε βλέπουμε την απαραίτητη ανταπόκριση, μέχρι στιγμής τουλάχιστον, από τους αρμόδιους φορείς, από την κυβέρνηση, για να επιλύσουμε το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει αυτή τη στιγμή η κυπριακή οικονομία. Έχω ακούσει πάρα πολλούς χαρακτηρισμούς αυτές τις μέρες. Δεν πρόκειται εγώ να προβώ σε αντιχαρακτηρισμούς για το πώς βρεθήκαμε εδώ που βρεθήκαμε. Το μόνο που ζητώ είναι την ηθική κατανόηση ότι, όταν ενημερωνόμαστε από τον Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας σε κλειστές συνεδρίες για το ποιες είναι οι επιπτώσεις των πράξεων

μας, γνωρίζοντας ότι δεν μπορούμε να συζητήσουμε ευαίσθητα θέματα δημόσια, τουλάχιστον να μας αναγνωρίζεται το δικαίωμα εμείς να μην μπορούμε να αγνοήσουμε τις προειδοποιήσεις του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας. Σεβαστές οι διαφωνίες. Και φυσικά, επαναλαμβάνω, συμμερίζομαι κι εγώ τον θυμό και την πικρία για το πώς φθάσαμε εδώ που φθάσαμε λόγω της κυβερνητικής αμέλειας.

Υπενθυμίζω ότι είναι δική μας η πρόταση που συζητιέται σήμερα και η οποία έχει αναπεμφθεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, επειδή εμείς μαζί με άλλους συναδέλφους αναγνωρίσαμε το πρόβλημα. Το έχουν παρακάμει οι τράπεζες, δεν ακολουθούν τον κώδικα δεοντολογίας και θεωρούσαμε ότι θα έπρεπε να επανέλθει κάποια ισορροπία στις διαπραγματεύσεις για τις αναδιαρθρώσεις. Και γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο είναι που καταθέσαμε τη συγκεκριμένη πρόταση.

Να μου επιτρέψετε να μην επαναλάβω τα όσα έχει αναφέρει ο συνάδελφος ο Άγγελος Βότσης σε σχέση με το τι περιλαμβάνει η πρόταση. Απλώς, να σχολιάσω ότι δε θεωρούμε ότι η δική μας πρόταση δίνει εξουσίες στον επίτροπο πέραν απ' αυτές που του παρέχει η νομοθεσία η δική του. Αντίθετα, αυτό που λέμε είναι ότι, επειδή αναγνωρίζουμε ότι υπάρχουν αυτοί οι περιορισμοί, θέλουμε να επανέλθουμε σε τρεις εβδομάδες και να δούμε κατά πόσο θα αναβαθμιστούν οι εξουσίες του Επιτρόπου Χρηματοοικονομικών Διαφορών, κατά πόσο θα αυξηθεί δηλαδή το όριο του χρέους που θα εξετάζεται, κατά πόσο θα λύσουμε το πρόβλημα με τις υποθέσεις που έχουν πάρει την οδό της δικαιοσύνης, καθώς ο νόμος δε δίνει το δικαίωμα στον επίτροπο να εξετάζει περιπτώσεις που έχουν ήδη πάρει τη δικαστική οδό, κατά πόσο θα τα επεκτείνουμε πέραν από τις τράπεζες και σε άλλα ταμεία και σε ΑΠΙ. Όλα αυτά εμείς τα είπαμε από την πρώτη στιγμή, αναγνωρίζοντας ότι αυτά τα κενά είναι εκεί, και είτε θα έρθει μία ολοκληρωμένη πρόταση από την Κεντρική Τράπεζα την οποία θα εξετάσουμε είτε θα πρέπει να διευρύνουμε τις εξουσίες του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου.

Να μου επιτρέψετε επίσης να πω ότι η διαδικασία σίγουρα δεν είναι δεσμευτική για την τράπεζα, αλλά μέσα στην πρόταση προνοείται ότι, αν δεν προσέλθει η τράπεζα σε αυτή τη διαδικασία, θα επιτρέπεται η αναστολή της εκποίησης. Θα επιτρέπεται η αναστολή της εκποίησης, ενόσω εξετάζεται το παράπονο από τον επίτροπο. Θα επιτρέπεται η αναστολή της εκποίησης, εάν ο επίτροπος αποφανθεί ότι υπάρχει παραβίαση του κώδικα συμπεριφοράς της τράπεζας. Θα επιτρέπεται η αναστολή της εκποίησης, αν εκκρεμεί αίτηση με βάση το πλαίσιο αφερεγγυότητας. Θα επιτρέπεται η αναστολή της εκποίησης, αν εκκρεμεί αίτηση με βάση το σχέδιο «Εστία». Τρία επιπρόσθετα σημαντικά διατάγματα αναστολής που δεν υπήρχαν προηγουμένως, επιπρόσθετα του διατάγματος αναστολής που κάποιος μπορεί να πάρει, εάν προσφύγει στη δικαιοσύνη με βάση το άρθρο 32. Και σε καμία περίπτωση η δική μας πρόταση δεν περιορίζει το δικαίωμα προσφυγής στη δικαιοσύνη. Αυτό δεν είναι αλήθεια. Καμία απολύτως αλλαγή δεν υπάρχει από τα δικαιώματα που θα έχει ο δανειολήπτης σε σχέση με το αν δικαιούται να πάει δικαστήριο ή όχι.

Και έρχομαι στη βασική ακριβώς επισήμανση να εύρουμε τους τρόπους να διαχωρίσουμε τους καλόπιστους δανειολήπτες από τους κακόπιστους. Θέλω κάποιος να μου εξηγήσει: Η αυτόματη αναστολή των εκποιήσεων πώς τους διαχωρίζει; Η αυτόματη αναστολή όλων των εκποιήσεων πώς δε βοηθά τους κακόπιστους δανειολήπτες; Αν δεχθούμε ότι η αυτόματη αναστολή εκποιήσεων δεν είναι η λύση, τότε πρέπει να βρούμε μία διαδικασία να διαχωρίσουμε τους καλόπιστους από τους κακόπιστους δανειολήπτες. Εμείς έχουμε κάνει τη συγκεκριμένη εισήγηση. Είμαστε έτοιμοι να συζητήσουμε εναλλακτικές μεθόδους διαχωρισμού αυτών των καλόπιστων και των κακόπιστων δανειοληπτών, γιατί τους κακόπιστους πρέπει να τους διώξουμε στα δικαστήρια, γιατί αλλιώς θα πληρώνουμε εμείς τη δική τους κακοπιστία, και να προστατεύσουμε φυσικά τους καλόπιστους με αυτά που είπα προηγουμένως.

Δεύτερος σημαντικός κίνδυνος, κύριε Πρόεδρε, γιατί, με όλο το σεβασμό, θέλω να τον επισημάνω, για να γνωρίζει και ο κόσμος τι πρόκειται να γίνει και ποιοι πρόκειται να αφήσουν εκτεθειμένους όλους αυτούς που λένε κάποιοι ότι θέλουν να προστατεύσουν. Εμείς επιμένουμε ότι πρέπει να περάσει η δική μας πρόταση και να αποδεχθούμε την αναπομπή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Είναι μία συμβιβαστική λύση. Αν καταψηφίσει η Βουλή την αναπομπή και κάνει Αναφορά στο Ανώτατο Δικαστήριο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τον συγκεκριμένο νόμο που ψηφίσαμε πριν από λίγες μέρες, ο οποίος είναι πιο αυστηρός, όπως λέχθηκε προηγουμένως, θα ισχύει το αυστηρότερο πλαίσιο κατά των δανειοληπτών που ψηφίσαμε τον Ιούλιο του 2018. Άρα, μέχρι να δικαστεί η υπόθεση, θα έχουμε τις τράπεζες να κυνηγούν τους δανειολήπτες με το αυστηρότερο νομικό πλαίσιο συν την αποσταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος. Θα έχουμε όλα τα κακά. Επομένως, όταν θα μιλάμε στον κόσμο και θα λέμε ποιους θέλουμε να προστατεύσουμε, ε, να πούμε στον κόσμο ότι αυτό είναι που θα γίνει. Δεν ξέρω τι θα κάνει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, αλλά πρέπει να λάβουμε υπόψη τον κίνδυνο της Αναφοράς στο Ανώτατο Δικαστήριο και το ότι θα μείνουν με αυτό τον τρόπο εκτεθειμένοι όλοι οι δανειολήπτες, όλοι ανεξαιρέτως. Όλοι αυτοί που λέτε ότι κόφκουν έξω θα κόψουν έξω συν εκείνοι που ήταν να προστατεύσουμε. Θα τους στείλετε στις τράπεζες και στις διαδικασίες του πλειστηριασμού, γιατί θα γνωρίζουν πλέον οι τράπεζες ότι έχουμε και την απόφαση που έρχεται, άρα να προλάβουμε να τους πάρουμε ούλλους στις εκποιήσεις.

Θα έχουμε ακριβώς το αντίθετο αποτέλεσμα από εκείνο που επιδιώκετε να πετύχετε. Θα έχουμε ακόμα μεγαλύτερο κυνήγι των δανειοληπτών από αυτό που δέχονται σήμερα.

Ο μόνος τρόπος, κύριε Πρόεδρε, και καταλήγω, είναι να προτρέψουμε αυτή την πάρα πολύ δυσάρεστη κατάσταση και τη δυσάρεστη επίπτωση που θα έχουμε να την αντιμετωπίσουμε με την υπερψήφιση της δικής μας πρότασης νόμου και την αποδοχή της αναπομπής, σε περίπτωση που αυτή δε θα περάσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Παπαδόπουλε.

Ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Πρόεδρε, θα μου επιτρέψεις να ξεκινήσω με μια ιστορία. Ο Μεμέτης τζιαι ο Αχμέτης ήταν στον καφενέ και συζητούσαν και στο τέλος εσίσαν τες κκελάες τους. Ο Μεμέτης επρόλαβεν τζιαι επήεν πρώτος στον χότζια να του πει την ιστορία. Άκουσέν τον ο χότζιας, η χότζιενά δίπλα, όταν ετέλειωσεν, λαλεί του Μεμέτη: «Όπως σ' άκουσα έσεις δίκαιο, ρε Μεμέτη, να πας στο καλό». Εν επρόλαβεν να φύει ο Μεμέτης, εχτύπησεν την πόρτα του χότζια, αννοίει η χότζιενά, έρχεται ο Αχμέτης. Την ιστορία άκουσε με προσοχή ο χότζιας. «Ναι, ρε Μεμέτη, όπως τα λαλείς, έσεις δίκαιο». Έφυνεν τζιαι ο Αχμέτης. Η χότζιενά συμπουρκά τον χότζια τζιαι λαλεί του: «Χότζια μου, μα είνταλος γίνεται; Ετσακώθηκα δκυο, εσίσαν τες κκελάες τους τζιαι είπες τζιαι του Μεμέτη τζιαι του Αχμέτη ότι έχουν τζιαι οι δκυο δίκαιο;» «Άκου χότζιενά», λαλεί της, «όπως τα λαλείς έσεις τζιαι εσου δίκαιο».

Έχει μία ώρα που ακούω όλους τους συναδέλφους. Συναδέλφοι, έχετε όλοι δίκαιο. Και να σας πω και κάτι άλλο: Για να πααίννει ο τόπος μπροστά, πρέπει να έσσει τζιαι ένα γαδούρι να το δέρνουν ούλλοι τζιαι να τραβά τον δρόμο του τζιαι εν έχω πρόβλημα να κάμνω τούτο τον ρόλο ούτε εγώ ούτε το κόμμα μου. Πέτε μας ό,τι θέλετε, δώστε μας 'που πάνω. Έχουμε υποχρέωση τζιαι να ακούμεν τζιαι να κρύφουμεν τζιαι τζιαμαί που διαφωνούμε να σιωπούμεν, γιατί τούτη τη χώρα δεν πρέπει να την ξαναοδηγήσουμε στην αποσταθεροποίηση.

Θα προσπαθήσω να μην προκαλέσω, αλλά αν πράγματι κάποιοι ένιωθαν ότι εν έπρεπε να συζητήσουμε τζιαινού που ψηφίστηκε, τώρα ήταν η ευκαιρία να δεχτούμε την αναπομπή του Προέδρου τζιαι να τα αφήσουμε ούλλα έως τον Σεπτέμβρη. Κατανού όμως, κατανού και τις δυσκολίες, γι' αυτό τζιαι βάλλουμε πάλε ράσην. Με ένα πράγμα να εξηγηθούμε. Εμείς εννά ψηφίσουμε την πρόταση του ΔΗΚΟ, όχι γιατί πιστεύουμε ότι λύει τα προβλήματα. Να σας πω τον λόγο: Τη θεωρούμε λιγότερο επικίνδυνη για την αποσταθεροποίηση του συστήματος και της οικονομίας. Και δε λέω ότι οι συναδέλφοι βάζουν προτάσεις, για να κινδυνεύσει η σταθεροποίηση. Έν' καλοπροαίρετα που τα βλέπετε όλα, πάρα πολύ καλοπροαίρετα και σας πιστώνω. Έγνοια σας είναι οι δανειολήπτες. Το μόνο που εν αναγνωρίζετε ότι και ο Συναγερμός έχει έγνοια για τούτους τους ανθρώπους. Έντζιε χρειάζεται να μας το πείτε. Εγώ εν θα σας χρεώσω κάτι που εννά πω τζιαι εννά γίνει. Αλλά να γραφτεί στα πρακτικά. Τουλάχιστον, κάποιοι εννά τα διαβάζουν ύστερα που χρόνια. Τούτη ούλλη η ιστορία έσει μόνον έναν κερδισμένο, που ξεκίνησε τους τελευταίους μήνες, τούτα τα αδίστακτα funds, τα οποία θα έχουν ένα επιπρόσθετο κκιάριν που €200 εκατομ. €500 δις τζιαι εννά το εξηγήσω να γραφτεί στα πρακτικά.

Επουλήθηκεν το πακέτο στο Apollo με έναν μέσο όρο είκοσι τέσσερα σεντ ανά ευρώ. Έχουμε άλλα €4 δις της Τράπεζας Κύπρου και της Ελληνικής που εννά πουληθούν. Εγώ εννά κάμω την πρόβλεψη. Εννά πουληθούν πολύ πιο κάτω από το 24% τζιαι κάθε 5% πιο κάτω έν' €200 εκατομ., που εννά τα πιάσουν πιο χαμηλά τούτοι οι αδίστακτοι των hedge funds. Και σας λέω ότι είναι οι μόνοι κερδισμένοι που τούτην ούλλη την αναμπουμπούλα.

Είπα θα ψηφίσουμεν. Θα ψηφίσουμε, γιατί πρέπει να δούμε τι είναι το ολιγότερο. Εσεις το ψηφίζετε, γιατί θεωρείτε ότι προστατεύετε. Μακάρι. Και εμείς θέλουμε να προστατευτεί ο δανειολήπτης που πραγματικά έσει πρόβλημα τζιαι έννεν κακοπληρωτής. Είπαμέν τα τζιαι δημόσια, εννά τα ξαναπώ. Όλοι μαζί τις επόμενες βδομάδες καλοπροαίρετα να τα δούμε. Χρειάζεται να βελτιώσουμε το πλαίσιο αφερεγγυότητας. Τζιαμαί προστατεύουμε τούτον τον κόσμο. Επειδή μέσα στο πλαίσιο αφερεγγυότητας, για να κουρευτούν δάνεια, σημαίνει πρέπει να ακολουθήσει και πτώχευση, πρέπει να πάμε και στον νόμο περί Πτωχεύσεων, να μην είναι έγκλημα αν πτωχεύσει κάποιος. Οι μεγαλύτεροι δισεκατομμυριούχοι στον κόσμο σήμερα εν τούτοι που πτωχεύσαν τζιαι πέντε τζιαι δέκα φορές. Να μεν ένι κατάρα, αν θα πτωχεύσει ένας, και να του δίνεται ξανά η ευκαιρία να δραστηριοποιηθεί και ως άτομο και ως εταιρεία.

Το τρίτο, η Κεντρική Τράπεζα, ναι, οφείλει να κάμει μηχανισμούς. Αυτό είναι το ορθόδοξο, για να ελέγχει τις οδηγίες που εκδίδει και είναι ανορθόδοξο να βάλεις έναν άλλο να ελέγχει μία αρχή που με βάση το σύνταγμα είναι ανεξάρτητη και με βάση τους κανόνες του ευρωσυστήματος εν μπορεί κανένας να τους αγγίξει. Εν πάση περιπτώσει, είπα τους λόγους που εννά το ψηφίσουμε.

Και ένα άλλο που πρέπει μαζί με την κυβέρνηση να το δούμε, το «Εστία», έν' αρκετά πλουσιοπάροχο και θα το ξαναπώ για χιλιοστή φορά. Εν μέρει είναι και bail out. Βοηθούνται πέραν των δανειοληπτών και οι τράπεζες. Γι' αυτό σας είπα πολλές φορές να μεν έσσετε έγνοια πώς εννά εκποιήσουν σπιθίκια που έν' κάτω που το «Εστία», γιατί εν συμφέρει τις τράπεζες. Συμφέρει τους να μπουν κάτω από το «Εστία», γιατί εννά πκιάσουν

παραπάνω. Την ίδια ώρα πάλι ο καημένος ο συνετός φορολογούμενος εννά βάλει σιέριν στην πούγγα τζιαι για τους δανειολήπτες του «Εστία» τζιαι για τις τράπεζες. Αυτές είναι οι πραγματικότητες.

Ξέρω ότι ο κόσμος έντζιε θέλει να τες ακούει ούτε οι συνάδελφοι. Εννά συνεχίσω να τις λαλώ, έτσι για να έχω ήσυχη τη συνείδησή μου. Μπορεί να είμαι τζιαι λάθος, αλλά τούτα που νιώθω, που πιστεύω, που γνωρίζω οφείλω να τα λέω.

Έρχομαι τώρα, κύριε Πρόεδρε, να στείλω μία έκκληση ταπεινή προς τον χρηματοπιστωτικό τομέα. Πέραν των δανειοληπτών που έχουν μη εξυπηρετούμενα, οφείλουν και οι τράπεζες να μας πουν σχέδια πώς επιβραβεύουν το 70% των δανειοληπτών, που είναι υπερδιπλάσιο αυτών που δεν έχουν τη δυνατότητα να πληρώνουν ή είναι κακοπληρωτές, που μέσα από πολύ δύσκολες συνθήκες και με πολλές θυσίες πληρώνουν τα δάνειά τους.

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, επαναλαμβάνοντας ότι θα ψηφίσουμε και την πρόταση νόμου του Δημοκρατικού Κόμματος για τους λόγους που έχουμε πει, αλλά και θα δεχθούμε την αναπομπή του Προέδρου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Αβέρωφ.

Ο κ. Στεφάνου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πρέπει να σας πω ότι παρακολουθώντας μας η κοινωνία μάς βλέπει με αρκετή δυσπιστία και όχι τυχαία και ούτε και αυθαίρετα. Μας βλέπει με δυσπιστία, γιατί τα τελευταία αρκετά χρόνια που συζητούμε το θέμα των εκπονήσεων έχουν λεχθεί πολλά και οι κυβερνώντες, ο Δημοκρατικός Συναγερμός, κυρίως με τη βοήθεια του ΔΗΚΟ και όχι μόνο, κατά καιρούς δεσμεύτηκαν και διαβεβαίωναν για πολλά πράγματα την κοινωνία. Όπως για παράδειγμα, το 2014, όταν πέρασε η νομοθεσία για τις εκπονήσεις, ότι δεν κινδυνεύει η κύρια κατοικία και προστατεύεται, όταν πέρασε το πλαίσιο αφερεγγυότητας το 2015 επίσης έλεγαν ότι προστατεύεται η κύρια κατοικία και η μικρή επαγγελματική στέγη, όταν το 2015 έβγαινε σε απευθείας μετάδοση από το Προεδρικό ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, νομίζω απ' όλα τα κανάλια, τουλάχιστον από το ΡΙΚ σίγουρα, και εξάγγελε μία σειρά από προγράμματα και κοινωνικά μέτρα για προστασία της κύριας κατοικίας, της μικρής επαγγελματικής στέγης, για να βοηθηθούν οι δανειολήπτες να μπαίνουν σε διαδικασίες βιώσιμης αναδιάρθρωσης. Εγώ θέλω να πάμε κάποια στιγμή να δούμε τι έλεγε ο Πρόεδρος και τι εφαρμόστηκε απ' όλα αυτά. Τίποτα.

Και γι' αυτό λέω ότι οι δανειολήπτες μάς παρακολουθούν με δυσπιστία.

Έχει πει ο κ. Παπαδόπουλος ότι, αν δεν περάσει η σημερινή πρόταση νόμου του ΔΗΚΟ και αν αναφέρει τον νόμο στο δικαστήριο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, θα μείνουμε με το αυστηρό πλαίσιο εκπονήσεων που ψηφίστηκε πέρσι από τον Συναγερμό και το ΔΗΚΟ. Θέλω να πω όμως -έλεγε πέρσι το ΔΗΚΟ- όταν συζητούσαμε εδώ το θέμα και λέγαμε ότι ο νόμος είναι κακός και αφήνει απροστάτευτους τους δανειολήπτες, ο κ. Παπαδόπουλος έλεγε το εξής: «Επιτεύχθηκε ένας συμβιβασμός, στον οποίο δίνουμε από τη μία τα εργαλεία, για να διωχθούν εκείνοι που μπορούν να πληρώσουν, αλλά δε θέλουν, και από την άλλη προστατεύουμε εκείνους που θέλουν να πληρώσουν, αλλά δεν μπορούν». Εξασφαλίζεται η πρόσβαση στα δικαστήρια, η προστασία της κύριας κατοικίας κάτω των €350.000, η ενίσχυση του πλαισίου αφερεγγυότητας, η περαιτέρω προστασία των εγγυητών, αντιμετωπίζονται οι καταχρηστικές ρήτρες των τραπεζών, μπαίνει σε υλοποίηση το σχέδιο «Εστία», που θα αφορά τα μισά στεγαστικά δάνεια της Κύπρου που αυτή τη στιγμή αντιμετωπίζουν προβλήματα, μπαίνει η προστασία της πρώτης κατοικίας. Ο Φορέας έχει κατατεθεί ενώπιον της Βουλής, κατανοούμε ότι υπάρχει δυσπιστία σε σχέση με την πρόθεση υλοποίησής του από την κυβέρνηση, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τη διαχείρισή του και γι' αυτό, κύριε Πρόεδρε, θέλω να ενημερώσω το σώμα, αλλά και τον Κυπριακό λαό ότι το Δημοκρατικό Κόμμα έχει ήδη πάρει απόφαση ότι η εφαρμογή του σχεδίου «Εστία», η εφαρμογή και υλοποίηση του Φορέα με τον τρόπο που εμείς έχουμε εισηγηθεί, έχει ήδη διασυνδεθεί με τον προϋπολογισμό του 2019.

Θέλω έτσι λίγο να βάλουμε τον νου μας να πάει πίσω αυτό τον τελευταίο χρόνο, όλα αυτά που διαβεβαίωναμε τους πολίτες και ειδικά τους δανειολήπτες, όχι όλους τους δανειολήπτες, όχι τους στρατηγικούς κακοπληρωτές, όχι αυτούς που πήγαν και έκαναν δάνεια και έκαναν τη μεγάλη ζωή και έχτισαν οκέλλες και έχουν πισίνες, αλλά αυτό τον δανειολήπτη που δεν έχει τα εισοδήματα, για να μπει σε βιώσιμη αναδιάρθρωση, και είναι εκτεθειμένος, γιατί δεν τον καλύπτει ούτε και το σχέδιο «Εστία». Πώς θα τους πείσουμε τώρα; Πώς θα πείσουμε αυτούς που έχουν πάρει την ειδοποίηση Ι, που είναι 10 500, είναι στη διαδικασία της εκπονήσεως της κατοικίας τους, έστω και αν ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου με το tweet του πέρσι, όταν ψηφίστηκε η νομοθεσία, έλεγε ότι δεν πρόκειται να γίνει καμία εκποίηση κύριας κατοικίας, όταν, μόλις πριν ανεβώ στο βήμα, μου έστειλε μήνυμα ένας φίλος που ζήτησε να βοηθηθεί, να μη χάσει την κατοικία του, ότι, ενώ είχε κάνει αρχικά μια καταρχήν συμφωνία με τον Φορέα που χειρίζεται το δάνειό του για €214.000, τώρα υπαναχωρούν και θέλουν €300.000. Ποιος θα τους προστατεύσει;

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης και πάλι στην επιτροπή Οικονομικών έχουν διαπιστωθεί τα εξής: Πρώτον, αφαιρέθηκε στην ουσία η δυνατότητα από τον δανειολήπτη, η συνταγματική δυνατότητα, να πάει στο δικαστήριο να προστατεύσει τα δικαιώματά του ή να πάει να τα διεκδικήσει, γιατί λέει το δικαστήριο ότι δεν έχει τη δυνατότητα σύντομα και έγκαιρα να εξετάσει το αίτημά του. Δηλαδή την αδυναμία του δικαστικού συστήματος κάποιοι την έχουν κάνει αφαίρεση του συνταγματικού δικαιώματος.

Δεύτερον, έχει επιβεβαιωθεί ξανά ότι οι ευάλωτοι δανειολήπτες, που είναι οι πρώτοι που έχουν ανάγκη από κάλυψη, δεν καλύπτονται.

Τρίτον, η κυβέρνηση, παρά τις διαβεβαιώσεις της, δεν έχει κάνει κανένα πρόγραμμα, για να προστατεύσει αυτούς τους ανθρώπους. Και, όταν ζητήσαμε από τον Υπουργό Οικονομικών να μας πει τι κάνει η κυβέρνηση, μας είπε: «Άστε πρώτα να δουλέψει το "Εστία"...», που με βάση τους υπολογισμούς της κυβέρνησης μιλούμε για 15 000 δανειολήπτες. Αν αυτοί είναι πάνω από τους μισούς, ο καθένας δικαιούται να σκεφτεί: «Να δούμε γι' αυτούς που δεν τους καλύπτει το σύστημα τι θα κάνουμε». Μα, μέχρι τότε δε θα έχουν σπίπια! Διότι ο καιρός κυλά και οι τράπεζες απαιτούν. Και, έτσι όπως έχετε κάνει τον νόμο, κύριοι, έχουν στα χέρια τους όλα τα εργαλεία οι τράπεζες, για να επιτίθενται στους δανειολήπτες.

Τέταρτον, ενώ η κυβέρνηση έλεγε ότι πρέπει να δούμε τι κάνουμε με τους στρατηγικούς κακοπληρωτές, αυτό που έχει κάνει με τους στρατηγικούς κακοπληρωτές η κυβέρνηση είναι να τους επιδοτεί με λεφτά των φορολογουμένων. Το «Εστία» τους καλύπτει πλήρως. Αυτός που είχε τα λεφτά και δεν πλήρωνε, δεν έμπαινε σε αναδιάρθρωση, τώρα έχει την ευκαιρία να το κάνει. Θα του πληρώνει ο φορολογούμενος πολίτης το ένα τρίτο του δανείου του, των δόσεων του, γιατί τώρα θα βρει την ευκαιρία. Και, όταν ρωτήσαμε τον Υπουργό Οικονομικών τι θα κάνει, για να αντιμετωπίσουμε αυτό το φαινόμενο των στρατηγικών κακοπληρωτών, μας είπε: «Μα, δεν μπορούμε να καθορίσουμε ποιος είναι ο στρατηγικός κακοπληρωτής», όταν, πριν φέρουν τους νόμους, μας έλεγαν ότι πρώτιστο μέλημα θα είναι να αντιμετωπίσουν τους στρατηγικούς κακοπληρωτές! Δικαιούται ο πολίτης να σκέφτεται ότι κάποιοι τον κοροϊδεύουν; Βεβαίως και δικαιούται!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το τι θα κάνει το ΑΚΕΛ το έχει αναφέρει ο Άριστος Δαμιανού και νομίζω ότι με αυτά που έχουμε πει -και τα έχουμε πει πάρα πολλές φορές, ότι στοιχειοθετείται πώς καμία εμπιστοσύνη δεν υπάρχει, καμία αξιοπιστία δεν έχει απομείνει σε αυτούς που υπόσχονται ότι θα έρθουν και θα κάνουν και θα ράνουν- εμείς, όπως έχουμε πει, θα το καταψηφίσουμε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Στεφάνου.

Κύριε Μυλωνά, είστε ο τρίτος από το Δημοκρατικό Κόμμα, θα πάρετε αρκετή ώρα;

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Δύο λεπτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Για να συζητούμε αυτά τα θέματα, κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, προφανέστατα δεν ξεκίνησε η οικονομική κρίση στην Κύπρο το 2018. Προφανέστατα, κάποιοι διόρισαν τραπεζίτες Υπουργούς Οικονομικών μαζί με τους κλέφτες τραπεζίτες, οι οποίοι ακόμα θα διωχθούν, και μας οδήγησαν εκεί που μας οδήγησαν μαζί με το κούρεμα το '13.

Άκουσα με προσοχή κάποιους συνάδελφους να λένε: «Τελευταία στιγμή μας καλούν να πάρουμε αποφάσεις». Ωραία, στην επιτροπή Οικονομικών τι έκαναν οι συνάδελφοι του ΑΚΕΛ, η κ. Θεολόγου, οι υπόλοιποι συνάδελφοι με προτάσεις; Αναμένω να ακούσω, πραγματικά! Αναμένω να ακούσω πρωτοβουλίες τους, για να ανατρέψουμε αυτό το πράγμα, το οποίο επί της κεφαλής όλων μας, του κυπριακού λαού, υπάρχει. Ποιο είναι αυτό; Αποσταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Τι σημαίνει; Για την κ. Κούλα, για να καταλάβει αυτό που ακούει από τον κ. Χάρη Γεωργιάδη, από τον κ. Νεοφύτου ή από εμάς ή από οποιονδήποτε άλλον, τι σημαίνει τούτο το πράγμα; Σημαίνει μήπως εξυγίανση τράπεζας; Τι σημαίνει εξυγίανση τράπεζας; Σημαίνει να πάμε ξανά στο '13, να πληρώνεται ο ιδιωτικός τομέας με κουπόνια; Σημαίνει μείωση των θέσεων εργασίας; Σημαίνει διαγραφή όλων των καταθέσεων κάτω από €100.000, πάνω από €100.000; Αυτά που κουβεντιάζουμε στα καφενεία δηλαδή. Εάν σημαίνει αυτά τα πράγματα, να μας το πουν και εμάς, δύο, τρεις βουλευτές εδώ του ΔΗΚΟ, με ευχαρίστηση να ψηφίσουμε μαζί σας, να μας λεν «μπράβο» έξω τα εκατό άτομα που είναι μαζεμένα, να σώσουμε τους ανθρώπους οι οποίοι προφανέστατα κινδυνεύουν, οι

καλοπληρωτές, και τα σπίτια τους και μετά να πάμε όλοι σπίτι μας και να ξεκινήσει η ίδια διαδικασία. Αν δε σημαίνει αυτό, πείτε μας το και πείτε μας και ποια είναι η πρότασή σας, διότι το ΔΗΚΟ ανέλαβε μια πρωτοβουλία -μέτρια, κακή- πάντως πέντε, έξι χιλιάδες, δέκα χιλιάδες, δεκαπέντε χιλιάδες τους δίνεται η ευκαιρία να προσπαθήσουν να σώσουν τις περιουσίες τους, και τα επαγγελματικά και τα οικιστικά. Εάν υπάρχουν περισσότερα πράγματα να προτείνετε, φέρτε τα τον Σεπτέμβρη. Ο κ. Άγγελος Βότσης είναι εδώ, ο πρόεδρος της επιτροπής Οικονομικών, είναι διατεθειμένος να ξεκινήσουμε τη συζήτηση και πέντε και έξι και επτά μέρες να δούμε αν μπορούμε να τους προστατεύσουμε. Αλλά, να μας κάμνετε εμάς στο Δημοκρατικό Κόμμα να αισθανόμαστε και άσχημα -που δεν αισθανόμαστε, σας το λέω- διότι προσπαθούμε να βρούμε κάποιες λύσεις, ε, δεν είναι δυνατό να μας σταυρώνετε, γιατί προσπαθούμε να βρούμε λύσεις. Εάν δε σας ακούν αυτά που εισηγούμαστε εμείς, φέρτε προτάσεις.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νομίζω ότι το θέμα έχει εξαντληθεί.

Ο τελευταίος ομιλητής είναι ο Κωστής ο Ευσταθίου από την ΕΔΕΚ.

Νομίζω έχει εξαντληθεί το θέμα και πρέπει να ψηφίσουμε, για να πάμε και στο άλλο θέμα της αναπομπής.

Κύριε Ευσταθίου, έχετε τον λόγο.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Μακάρι η πρόταση του ΔΗΚΟ να ανταποκρινόταν στις προσδοκίες, όπως την έχουν περιγράψει οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ κυρίως. Δεν ισχύει αυτό το πράγμα. Το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων και των εκποιήσεων είναι ότι αναδιάρθρωση γίνεται, μόνο όταν δεχτεί ο οφειλέτης το χρέος όπως όπως αντιλαμβάνεται ή όπως το επιβάλλει η τράπεζα, και αναμέναμε ότι η πρόταση και η Βουλή, με όλη αυτή την ενέργεια την οποία έχουμε κατασπαταλήσει, θα κατέληγε ότι εκείνος ο οποίος αμφισβητεί καλόπιστα - επαναλαμβάνω, καλόπιστα, τρίτη φορά, καλόπιστα- το χρέος θα μπορεί να πάει στο δικαστήριο. Δεν μπορεί να το κάμει και με την πρόταση του ΔΗΚΟ. Επομένως, όλα τα υπόλοιπα έπονται.

Το τελευταίο, ο επίτροπος, ο οποίος είναι ένας θαυμάσιος και επιστήμονας και άνθρωπος, αλλά και θεσμός, δεν μπορεί παρά να αποφασίσει αν έχει τηρηθεί ο κώδικας συμπεριφοράς, δεν μπαίνει στην ουσία της οφειλής.

Το τρίτο σημείο που θέλω να πω είναι ότι, εάν έχουμε όντως την έγνοια των funds, ότι αγοράζουν στο 20%, γιατί δεν επιτρέπουμε στους ίδιους τους οφειλέτες, να τους δώσουμε τη δυνατότητα να το αγοράσουν στο 25%, στο 30%; Γιατί πρέπει δηλαδή να πλουτίζει το fund, το οποίο αγοράζει στο 22%, θα εκποιήσει στο 80%, στο 60% και θα μείνει και χρέος στον οφειλέτη και θα κερδίσει και μερικά εκατομμύρια το fund;

Και τελειώνω με το ότι αυτός ο εκβιασμός με τις αναφορές του Προέδρου της Δημοκρατίας -μακάρι να κάμνω λάθος- πρέπει να τελειώσει. Δεν μπορούμε να νομοθετούμε υπό το κράτος του τρόμου και την απειλή «ξέρετε, εάν ψηφίσετε τον τάδε νόμο, θα τον αναπέμψω και, αν επιμένετε, θα κάνω αναφορά στο Ανώτατο Δικαστήριο και, μέχρι να βγει η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, θα κάνω εκείνο το οποίο θεωρώ ότι θα πρέπει να κάνω και επιβάλλω».

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Ευσταθίου.

Τελευταίος ομιλητής ο κ. Κυπριανού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δε θα τοποθετηθώ στην ουσία του θέματος, έχουν τοποθετηθεί δύο συνάδελφοι. Εγώ θέλω πολύ σύντομα να θίξω τρία πράγματα. Το πρώτο, πρέπει να διερωτηθούμε ποιος προκαλεί περισσότερα προβλήματα στην οικονομία του τόπου. Εκείνος ο οποίος λέει ότι, εάν περάσει το συγκεκριμένο νομοθέτημα, το οποίο είχαμε ψηφίσει πριν από περίπου έναν μήνα, θα οδηγήσει στην καταστροφή της οικονομίας ή εκείνος ο οποίος αθόρυβα επέλεξε να υπερασπιστεί μια νομοθεσία η οποία θεωρεί ότι κατοχυρώνει ένα συνταγματικό δικαίωμα των πολιτών; Να δικαιούνται να προσφεύγουν στο δικαστήριο, αυτό επιχειρήσαμε να κάνουμε. Και τώρα μας λένε ότι εμείς είμαστε επικίνδυνοι για την οικονομία, την ώρα που οι ίδιοι με τις τοποθετήσεις τους τι λένε; Ότι η οικονομία κρέμεται από μια κλωστή και υπάρχει ο κίνδυνος να καταρρεύσει. Συνειδητοποιούν πόση ζημιά προκαλούν στον τραπεζικό τομέα με αυτές τις τοποθετήσεις;

Το δεύτερο, βιώσαμε ένα success story για χρόνια ολόκληρα. Ε, καλά, πώς είναι δυνατόν μετά από επτά χρόνια success story ξαφνικά να κρεμόμαστε από μια κλωστή;

Και το τρίτο και τελευταίο, κύριε Πρόεδρε, δε γίνεται κάθε φορά να μας λένε: «Εμείς, που είμαστε σοβαροί και υπεύθυνοι, υπερψηφίζουμε μια νομοθεσία για το καλό του τόπου, ενώ εσείς είσαστε ανεύθυνοι» και μετά από έναν χρόνο να ερχόμαστε και να μας λένε: «Ξέρετε, εκείνη η νομοθεσία που σας είπαμε ότι θα σώσει τον τόπο, δεν τον σώζει, εννά τον σώσουμε με έναν διαφορετικό τρόπο» και σε τρεις βδομάδες να αναιρούμε και αυτή τη δεύτερη προσέγγιση. Ε, δε γίνονται αυτά τα πράγματα και να μας λένε εμάς, που είμαστε συνεπείς σε μια πολιτική γραμμή, ότι είμαστε εμείς οι επικίνδυνοι και οι άλλοι είναι οι σοβαροί και οι υπεύθυνοι. Νομίζω όλοι να είμαστε πιο συγκρατημένοι, πιο προσεκτικοί, αν θέλουμε πραγματικά να συμβάλουμε όλοι, έτσι ώστε να λυθούν τα προβλήματα.

Υπάρχει η ανάγκη μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων. Εξήγγειλε μια πρόθεση ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας. Εμείς είμαστε έτοιμοι να συνεργαστούμε. Ας έρθουν όλοι κοντά να συζητήσουμε για το ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα, αντί να κάμνουμε ομιλίες, οι οποίες το μόνο πράγμα που προσφέρουν είναι να εκφοβίζουν τον κόσμο και να προκαλούν περισσότερα προβλήματα στον τραπεζικό τομέα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Κυπριανού.

Προχωρούμε τώρα στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 44Γ του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 44Ε του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

Τροποποίηση του άρθρου 44Ζ του βασικού νόμου. Άρθρο 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων αυτών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι έξι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με είκοσι έξι ψήφους υπέρ, είκοσι τρεις εναντίον και μία αποχή, τα άρθρα 1 έως 4 εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2019.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της πρότασης νόμου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι έξι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με είκοσι έξι ψήφους υπέρ, είκοσι τρεις εναντίον και μία αποχή, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο.

Προχωρούμε τώρα παρακάτω στο πρώτο θέμα της ημερήσιας διάταξης, που είναι η αναπομπή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας του νόμου «Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκεύσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2019».

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για τον αναπεμφθέντα νόμο «Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκεύσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2019»

Παρόντες:

Άγγελος Βότσης	Αντρέας Καυκαλιάς
Μαρίνος Μουσιούπας	Μαρίνος Σιζόπουλος
Αβέρωφ Νεοφύτου	Γιώργος Λιλλήκας
Μάριος Μαυρίδης	Μιχάλης Γιωργάλλας
Ονούφριος Κουλλά	Γιώργος Περδίκης
Στέφανος Στεφάνου	Άννα Θεολόγου
Άριστος Δαμιανού	

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού επανεξέτασε τον πιο πάνω νόμο, ο οποίος ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 12 Ιουλίου 2019 και αναπέμφθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατ' επίκληση του άρθρου 51.1 του συντάγματος, σε τρεις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 29 και την 31η Ιουλίου 2019 και στις 2 Αυγούστου 2019. Στο πλαίσιο των εν λόγω συνεδριάσεων κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής ο Υπουργός Οικονομικών, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος, καθώς και υπηρεσιακοί παράγοντες του Υπουργείου Οικονομικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Όπως είναι γνωστό, με τον αναπεμφθέντα νόμο σκοπείται η τροποποίηση του περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκεύσεως Ακινήτων Νόμου, ώστε να αναθεωρηθεί η διαδικασία εκποίησης ενυπόθηκου ακινήτου προς ικανοποίηση οφειλόμενων δανειακών διευκολύνσεων του ενυπόθηκου δανειστή με την παροχή επιπρόσθετης δικαστικής προστασίας στον οφειλέτη.

Συναφώς, η επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 19 Ιουλίου 2019, στην οποία γίνεται αναφορά στους λόγους της συγκεκριμένης αναπομπής, παρατίθεται αυτούσια πιο κάτω:

«Ο εν λόγω Νόμος καθιστά το πλαίσιο εκποιήσεων αναποτελεσματικό και χρονοβόρο, με αρνητικό αντίκτυπο στις αξίες των εξασφαλίσεων, επιβαρύνοντας τους ισολογισμούς των τραπεζών και οδηγώντας σε εποπτικές απαιτήσεις για αύξηση των προβλέψεων και για νέες κεφαλαιακές ανάγκες. Καθιστά πιθανή την αύξηση των δανειστικών επιτοκίων και περιορίζει τη δυνατότητα παραχώρησης νέου δανεισμού, με αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομική ανάπτυξη. Δημιουργεί επίσης αντικίνητρα στην προσέλκυση δυνητικών επενδυτών και εγείρει τον κίνδυνο υποβαθμίσεων είτε των τραπεζών είτε και του κράτους.

(1) Γενικά σχόλια επί του Τροποποιητικού Νόμου

(α) Ένας αποτελεσματικός μηχανισμός εκποίησης των εξασφαλίσεων είναι απαραίτητο εργαλείο σε μια υγιή οικονομία, για να επιτυγχάνεται η διατήρηση της αξίας των εξασφαλίσεων.

Οι περιορισμοί όσον αφορά την αποτελεσματική ενάσκηση του δικαιώματος για εκποίηση καθιστούν αδύνατη και μη πειστική τη θέση ότι οι εξασφαλίσεις των τραπεζών έχουν σημαντική αξία. Όσο πιο μεγάλα εμπόδια τίθενται στην εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων που διαθέτουν οι τράπεζες ως εξασφαλίσεις τόσο εκφυλίζεται η αξία που δικαιούνται να αποδίδεται στις εξασφαλίσεις αυτές σύμφωνα με το ρυθμιστικό πλαίσιο. Αυτό επιβαρύνει τους ισολογισμούς των τραπεζών οδηγώντας σε εποπτικές απαιτήσεις για αύξηση των προβλέψεων και για νέες κεφαλαιακές ανάγκες. Θα καταστεί επίσης πολύ πιθανή η αύξηση των δανειστικών επιτοκίων και θα περιοριστεί η δυνατότητα παραχώρησης νέου δανεισμού. Η δυνητική επίδραση στη συστημική σταθερότητα των τραπεζών δεν πρέπει να υποτιμηθεί.

(β) Οι εκποιήσεις πρέπει πράγματι να εφαρμόζονται μόνο ως ύστατη λύση και εφόσον εξαντληθούν όλες οι δυνατότητες για αναδιάρθρωση των οφειλών. Η αναδιάρθρωση αποτελεί τη βέλτιστη λύση για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, εφόσον απεγκλωβίζει από το καθεστώς της αφερεγγυότητας, δίδει ανάσες ρευστότητας στην οικονομία και ευνοεί την ανάπτυξη. Όπως όμως προβλέπει και το ρυθμιστικό πλαίσιο, αναδιρθρώσεις μπορούν να γίνουν, μόνο αν μέσω αναδιάρθρωσης δύναται να καταστεί το χρέος βιώσιμο και γι' αυτό είναι αναγκαία και η συνεργασία του δανειολήπτη. Περαιτέρω, τα φορολογικά κίνητρα που έχουν θεσπιστεί παρέχουν αμοιβαία κίνητρα για φιλική ανταλλαγή ακινήτων έναντι χρεών. Χωρίς όμως την ύπαρξη ενός αποτελεσματικού μηχανισμού εκποίησης δεν ευθυγραμμίζονται τα κίνητρα των εμπλεκόμενων μερών να εξαντλήσουν τις δυνατότητες αναδιάρθρωσης.

(γ) Οι εκποιήσεις είναι ένα αποτρεπτικό εργαλείο για τους στρατηγικούς κακοπληρωτές. Τα δάνεια πρέπει να αποπληρώνονται από τους δανειολήπτες και όχι από τους καταθέτες, τους κατόχους αξιογράφων, τους μετόχους των τραπεζών ή τους φορολογουμένους. Ένα αναποτελεσματικό πλαίσιο εκποιήσεων λειτουργεί τιμωρητικά για τους συνεπείς δανειολήπτες και τους καταθέτες αποστερώντας πολύτιμη ρευστότητα για επενδύσεις και ανάπτυξη.

(δ) Η τροποποίηση του Νομοθετικού Πλαισίου για τη Διαχείριση των μη Εξυπηρετούμενων Δανείων, η οποία επιτεύχθηκε τον Ιούλιο του 2018, αποτελεί Δέσμευση έναντι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με στόχο την πιο αποτελεσματική διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων.

(ε) Οι πρόνοιες του προτεινόμενου Νόμου θα δημιουργήσουν αντικίνητρα στην προσέλκυση δυνητικών επενδυτών και άλλων ενδιαφερόμενων εταιρειών στον χρηματοπιστωτικό τομέα (μετόχους τραπεζών, ενδιαφερόμενους αγοραστές χαρτοφυλακίων δανείων, εταιρείες διαχείρισης δανείων).

(στ) Οι οίκοι αξιολόγησης αναφέρονται θετικά για τις νομοθετικές αλλαγές οι οποίες έγιναν τον Ιούλιο του 2018. Οποιαδήποτε αρνητική αξιολόγηση των προτεινόμενων νομοθετικών ρυθμίσεων θα αποτρέψει περαιτέρω αναβαθμίσεις και θα εγείρει τον κίνδυνο υποβαθμίσεων είτε των τραπεζών είτε και του κράτους με αποτέλεσμα την αύξηση του ρίσκου χώρας και του κόστους δανεισμού μέσω των διεθνών αγορών.

(2) Ειδικά σχόλια επί του Τροποποιητικού (Αρ. 2) Νόμου

(α) Η τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου των εκποιήσεων διαφοροποιεί τους λόγους για τους οποίους ο οφειλέτης δύναται να καταχωρίσει έφεση, με την προσθήκη περιπτώσεων κατά την οποία πιστωτικό ίδρυμα ή φορέας διαχείρισης πιστωτικών διευκολύνσεων δεν έχει προβεί, κατά την άποψη του δανειολήπτη, σε διαδικασία αναδιάρθρωσης των χορηγήσεων δυνάμει της Οδηγίας διαχείρισης καθυστερήσεων της Κεντρικής Τράπεζας.

Η διαπίστωση κατά πόσο μια τράπεζα τηρεί τη διαδικασία αναδιάρθρωσης δεν είναι αντικειμενικό γεγονός και εναπόκειται στην υποκειμενική κρίση των εμπλεκόμενων, οδηγώντας σε δραματική επιμήκυνση της διαδικασίας, καθιστώντας το πλαίσιο αναποτελεσματικό. Τα δικαστήρια θα επωμιστούν σημαντικό όγκο εργασίας καθιστώντας δύσκολη την άμεση ανταπόκριση τους. Βάσει του Κώδικα Συμπεριφοράς της ΚΤΚ για τον Χειρισμό Δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες, τα πιστωτικά ιδρύματα, πριν προβούν στη διαδικασία εκποίησης ακινήτου, είναι υποχρεωμένα να καταβάλουν προσπάθειες αναδιάρθρωσης του χρέους του οφειλέτη, υπό την προϋπόθεση ότι και ο οφειλέτης είναι συνεργάσιμος.

(β) Η τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου επιτρέπει στον οφειλέτη, στα πλαίσια εκκρεμούσας δικαστικής διαδικασίας, να εξασφαλίσει ενδιάμεσο διάταγμα για παρεμπόδιση της διαδικασίας εκποίησης το οποίο θα εκδίδεται και στα πλαίσια διαδικασίας με υπεράσπιση ή με αγωγή ή με ανταπαίτηση του οφειλέτη εναντίον του δανειστή (τράπεζας), μεταξύ άλλων, για διαφορά στο ύψος του οφειλόμενου ποσού ή τη νομιμότητα της σύμβασης.

Προκύπτει περαιτέρω καθυστέρηση και παρεμπόδιση της διαδικασίας των εκποιήσεων. Θα πρέπει να παραμείνει η διαδικασία που προβλέπεται για υποβολή έφεσης σε περίπτωση έκδοσης παρεμπόδισης διατάγματος (άρθρο 32 του περί Δικαστηρίων Νόμου). Αποδοχή της συγκεκριμένης τροποποίησης θα προκαλέσει μεγάλη καθυστέρηση στη διαδικασία και θα καταστήσει το πλαίσιο χρονοβόρο και

αναποτελεσματικό. Σημειώνεται ότι η τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου των εκποιήσεων ουσιαστικά ανατρέπει τη σημερινή νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου ως προς τις προϋποθέσεις έκδοσης ενδιάμεσου απαγορευτικού δικαστικού διατάγματος, χαλαρώνοντας τις εν λόγω προϋποθέσεις υπερβολικά αναφορικά με τη διαδικασία εκποίησης σε σχέση με τις υπόλοιπες περιπτώσεις αγωγίμων δικαιωμάτων μεταξύ διαδίκων.

(γ) Με την προτεινόμενη τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου των εκποιήσεων διαγράφεται το δικαίωμα της τράπεζας να αγοράσει το ακίνητο στην αγοραία αξία του.

Με τη διαγραφή του δικαιώματος του ενυπόθηκου δανειστή να αγοράζει το ακίνητο, οι πλειστηριασμοί δε θα καταλήγουν σε πώληση του ακινήτου, θα παραμείνουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στους ισολογισμούς των τραπεζών με μηδενική αξία εξασφάλισης, οδηγώντας σε επιδείνωση των κεφαλαιακών τους δεικτών.

Σημειώνεται ότι οι τράπεζες αγοράζουν τα ακίνητα μέσα από τη διαδικασία των εκποιήσεων στην Αγοραία τους Αξία, πράγμα το οποίο είναι υπέρ του δανειολήπτη, γιατί το δάνειό του είτε εξοφλείται είτε μειώνεται σε μεγάλο βαθμό και αποτελεί πολύ σημαντική πρόνοια για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Σημειώνεται ότι οι τράπεζες κάνουν χρήση αυτού του μέσου και ενδεχόμενη κατάργησή του με βεβαιότητα θα κριθεί αρνητικά από τις εποπτικές αρχές.

(δ) Η τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου των εκποιήσεων επηρεάζει και τη διαδικασία διάσπασης υποθηκών, αφού διαγράφει από τη δήλωση διάσπασης υποθήκης που υποβάλλεται στο Κτηματολόγιο την παράγραφο που αναφέρεται στο τι καλύπτει η αρχική υποθήκη που θα διασπαστεί.

Ενδεχόμενα αποδυναμώνεται η ευχέρεια που παρέχεται από τον υφιστάμενο νόμο στον ενυπόθηκο πιστωτή να προχωρεί σε διάσπαση της αρχικής υποθήκης πριν την πώληση δανείων, το οποίο θα αποτελέσει τροχοπέδη στην ενδυνάμωση της δευτερογενούς αγοράς δανείων και θα εκληφθεί αρνητικά από δυνητικούς επενδυτές και οίκους αξιολόγησης.

(ε) Η τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου των εκποιήσεων αυξάνει τα χρονικά πλαίσια (i) που ο οφειλέτης μπορεί να αποπληρώσει την οφειλή του, αφού λάβει την πρώτη επιστολή από την τράπεζα, για να καταβάλει την εν λόγω πληρωμή, (ii) που ο οφειλέτης μπορεί να καταχωρίσει έφεση στο Επαρχιακό Δικαστήριο για παραμερισμό της δεύτερης επιστολής που λαμβάνει από την τράπεζα για πρόθεση να προχωρήσει σε εκποίηση του ακινήτου (η οποία έφεση στηρίζεται στον τρόπο και χρόνο προσκόμισης της επιστολής) και (iii) της ειδοποίησης που αποστέλλεται προς τον οφειλέτη για τη δημοσίευση του πλειστηριασμού.

Αποτέλεσμα των τροποποιήσεων αυτών είναι, προσθέτοντας όλες τις προθεσμίες, η αύξηση του συνολικού χρονικού διαστήματος εκτέλεσης εξασφαλίσεων, καθιστώντας το πλαίσιο αναποτελεσματικό.

(στ) Η τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου των εκποιήσεων επεκτείνει τη διάρκεια που διατηρείται η επιφυλασσόμενη τιμή πώλησης στο 80% της αγοραίας αξίας από 3 μήνες σε 6 μήνες και η διατήρηση του 50% επιφυλασσόμενης τιμής επ' αόριστον.

Με την τροποποίηση αυτή επανέρχονται οι διαδικασίες που υπήρχαν πριν από τις τροποποιήσεις που έγιναν τον Ιούλιο του 2018, με αποτέλεσμα το πλαίσιο να κριθεί και πάλι μη αποτελεσματικό.

(ζ) Εισάγεται υποχρέωση στο Κτηματολόγιο να διατηρεί κατάλογο εκτιμητών από τον οποίο να διορίζονται οι εκτιμητές σε περίπτωση που ο οφειλέτης δεν ορίσει εκτιμητή.

Το Τμήμα Κτηματολογίου δε διατηρεί κατάλογο εκτιμητών. Το ΕΤΕΚ διατηρεί κατάλογο εκτιμητών και κανένας εκτιμητής δε διορίζεται εκτός αυτού του καταλόγου.

(η) Η τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου των εκποιήσεων εισάγει πρόνοια για διαφύλαξη του δικαιώματος στη στέγη στο πλαίσιο πλειστηριασμού κατ' αναλογία των διατάξεων του μέρους που προβλέπει για τη διαδικασία πλειστηριασμού μέσω του Διευθυντή Κτηματολογίου και Χωρομετρίας.

Η κοινωνική και στεγαστική πολιτική αποτελεί ευθύνη του κράτους και χρηματοδοτείται από δημόσιους πόρους. Με την εφαρμογή του Σχεδίου ΕΣΤΙΑ και σε περίπτωση που διαφανεί ότι παραμένει ανάγκη στήριξης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού θα προωθηθεί η ένταξή τους σε άλλα κοινωνικά σχέδια.

(3) Επιβάρυνση Δημοσίου

Συγκεκριμένα, σημειώνονται τα παρακάτω:

(α) Η τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου των εκποιήσεων θα επηρεάσει αρνητικά την ανάκτηση της κρατικής βοήθειας από τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων της πρώην Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας Λτδ (ΣΚΤ) από την Κυπριακή Εταιρεία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων (ΚΕΔΙΠΕΣ).

Σημειώνεται ότι η Κυπριακή Δημοκρατία στις 15.06.2018 υπέγραψε κατάλογο δεσμεύσεων ο οποίος αποτελεί μέρος της απόφασης της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού στα πλαίσια έγκρισης της κρατικής στήριξης για εκκαθάριση της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας. Μέρος αυτών των δεσμεύσεων αποτελούν οι αλλαγές του

πλαισίου εκποιήσεων οι οποίες πραγματοποιήθηκαν τον Ιούλιο του 2018, έτσι ώστε να επιτρέψουν ανάκτηση της κρατικής βοήθειας και την αποτελεσματική μείωση στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

(β) Η τροποποίηση θα οδηγήσει σε αύξηση των προβλέψεων και των ζημιών των δανείων της πρώην ΣΚΤ που έχουν μεταφερθεί στην Ελληνική Τράπεζα και εμπίπτουν στο Σχέδιο Εγγυήσεων (Asset Protection Scheme), με συνεπακόλουθη σημαντική αύξηση των απαιτήσεων αποζημίωσης της Ελληνικής Τράπεζας από την ΚΕΔΙΠΕΣ, καθιστώντας πιθανή την ενεργοποίηση της εγγύησης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

(γ) Η τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου θα επηρεάσει αρνητικά τη δυνατότητα του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης, που αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, να ανακτήσει τον δανεισμό που του έχει παραχωρήσει.».

Σημειώνεται ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με νέα επιστολή του, ημερομηνίας 23 Ιουλίου 2019, προς τον Πρόεδρο της Βουλής, πέραν των οικονομικών και πολιτικών λόγων που περιλαμβάνονται στην αρχική του επιστολή, παραθέτει συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους κρίνει ότι αναπνευστικές νόμος προσκρούει σε συγκεκριμένα άρθρα του συντάγματος, οι οποίοι αυτολεξεί έχουν ως ακολούθως:

«2.1. Με την τροποποίηση στην παράγραφο (δ) του άρθρου 44Γ του Αναπεμπόμενου νόμου παρέχεται η δυνατότητα στον ενυπόθηκο οφειλέτη να καταχωρίσει έφεση με την προσθήκη επιπρόσθετου λόγου, εάν κατά την άποψη του δανειολήπτη το αδειοδοτημένο πιστωτικό ίδρυμα ή ο φορέας διαχείρισης πιστωτικών διευκολύνσεων δεν έχει προβεί σε διαδικασία αναδιάρθρωσης των χορηγήσεων δυνάμει της Οδηγίας διαχείρισης καθυστερήσεων της Κεντρικής Τράπεζας.

2.2. Επιπλέον, με την προσθήκη νέου εδαφίου (3) στο άρθρο 44Γ παρέχεται η δυνατότητα στον οφειλέτη, στα πλαίσια εκκρεμούσας δικαστικής διαδικασίας, να εξασφαλίσει ενδιάμεσο διάταγμα για παρεμπόδιση της διαδικασίας εκποίησης, το οποίο θα εκδίδεται και στα πλαίσια διαδικασίας με υπεράσπιση ή με αγωγή ή με ανταπίτηση του οφειλέτη εναντίον του δανειστή, μεταξύ άλλων, για διαφορά στο ύψος του οφειλόμενου ποσού ή τη νομιμότητα της σύμβασης.

2.3. Περαιτέρω, με το νέο εδάφιο (4) στο άρθρο 44Ε του βασικού νόμου αυξάνονται τα χρονικά πλαίσια (α) που ο οφειλέτης μπορεί να αποπληρώσει την οφειλή του, αφού λάβει την πρώτη επιστολή από την τράπεζα, για να καταβάλει την εν λόγω πληρωμή, (β) που ο οφειλέτης μπορεί να καταχωρίσει έφεση στο Επαρχιακό Δικαστήριο για παραμερισμό της δεύτερης επιστολής που λαμβάνει από την τράπεζα για πρόθεση να προχωρήσει σε εκποίηση του ακινήτου και (γ) της ειδοποίησης που αποστέλλεται προς τον οφειλέτη για τη δημοσίευση του πλειστηριασμού.

2.4. Επιπρόσθετα, διαγράφεται το υφιστάμενο άρθρο 44ΙΑ του βασικού νόμου, ήτοι το δικαίωμα επιλογής του ενυπόθηκου δανειστή να αγοράσει το ακίνητο σε περίπτωση που αυτός δεν το πωλήσει εντός χρονικής περιόδου έξι (6) μηνών από την ολοκλήρωση της διαδικασίας του πρώτου πλειστηριασμού. Με αυτό τον τρόπο διαγράφεται το δικαίωμα της τράπεζας να αγοράσει το ακίνητο στην αγοραία του αξία.

2.5. Αποτέλεσμα όλων των πιο πάνω τροποποιήσεων, καθώς και άλλων επιμέρους τροποποιήσεων είναι η αύξηση του συνολικού χρονικού διαστήματος εκτέλεσης των εξασφαλίσεων που χορηγήθηκαν για σκοπούς εξασφάλισης του ενυπόθηκου χρέους και η επέμβαση εκ των υστέρων επί των όρων της σύμβασης δανείου, προστατεύοντας μόνο έναν εκ των συμβαλλομένων στη σύμβαση δανείου, ήτοι τον ενυπόθηκο οφειλέτη, και αφήνοντας εκτεθειμένο τον ενυπόθηκο δανειστή.

2.6. Γενικότερα, με όλες τις τροποποιήσεις ανωτέρω παραβιάζονται τα Άρθρα 23, 25, 26, 28 και 30 του Συντάγματος.

2.7. Καταρχήν όλες ανεξαιρέτως οι τροποποιήσεις του αναπεμπόμενου νόμου επεμβαίνουν στους όρους της σύμβασης, θέτουν εκ των υστέρων προϋποθέσεις και ουσιαστικά παρεμποδίζουν την ενάσκηση των δικαιωμάτων που δημιουργούνται δυνάμει υφιστάμενης σύμβασης.

2.8. Επιπρόσθετα, με τις εν λόγω τροποποιήσεις ουσιαστικά παραβιάζεται το αγωγίμο δικαίωμα του ενυπόθηκου δανειστή έναντι του ενυπόθηκου οφειλέτη να διεκδικήσει το οφειλόμενο προς αυτόν χρέος και/ή τα συμβατικά αυτού δικαιώματα, τα οποία συνιστούν ιδιοκτησία που προστατεύεται από το Άρθρο 23 του Συντάγματος.

2.9. Ειδικότερα, με τη νέα παράγραφο (δ) στο άρθρο 44Γ, το νέο εδάφιο (4) στο άρθρο 44Γ, το νέο εδάφιο (4) στο άρθρο 44Ε και τη διαγραφή του άρθρου 44ΙΑ, καθώς και όλες τις άλλες επιμέρους τροποποιήσεις στον βασικό νόμο (στο εξής «τροποποιήσεις») παραβιάζεται το Άρθρο 23 του Συντάγματος, επειδή περιορίζεται κατά τρόπο ασύμβατο με το άρθρο αυτό και/ή επειδή απαλλοτριώνεται το δικαίωμα του ενυπόθηκου δανειστή να διεκδικήσει με άλλους νόμιμους τρόπους την ικανοποίηση του οφειλόμενου προς αυτόν χρέους και/ή των συμβατικών του δικαιωμάτων, που συνιστούν ιδιοκτησία που προστατεύεται από το Άρθρο 23 του Συντάγματος,

2.10. Περαιτέρω, με τις εν λόγω τροποποιήσεις παραβιάζεται το Άρθρο 25 του Συντάγματος, αφού με τη δυνατότητα που παρέχεται στον οφειλέτη στο πλαίσιο εκκρεμούσας δικαστικής διαδικασίας να εξασφαλίσει ενδιάμεσο διάταγμα για παρεμπόδιση της διαδικασίας εκποίησης, βασικά καταργείται το δικαίωμα διεκδίκησης των οφειλομένων σύμφωνα με τη σύμβαση δανείου, γεγονός που συνιστά δραστικό περιορισμό του δικαιώματος του ενυπόθηκου δανειστή να ασκεί επικερδή εργασία. Αυτή δε η κατάργηση του δικαιώματος του ενυπόθηκου δανειστή δε δικαιολογείται από τους προβλεπόμενους στην παράγραφο 2 του Αρθρου 25 του Συντάγματος λόγους.

2.11. Περαιτέρω, το δικαίωμα που κατοχυρώνεται με το Άρθρο 25 του Συντάγματος συναρτάται και με το δικαίωμα που κατοχυρώνει την Ελευθερία του Συμβάλλεσθαι (Άρθρο 26 του Συντάγματος) στο ότι ο ενυπόθηκος δανειστής έχει προσχωρήσει στη σύμβαση δανείου με τον ενυπόθηκο οφειλέτη ελευθέρως, διαμορφώνοντας το περιεχόμενο της σύμβασης δανείου που προέβλεπε για την πλήρη εξόφληση του χρέους.

2.12. Το δικαίωμα άσκησης επικερδούς εργασίας προϋποθέτει ότι ο καθένας μπορεί να ασκεί και να ρυθμίζει την εργασία του με τέτοιο τρόπο που ο ίδιος θεωρεί ότι θα του αποφέρει κέρδος μέσα στα πλαίσια του Νόμου.

2.13. Οι τροποποιήσεις πλήττουν τον πυρήνα του δικαιώματος που κατοχυρώνει το Άρθρο 25.1 και τείνουν να εξουδετερώσουν την ελευθερία του ενυπόθηκου δανειστή να ρυθμίζει την εργασία του με τέτοιο τρόπο που ο ίδιος θεωρεί ότι θα του αποφέρει κέρδος.

2.14. Επιπρόσθετα, οι τροποποιήσεις κρίνονται ως ασύμβατες με τις διατάξεις του Αρθρου 26 του Συντάγματος, το οποίο εγγυάται και κατοχυρώνει το δικαίωμα του συμβάλλεσθαι ελευθέρως, το οποίο προστατεύεται έναντι πάντων και περιλαμβάνει και το δικαίωμα επιλογής του αντισυμβαλλόμενου προσχώρησης ή μη σε σύμβαση και διαμόρφωσης του περιεχομένου της. Κανένας περιορισμός του δικαιώματος αυτού δεν επιτρέπεται, εκτός εάν συνάδει με τις γενικές αρχές του Δικαίου των Συμβάσεων. Η προτεινόμενη παρεμπόδιση της διαδικασίας εκποίησης πρώτης κατοικίας επεμβαίνει και/ή τροποποιεί και/ή καταργεί εκ των υστέρων τους όρους της σύμβασης δανείου και/ή υποθήκης και/ή εγγυήσεως και/ή οποιασδήποτε άλλης συμφωνίας εξασφάλισης του ενυπόθηκου χρέους, η οποία ρητά προέβλεπε για εξασφαλίσεις και/ή εγγυήσεις του χρέους που συμφωνήθηκαν ή προνοείτο η δυνατότητα να συμφωνηθούν από τα συμβαλλόμενα μέρη.

2.15. Έτι περαιτέρω, οι τροποποιήσεις κρίνονται ως ασύμβατες με τις διατάξεις του Αρθρου 28 του Συντάγματος, το οποίο καθιερώνει την Αρχή της Ισότητας και την επιβολή ίσης μεταχείρισης πάντων από τους νόμους, τη διοίκηση και τη δικαιοσύνη.

2.16. Ειδικότερα, βρίσκονται σε αντίθεση και είναι ασύμφωνες προς το γράμμα και το πνεύμα του Αρθρου 28 του Συντάγματος, καθότι δημιουργούν διάκριση μεταξύ των επηρεαζόμενων δυνάμει του Νόμου ενυπόθηκων οφειλετών έναντι άλλων οφειλετών, των οποίων το ακίνητο πωλείται με διαδικασία πώλησης κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Μέρους VIA του περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικού) Νόμου του 2014, και όχι με βάση οποιουδήποτε άλλου Μέρους του Νόμου αυτού ή κατόπιν δικαστικού διατάγματος.

2.17. Έτι περαιτέρω, βρίσκονται σε ασυμφωνία και/ή αντίθεση με το Άρθρο 30 του Συντάγματος, εφόσον εξουδετερώνουν και/ή διαγράφουν το συνταγματικό αυτό δικαίωμα του ενυπόθηκου δανειστή να προσφύγει στη δικαιοσύνη εναντίον του ενυπόθηκου οφειλέτη και οποιουδήποτε άλλου προσώπου δυνάμει της σύμβασης δανείου και/ή σύμβασης υποθήκης και/ή σύμβασης εγγύησης για σκοπούς είσπραξης του ενυπόθηκου χρέους.

2.18. Τέλος, ο εν λόγω Αναπεμπόμενος νόμος κρίνεται ότι συνιστά αθέμιτη επέμβαση στο πεδίο δράσης της Εκτελεστικής Εξουσίας και ως εκ τούτου συνιστά παραβίαση της Αρχής της Διάκρισης των Εξουσιών, η οποία απαγορεύει και αποκλείει την άσκηση ή την ανάληψη εξουσίας έξω από τη σφαίρα των αρμοδιοτήτων της καθεμιάς από τις τρεις Εξουσίες της Πολιτείας.

2.19. Ειδικότερα, με τον Αναπεμπόμενο νόμο παρεμποδίζεται η διαδικασία εκποίησης που προβλέπεται από το Μέρος VIA του περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικό) Νόμο του 2014, νοούμενου ότι ο ενυπόθηκος οφειλέτης εξασφαλίζει ενδιάμεσο διάταγμα, το οποίο θα εκδίδεται και στα πλαίσια υπεράσπισης ή με αγωγή ή με ανταπαίτηση του οφειλέτη εναντίον του δανειστή, μεταξύ άλλων, για διαφορά στο ύψος του οφειλόμενου ποσού ή τη νομιμότητα της σύμβασης, η οποία διαδικασία είχε απώτερο σκοπό τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και αποτελούσε μνημονιακή υποχρέωση.».

Στο πλαίσιο της επανεξέτασης του αναπεμφθέντος νόμου, ο Υπουργός Οικονομικών ανέφερε ότι οι θεσπισθείσες διατάξεις θα επιδράσουν αρνητικά τόσο στη διαχείριση των υφιστάμενων μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων όσο και στη δυνατότητα χορήγησης νέων δανείων, τονίζοντας ταυτόχρονα τις αρνητικές επιπτώσεις στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και στην οικονομία γενικότερα.

Κατά τον ίδιο αξιωματούχο, αρνητικές επιπτώσεις θα υπάρξουν επίσης τόσο για την Κυπριακή Εταιρεία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων (ΚΕΔΙΠΕΣ), που έχει την ευθύνη διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων, όσο και για τον Οργανισμό Χρηματοδοτήσεως Στέγης, ο οποίος θα αναγκαστεί να προβεί σε αύξηση των κεφαλαιακών του προβλέψεων.

Ο ίδιος αξιωματούχος επισήμανε επίσης ότι, όταν επιχειρείται η τροποποίηση νομοθεσιών που επηρεάζουν άμεσα τις δραστηριότητες του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η Δημοκρατία ως κράτος μέλος της Ευρωζώνης έχει υποχρέωση να εξασφαλίζει και τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Συναφώς, ο αρμόδιος υπουργός ζήτησε όπως παρασχεθεί χρόνος στο Υπουργείο Οικονομικών όπως σε συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου επανέλθει στη Βουλή με ολοκληρωμένη πρόταση που να συνάδει με τις ευρωπαϊκές υποχρεώσεις της Δημοκρατίας, σημειώνοντας παράλληλα την ανάγκη πλήρους εφαρμογής και υλοποίησης του σχεδίου «Εστία», στο πλαίσιο του οποίου τα πιστωτικά ιδρύματα (έξι πιστωτικά ιδρύματα και δύο εταιρείες διαχείρισης) έχουν πλέον δεσμευτεί ότι δε θα προχωρήσουν σε διαδικασίες εκποίησης.

Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, καταθέτοντας επιστολή, ημερομηνίας 29 Ιουλίου 2019, δήλωσε μεταξύ άλλων ότι η Κύπρος καταγράφει πανευρωπαϊκά τον δεύτερο πιο υψηλό δείκτη μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων (ΜΕΧ), ο οποίος ανέρχεται σε ποσοστό ύψους 32% σύμφωνα με τις εκθέσεις όλων των διεθνών οίκων, αλλά και θεσμών όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και οι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ανέρχεται μόλις στο 3%.

Συναφώς, ανέφερε ότι η ψηφισθείσα νομοθεσία θα επενεργήσει προς την αντίθετη κατεύθυνση, αφού θα υποβαθμίσει ουσιαστικά τον αποτρεπτικό ρόλο που το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο διαδραματίζει σε σχέση με τους στρατηγικούς κακοπληρωτές. Συναφώς, ορατός είναι ο κίνδυνος οι νέες νομοθετικές ρυθμίσεις να καταστήσουν το γενικότερο πλαίσιο στην πράξη ανενεργό, οδηγώντας σε «κοινωνικοποίηση» των ζημιών εις βάρος άλλων κατηγοριών πολιτών, περιλαμβανομένων των φορολογουμένων, και γενικότερα εις βάρος των υγιών μονάδων, όπως και των ευσυνειδητών δανειοληπτών.

Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου επισήμανε επίσης ότι ο οίκος αξιολόγησης «Moody's» έχει ήδη επισημάνει με σχετική ανακοίνωσή του, ημερομηνίας 17 Ιουλίου 2019, ότι η νομοθεσία που ψηφίστηκε στις 12 Ιουλίου 2019 θα επενεργήσει αρνητικά στις προσπάθειες των τραπεζών να μειώσουν τις ΜΕΧ, καθ' ην στιγμή πιθανές πωλήσεις ΜΕΧ σε επενδυτές καθίστανται λιγότερο ελκυστικές. Περαιτέρω, τόνισε ότι τυχόν αποτυχημένη προσπάθεια μείωσης των ΜΕΧ θα αυξήσει τις προβλέψεις των πιστωτικών ιδρυμάτων, γεγονός το οποίο θα επιφέρει την ανάγκη αύξησης των κεφαλαιακών αναγκών των πιστωτικών ιδρυμάτων, αλλά και δυσκολία στην άντληση ιδιωτικών κεφαλαίων. Συνακόλουθα, η εν λόγω αδυναμία θα μεταφραστεί σε αδυναμία χρηματοδότησης των παραγωγικών μονάδων της οικονομίας από τις τράπεζες, κατ' επέκταση δε σε αδυναμία στήριξης της ανάπτυξης.

Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας δήλωσε ότι για τους λόγους που αναφέρονται στις επιστολές του Προέδρου της Δημοκρατίας, ημερομηνίας 19 και 23 Ιουλίου 2019, η εκτελεστική εξουσία κρίνει ότι ο αναπεμφθείς νόμος δημιουργεί πολύ σοβαρά δημοσιονομικά προβλήματα, ενώ παράλληλα εγείρονται ζητήματα αντισυνταγματικότητας του αναπεμφθέντος νόμου.

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της επανεξέτασης του υπό αναφορά αναπεμφθέντος νόμου κατατέθηκαν εκ μέρους του προέδρου του Δημοκρατικού Κόμματος κ. Νικόλα Παπαδόπουλου και του προέδρου της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού βουλευτή του Δημοκρατικού Κόμματος κ. Άγγελου Βότση εισηγήσεις για τροποποίησή του, έτσι που να αντιμετωπισθούν οι επιφυλάξεις και ανησυχίες της εκτελεστικής εξουσίας, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τα συμφέροντα των ενυπόθηκων οφειλετών.

Σύμφωνα με τις υποβληθείσες εισηγήσεις, προτείνεται αφενός η πιο ενεργός εμπλοκή του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου στο στάδιο των αναδιαρθρώσεων δανειακών διευκολύνσεων βάσει των διατάξεων του περί της Σύστασης και Λειτουργίας του Ενιαίου Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσεως Νόμου και αφετέρου η θεσμοθέτηση τέτοιων διαδικασιών, οι οποίες να παρέχουν πιο άμεση σε σχέση με την υφιστάμενη δικαστική προστασία στους δανειολήπτες.

Παρά ταύτα, στο στάδιο της συζήτησης των εν λόγω εισηγήσεων η επιτροπή έκρινε ότι δεν ήταν δυνατό στο πλαίσιο της επανεξέτασης αναπεμφθέντος νόμου να επενεχθούν στον υπό αναφορά νόμο ευρείας κλίμακας τροποποιήσεις οι οποίες να αφίστανται σημαντικά των αρχικά ψηφισθεισών ρυθμίσεων. Συναφώς, αποφασίσθηκε όπως οι εν λόγω εισηγήσεις κατατεθούν στη Βουλή υπό τη μορφή πρότασης νόμου και ανεξάρτητα από τις όποιες εισηγήσεις των μελών της επιτροπής για αποδοχή ή απόρριψη της αναπομπής του υπό αναφορά νόμου από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί του αναπεμφθέντος νόμου κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Εξαντλήθηκε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συγγνώμη;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Θα πάω πάνω μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ομιλητές επί θέματος αρχής;

Δε θα μιλήσετε για την αναπομπή;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Εννά μιλήσω.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Δεν υπάρχει λόγος!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Εγώ θα μιλήσω, θα πάρω τον χρόνο μου!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συγγνώμη, ο κ. Περδίκης ζήτησε τον λόγο, θα τον δώκω του ανθρώπου!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εννά του κάμω μια παράκληση. Αν θέλει να μην του κόψω τον δρόμο, να...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Άκουά σας μιαν ώρα τωρά!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Γιώργο, μια παράκληση. Να μιλήσεις. Μίλα σύντομα, γιατί έχω συνεδρία Πολιτικού Γραφείου στη 1.00.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Σύντομα θα είναι, πέντε λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Περδίκης έχει τον λόγο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η όλη συζήτηση στην ουσία της έχει να κάνει με το ζήτημα της υπευθυνότητας απέναντι στα μεγάλα ζητήματα του τόπου. Όσοι νομίζουν ότι το να αναλαμβάνουν αυτοί που δεν έχουν ευθύνη την ευθύνη άλλων, των αρμοδίων, των υπευθύνων πλανώνται πλάνην οικτράν! Θα το ξαναπώ: Όσοι νομίζουν ότι με το να αναλαμβάνουν τις ευθύνες άλλων που έχουν τις ευθύνες και να βγάζουν τάχα τη χώρα από τις δυσκολίες κάμνουν υπεύθυνη πράξη κάμνουν μεγάλο λάθος, διότι αυτό που κάμνουν ουσιαστικά είναι να επιβραβεύουν την ανευθυνότητα και να επαναλαμβάνονται τα λάθη και να επαναλαμβάνονται οι κακές αποφάσεις. Εμείς ο κανόνας που έχουμε τηρήσει σε αυτή τη Βουλή είναι να μην αναλαμβάνουμε τις ευθύνες άλλων, αγαπητοί κύριοι και κυρίες, διότι δεν έχουμε ευθύνες εμείς για τις λάθος αποφάσεις της κυβέρνησης!

Είχαμε πρόταση, όταν το 2013 βρεθήκαμε μπροστά στο πρόβλημα της τραπεζικής κρίσης. Εμείς δεν εσυμφωνήσαμε ποτέ στην τροποποίηση του 44 άρθρου. Εζητήσαμε να ενισχυθεί η διαδικασία του Κτηματολογίου, όπως εκάμαμεν τζια για το θέμα των εγκλωβισμένων ιδιοκτητών. Αντί αυτού η πλειοψηφία της Βουλής και δυστυχώς τότε ήταν και ο Δημοκρατικός Συναγερμός και ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ επέλεξαν να δώσουν την εξουσία στις τράπεζες και να έχουν οι τράπεζες το πρώτο χέρι στη διαδικασία των εκποιήσεων. Επήγαμε στο σχέδιο αφερεγγυότητας. Και εκεί εδιαφωνήσαμε με την τελική κατάληξη του σχεδίου, παρ' όλο που

προσπαθήσαμε να το κάνουμε όσο γίνεται καλύτερο, γιατί ήταν γεμάτο τρύπες τζιαι δεν έδινε τη δυνατότητα ασφάλειας στους δανειολήπτες. Και εφέραμεν πρόσφατα -προσπάθεια για ακόμα μια φορά- πρόταση νόμου.

Μας λένε τώρα να πάμε στο Πλαίσιο Αφερεγγυότητας. Να σας θυμίσω ότι τον περασμένο Σεπτέμβρη, Οκτώβρη, Νιόβρη εσυζητήσαμεν πρόταση νόμου των Οικολόγων για βελτίωση του Πλαισίου Αφερεγγυότητας. Πάλε άρνηση από την πλευρά της κυβέρνησης και των τραπεζών και της Κεντρικής Τράπεζας. Βρήκα την αλληλογραφία μου από το 2014 στην τότε Κεντρική Διοικήτρια, «τι γίνεται με την εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς για τον Χειρισμό Δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου;». Απάντηση: «Τρέχα γύρευε!»! Από το 2014 βάζαμε θέμα γιατί δεν εφαρμοζόταν ο Κώδικας Συμπεριφοράς της Κεντρικής Τράπεζας. Ήταν η πρόταση που φέραμε ενώπιόν σας στα τέσσερα κόμματα και όχι μόνο το ΔΗΚΟ... Του ΔΗΚΟ, για να είμαστε ειλικρινείς, του επήρε δκυό μήνες να υπογράψει την πρόταση νόμου που έφερε ενώπιόν μας ο Σύνδεσμος Δανειοληπτών. Τι έκαμνε δκυό μήνες; Δεν την εμελετούσαν; Την εμελετούσαν! Μας πήρε έναν μήνα στη Βουλή να τη συζητήσουμε. Να μη λέμε τώρα ότι η πρόταση ήταν ασυζήτητη και ανέτοιμη! Ήταν πολλά έτοιμη τζιαι πάρα πολλά ώριμη! Και σωστά την εψήφισε η Βουλή! Και κακώς έχετε την αναπομπή σήμερα, απ' ό,τι φαίνεται. Και οι αντιδράσεις εμφανίστηκαν μετά την ψήφιση της Βουλής τόσο έντονες, γιατί τότε εκαταλάβαν τζιείνοι οι οποίοι τους συμφέρει να συνεχιστεί αυτή η κατάσταση, που διαμορφώθηκε κυρίως με την ψήφιση της νομοθεσίας τον περασμένο Ιούλιο, ότι εμπορούσε να χάσουν το παιχνίδι. Θεωρούμε λοιπόν ότι οποιαδήποτε εκτροπή από την απόφαση της Βουλής πριν από τρεις εβδομάδες ουσιαστικά είναι ακόμα μια νίκη των τραπεζών εις βάρος της δικαιοσύνης.

Να πω και κάτι τελευταίο, κύριε Πρόεδρε. Αυτή τη στιγμή συντελείται η μεγαλύτερη σε έκταση μεταφορά ιδιοκτησίας περιουσίας από τους πολλούς στους ολίγους με βάση τις νομοθεσίες που ψήφισε η Βουλή. Έχει να συμβεί κάτι τέτοιο από τον καιρό της τοκογλυφίας της αποικιοκρατίας!

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Από τον καιρό του Χρηματιστηρίου.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Έχει να συμβεί κάτι τέτοιο σε τέτοια μεγάλη έκταση από τον καιρό της τοκογλυφίας, κύριε γενικέ γραμματέα, έσιει σημασία να το λέμε! Γιατί περνούμε μια νέα περίοδο τοκογλυφίας!

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Περδίκη.

Είπαμε ότι εννά μιλήσει ο κ. Περδίκης, τώρα θέλει να μιλήσει και ο κ. Γιωργάλλας.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Μιχάλη μου, εν χρειάζεται!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συγγνώμη;

Όχι, εγώ είμαι υποχρεωμένος να δώσω τον λόγο στον κ. Γιωργάλλα, αν θέλει να μιλήσει.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συγγνώμη;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Είναι θερμή μας παράκληση να ψηφίσουμε, γιατί εμείς έχουμε σοβαρά άλλα ζητήματα και οποιοσδήποτε μπορεί να δικαιολογήσει εκ των υστέρων μετά την ψήφιση τη θέση του.

ΕΛΕΝΗ ΜΑΥΡΟΥ:

Να μείνει να μιλά μόνος του!

(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γιωργάλλας έχει τον λόγο.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Νομίζω είναι εξίσου σοβαρά και τα θέματα που συζητούμε και η νοοτροπία να φτάνουμε στο τέλος, για να κάμνουμε τις σοβαρές συζητήσεις υπό την πίεση του χρόνου και με αμφισβητούμενες διαδικασίες κοινοβουλευτικής πρακτικής. Νομίζω κάποτε πρέπει να τελειώσει, γιατί νομίζω είναι η βασική ρίζα των προβλημάτων αυτή η νοοτροπία.

Δε θα μιλήσω πάρα πολύ, κύριε Νεοφύτου, ούτε για τον χότζια θα πω ούτε θα κάμω τον μάντη κακών. Όμως σας άκουσα με πάρα πολλή προσοχή και οφείλω να ξεκαθαρίσω τη θέση μου γιατί θα ψηφίσω την αναπομπή του Προέδρου. Για λόγους πρακτικών σηκώθηκα να ξεκαθαρίσω τη θέση μου, ότι σε αυτή την προσέγγιση είμαι μαζί σας, ότι έπρεπε να δοθεί χρόνος εξαρχής, να μην πάω πίσω να δω ποιοι εψήφισαν να γίνει η συζήτηση τότε. Εν πάση περιπτώσει, τούτα είναι ιστορία.

Θα ψηφίσω την αναπομπή του Προέδρου, διότι θεωρώ, άσχετα εάν έχει καταστεί μετά από την ψήφιση της πρότασης νόμου του ΔΗΚΟ αχρείαστη και εντελώς διαδικαστική, θεωρώ ότι αυτό που είπατε, κύριε Νεοφύτου, να δοθεί χρόνος και όλοι μαζί να συζητήσουμε τον Σεπτέμβρη και το Πλαίσιο Αφερεγγυότητας και το πλαίσιο των εκποιήσεων και τη δυνατότητα δημιουργίας μηχανισμών από την Κεντρική Τράπεζα, για να ελέγχει την εφαρμογή των οδηγιών και των εισηγήσεων της, θα είναι πάνω στο τραπέζι και μετά τις διακοπές και δεν ήταν απλά μια ρητορική αναφορά η οποία απλά χαϊδεύει τα αυτιά υμών και ημών.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Γιωργάλλα.

Συμφωνώ μαζί σας, με αυτά που είπατε. Ελπίζω να μην ξεχάσουμε ως το τέλος του Σεπτεμβρη!

Προχωρούμε στην ψηφοφορία της αναπομπής.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της αποδοχής της αναπομπής;

Ψηφίστε με το χέρι, σας παρακαλώ.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Παραδοσιακός ο τρόπος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συγγνώμη;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Παραδοσιακά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, υπάρχει κάποιο πρόβλημα ηλεκτρονικό, γι' αυτό σας λέω να ψηφίσετε με το χέρι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Η αναπομπή του Προέδρου της Δημοκρατίας γίνεται αποδεκτή με είκοσι επτά ψήφους υπέρ, είκοσι τρεις εναντίον και καμία αποχή.

Το υπ' αριθμόν 2 θέμα είναι η αναπομπή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας του νόμου «Ο περί Καταχρηστικών Ρητρών σε Επιχειρηματικές Συμβάσεις που Συνάπτονται από Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις Νόμος του 2019».

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για τον αναπεμφθέντα νόμο «Ο περί Καταχρηστικών Ρητρών σε Επιχειρηματικές Συμβάσεις που Συνάπτονται από Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις Νόμος του 2019»

Παρόντες:

Ανδρέας Κυπριανού, πρόεδρος

Άγγελος Βότσης

Νίκος Νουρής

Μαρίνος Μουσιούττας

Κώστας Κώστα

Μη μέλη της επιτροπής:

Χριστάκης Τζιοβάνης

Ευθύμιος Δίπλαρος

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Κωστής Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού επανεξέτασε σε δύο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 29 Ιουλίου και στις 2 Αυγούστου 2019, τον πιο πάνω νόμο, τον οποίο ψήφισε η Βουλή των Αντιπροσώπων στις 12 Ιουλίου 2019 και ο οποίος αναπέμφθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατ' επίκληση του άρθρου 51.1 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας κατόπιν γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας. Στα πλαίσια των συνεδριάσεων της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής ο Υπουργός Οικονομικών και εκπρόσωποι του ίδιου υπουργείου, ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος, εκπρόσωποι, του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Στην πρώτη συνεδρία της επιτροπής παρέστη και ο Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Δημήτρης Συλλούρης.

Όπως είναι γνωστό, με τη σχετική πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και τους κ. Γιώργο Περδίκη, βουλευτή του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, και Κωστή Ευσταθίου, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας, σκοπεύει η θέσπιση νέας νομοθεσίας για προστασία των πολύ μικρών επιχειρήσεων κατά τη σύναψη επιχειρηματικών συμβάσεων από τη χρήση καταχρηστικών ρητρών σε αυτές, κατ' αντίστοιχο τρόπο που προστατεύονται τα φυσικά πρόσωπα που εμπίπτουν στην έννοια «καταναλωτής» στις καταναλωτικές συμβάσεις δυνάμει του περί Καταχρηστικών Ρητρών σε Καταναλωτικές Συμβάσεις Νόμου.

Οι λόγοι της αναπομπής του υπό αναφορά νόμου, όπως αυτοί αναφέρονται στην επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 19 Ιουλίου 2019, οι οποίοι παρατίθενται αυτούσιοι και κατά το δυνατό αυτολεξεί, είναι οι ακόλουθοι:

«Σύνταγμα

Ασυμβατότητα των άρθρων 5, εδάφιο (4) και του άρθρου 8 του Αναπεμπόμενου Νόμου με το Άρθρο 26 και το Άρθρο 35 του Συντάγματος

Το άρθρο 5(4) του Αναπεμπόμενου Νόμου καθιστά καταχρηστική ρήτρα “κάθε ρήτρα σε δανειακή σύμβαση ή σύμβαση πιστωτικής διευκόλυνσης εξασφαλιζόμενη επαρκώς και πλήρως με υποθήκη ακινήτου, η οποία προνοεί επιπροσθέτως κυμαινόμενη εξασφάλιση επί ακίνητης ιδιοκτησίας και/ή του ενεργητικού της πολύ μικρής επιχείρησης, σύμφωνα με τον περί Εταιρειών Νόμο, εκτός εάν η εν λόγω ρήτρα είναι απαίτηση του δανειολήπτη.”.

Το ως άνω άρθρο του Νόμου επεμβαίνει στο δικαίωμα του συμβάλλεσθαι ελεύθερως, που κατοχυρώνεται από το Άρθρο 26 του Συντάγματος της Δημοκρατίας και που περικλείει το δικαίωμα διαμόρφωσης του περιεχομένου μιας σύμβασης κατά την ελεύθερη βούληση των συμβαλλομένων¹, στην έκταση που δεν επιτρέπει στο ένα εκ των συμβαλλομένων μερών να διαμορφώσει ελεύθερα το περιεχόμενο της σύμβασης.

¹ Γνωμάτευση ημερ. 31.10.2014 της Πλήρους Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναφορά 1/2014 Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων και γνωμάτευση ημερ. 26.1.2017 της Πλήρους Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναφορά 9/2016 Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων.

Το άρθρο 8 του Αναπεμπόμενου Νόμου προβλέπει ότι, παρά την ύπαρξη συμβατικής ρήτρας αναφορικά με το εφαρμοστέο δίκαιο, ο εν λόγω Νόμος καθίσταται εφαρμοστέος, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις που θέτει ο Νόμος.

Το ως άνω άρθρο επίσης αποτελεί επέμβαση στο δικαίωμα του συμβάλλεσθαι ελευθέρως, που κατοχυρώνεται από το Άρθρο 26 του Συντάγματος.

Οπότε εγείρεται το ζήτημα κατά πόσο ο εκ του ως άνω άρθρου περιορισμός του δικαιώματος του συμβάλλεσθαι είναι επιτρεπτός από το Άρθρο 26 του Συντάγματος της Δημοκρατίας, που επιτρέπει την υπαγωγή αυτού του δικαιώματος μόνο σε όρους, περιορισμούς ή δεσμεύσεις τιθέμενους επί τη βάση των γενικών αρχών του Δικαίου των Συμβάσεων.

Σαφώς, η ρηθείσα ρύθμιση του άνω άρθρου 5 (4) και του άρθρου 8 δε συνιστούν όρο, διατύπωση ή περιορισμό εμπίπτοντα στις γενικές αρχές του Δικαίου των Συμβάσεων, ούτε υπάρχει οτιδήποτε που να επιχειρηματολογεί προς αυτή την κατεύθυνση σε προοίμιο του αναφερόμενου Νόμου ή στη σχετική κοινοβουλευτική έκθεση ή στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης νόμου βάσει της οποίας ψηφίστηκε, όπερ σημαίνει ότι ο Νομοθέτης θέσπισε τα εν λόγω άρθρα του αναφερόμενου Νόμου, αγνοώντας την εκ του Άρθρου 35 του Συντάγματος της Δημοκρατίας υποχρέωσή του για σεβασμό του Άρθρου 26 του Συντάγματος της Δημοκρατίας κατά την άσκηση των νομοθετικών του αρμοδιοτήτων.

Περαιτέρω, κατά την πάγια νομολογία², ο νομοθετικός περιορισμός συνταγματικώς διασφαλιζόμενου θεμελιώδους δικαιώματος ή ελευθερίας μπορεί να θεσπιστεί όχι μόνο εντός των ορίων που θέτει το ίδιο το Σύνταγμα της Δημοκρατίας (όπως εν προκειμένω το Άρθρο 26.1, που επιτρέπει επέμβαση στο δικαίωμα του συμβάλλεσθαι μόνο από νομοθετικό όρο/περιορισμό/δέσμευση που συνιστά γενική αρχή του Δικαίου των Συμβάσεων), αλλά επιπρόσθετα δέον να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας που επιβάλλει στον Νομοθέτη την υποχρέωση να προσδιορίσει -σε προοίμιο του σχετικού Νόμου ή σε κοινοβουλευτική έκθεση- τον τομέα υπέρ του οποίου σκοπεύεται ο περιορισμός, η πιεστική κοινωνική ανάγκη την οποία αυτός σκοπεύεται να εξυπηρετήσει και το σκεπτικό υπό το οποίο ο περιορισμός είναι ανάλογος προς την ανάγκη την οποία επιχειρεί να εξυπηρετήσει.

Εμφανώς, τα όσα καταγράφονται στη σχετική κοινοβουλευτική έκθεση και στην αιτιολογική έκθεση του Νόμου ουδόλως πληρούν την προρρηθείσα απαιτητέα τεκμηρίωση, καθιστώντας εμφανή την ασυμβατότητα του άρθρου 5 (4) και του άρθρου 8 του αναφερόμενου Νόμου με τα Άρθρα 26 και 35 του Συντάγματος της Δημοκρατίας.

Ασυμβατότητα των άρθρων 5 εδάφιο (4) και του άρθρου 3 του Αναπεμπόμενου Νόμου με το Άρθρο 25 του Συντάγματος

Το άρθρο 25 του Συντάγματος προστατεύει το δικαίωμα άσκησης επαγγέλματος ή επίδοσης σε οποιαδήποτε απασχόληση, εμπόριο ή επικερδή εργασία, το οποίο δεν περιλαμβάνεται στα απόλυτα δικαιώματα, καθότι είναι δυνατόν να υπόκειται σε περιορισμούς ή διατυπώσεις, τηρουμένου του εδαφίου (2) του άρθρου 25.

Το άρθρο 3 του Νόμου καθιστά τον εν λόγω Νόμο εφαρμοστέο σε κάθε σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ πωλητή ή προμηθευτή και μίας πολύ μικρής επιχείρησης, ως οι έννοιες αυτές καθορίζονται στον Νόμο. Σύμφωνα με τον Νόμο, ο προμηθευτής και πωλητής ορίζονται ως φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία προμηθεύουν αγαθά ή υπηρεσίες ή πωλούν αγαθά και κατά την κατάρτιση της σύμβασης “*ενεργούν για σκοπούς σχετικούς με την επιχειρηματική τους δραστηριότητα*”. Συναφώς, ο Αναπεμπόμενος Νόμος θέτει όρους και περιορισμούς κατά την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των εν λόγω προσώπων.

Σύμφωνα με την ερμηνευτική του άνω Άρθρου νομολογία³ ένας νόμος που περιορίζει το δικαίωμα που παρέχεται από την παράγραφο 1 του Άρθρου 25 είναι επιτρεπτός βάσει της παραγράφου 2 του ίδιου Άρθρου μόνο αν-

- (α) δεν πλήττει τον πυρήνα του δικαιώματος, καθιστώντας οικονομικά ασύμφορη την επηρεαζόμενη απασχόληση, εμπόριο, εργασία ή επάγγελμα· και
- (β) είναι αναλογικός προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, υπό την έννοια ότι ο δι’ αυτού επιβαλλόμενος νομικός περιορισμός όχι μόνο συμβάλλει στην ευόδωση σκοπού που επιτρέπεται από το Άρθρο 25.2, αλλά και είναι απόλυτα αναγκαίος και όχι ευρύτερος από ό,τι πραγματικά χρειάζεται για την προαγωγή αυτού του

² Γνωμάτευση ημερ. 16.3.2017 της Πλήρους Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στις συνεκδικαζόμενες Αναφορές 11/2016, 12/2016, 14/2016, 15/2016 και 16/2016 Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων.

³ Απόφαση Ολομέλειας Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερ. 19.1.2004 στις συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις 79/2002 **κα Πιτσιλλίδης κα ν. Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου** (2004) 3 Α.Α.Δ. 7.

σκοπού· σε αυτό το πλαίσιο της αναλογικότητας, ο Νομοθέτης δέον -πριν νομοθετήσει τον νομικό περιορισμό- να λάβει υπόψη το υφιστάμενο νομικό καθεστώς, το οποίο ρυθμίζει την επηρεαζόμενη δραστηριότητα, καθώς και τη δυνατότητα προσαρμογής των φορέων της δραστηριότητας προς τις επιχειρούμενες νέες συνθήκες και να τεκμηριώσει την ύπαρξη σοβαρού -αν όχι αναπόφευκτου- κινδύνου διακύβευσης τινός των σκοπών ή λειτουργιών της Πολιτείας που προβλέπονται στο Άρθρο 25.2, σε περίπτωση που ο επίμαχος νομικός περιορισμός δε νομοθετηθεί, αυτός δε ο σοβαρός κίνδυνος πρέπει να είναι τεκμηριωμένος στον νόμο ή τα προπαρασκευαστικά του έγγραφα ή να είναι παγκοίνως γνωστός.

Στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης Νόμου που οδήγησε στην ψήφιση του Αναπεμπόμενου Νόμου αναφέρονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: *“Η επέκταση της εν λόγω προστασίας σε επιχειρηματικές συμφωνίες φυσικών ή νομικών προσώπων, δηλαδή πολύ μικρών επιχειρήσεων, καθίσταται αναγκαία και εξαιτίας του γεγονότος ότι, όπως ο νομοθέτης διαπίστωσε, ειδικά σε ό,τι αφορά τα ΑΠΙ ‘τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν ιδιάζουσα οικονομική ισχύ σε σχέση με τους χρεώστες, στο πλαίσιο ιδιαίτερα της οικονομικής κρίσης και των συνεπειών της κρίσης αυτής στους χρεώστες, οι οποίοι έχουν πληγεί ιδιαίτερα από την κρίση αυτή, επιβάλλεται η λήψη μέτρων για την επαναφορά της ισορροπίας μεταξύ των δικαιωμάτων των χρεωστών και πιστωτών...’”*⁴.

Η ως άνω αναφορά δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι πληροί τις προϋποθέσεις που αναλυτικά παρατίθενται πιο πάνω, καθότι, πρώτον, περιορίζεται σε αναφορά στα ΑΠΙ, όταν ο Αναπεμπόμενος Νόμος αφορά κατ’ ουσίαν κάθε νομικό ή φυσικό πρόσωπο που προσφέρει αγαθά ή υπηρεσίες ή πωλεί και συνάπτει σύμβαση για σκοπούς σχετικούς με την άσκηση της επιχειρησής του. Δεύτερον, ουδεμία τεκμηρίωση περιέχει ως προς την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας.

Ενόψει των ανωτέρω, το άρθρο 3 του Νόμου αντίκειται στο Άρθρο 25 του Συντάγματος της Δημοκρατίας και, κατά πρόεκταση, είναι ασύμβατο και με το Άρθρο 35 του Συντάγματος της Δημοκρατίας που απαιτεί (μεταξύ άλλων) από τη Βουλή των Αντιπροσώπων να διασφαλίζει -όταν νομοθετεί- την αποτελεσματική εφαρμογή των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ελευθεριών του Μέρους ΙΙ (που περιλαμβάνει το Άρθρο 25).

Ασυμβατότητα του ορισμού “πολύ μικρή επιχείρηση” στο άρθρο 2 του Αναπεμπόμενου Νόμου με το Άρθρο 28 του Συντάγματος

Το Άρθρο 28.1 του Συντάγματος της Δημοκρατίας προβλέπει τα ακόλουθα:

“1. Πάντες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου, της διοικήσεως και της δικαιοσύνης και δικαιούνται να τύχουν ίσης προστασίας και μεταχειρίσεως.”

Σύμφωνα με την ερμηνευτική αυτής της διάταξης νομολογία, η εκ του ως άνω Άρθρου αναφυόμενη Αρχή της Ισότητας επιτρέπει την εκ του Νομοθέτη διενέργεια εύλογων διαφοροποιήσεων μεταξύ ατόμων, τάξεων ατόμων ή καταστάσεων, εφόσον δικαιολογούνται από τις εγγενείς διαφορετικές περιστάσεις πραγμάτων που ισχύουν για αυτές.

Στο άρθρο 2 του Νόμου ορίζεται η έννοια της “πολύ μικρής επιχείρησης” ως οι επιχειρήσεις οι οποίες κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού τους δεν υπερβαίνουν τα όρια τουλάχιστον δύο εκ των τριών κριτηρίων που τίθενται νομοθετικά, με αναφορά σε καθορισμένο σύνολο ενεργητικού, κύκλο εργασιών και μέσο όρο απασχολούμενων.

Συνάγεται ότι τα ως άνω νομοθετικά καθορισμένα κριτήρια έχουν τεθεί κατόπιν συζήτησης στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, χωρίς όμως να τεκμηριώνεται ο τρόπος που αυτά τέθηκαν. Συναφώς, δημιουργείται άνευ αιτιολογίας νομοθετική διάκριση, διότι χορηγεί δικαίωμα σε όσους εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του αναφερόμενου Νόμου, ενώ ταυτόχρονα στερεί αυτό το δικαίωμα από όσους εξαιρούνται από αυτό το πεδίο, όπως προσδιορίζεται διά των κριτηρίων που τίθενται νομοθετικά με αναφορά σε χρηματικά ποσά και αριθμό απασχολούμενων ατόμων, που δεν προσδιορίζεται πώς καθορίστηκαν.

Η διά της χρηματικής και αριθμητικής οριοθέτησης προαναφερόμενη διάκριση είναι αυθαίρετη, καταστρατηγώντας την εκ του Άρθρου 28 του Συντάγματος της Δημοκρατίας απορρέουσα Αρχή της Ισότητας, διότι ελλείπει από το προοίμιο του αναφερόμενου Νόμου ή από τα προπαρασκευαστικά του έγγραφα οποιαδήποτε επεξήγηση ως προς το εύλογο αυτής της οριοθέτησης.

Ενωσιακό Δίκαιο

Για σκοπούς αξιολόγησης των διατάξεων που εισάγουν τις εν λόγω απαιτήσεις οι οποίες επηρεάζουν τις θεμελιώδεις ελευθερίες της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και εγκατάστασης σχετικά από απόψεως δικαίου της Ένωσης είναι τα Άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ, 16 του Χάρτη και η Οδηγία 2006/123.

⁴ Προοίμιο του περί Αφερεγγυότητας Φυσικών Προσώπων (Προσωπικά Σχέδια Αποπληρωμής και Διάταγμα Απαλλαγής Οφειλών) Νόμου του 2015.

Ασυμβατότητα του άρθρου 3 του Αναπεμπόμενου Νόμου με το άρθρο 16 της Οδηγίας 2006/123

Η Οδηγία 2006/13, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1 αυτής, εφαρμόζεται στις υπηρεσίες παρόχων εγκατεστημένων σε κράτος μέλος. Επιπλέον, κατά το άρθρο 4, σημείο 1 της Οδηγίας αυτής, ως “υπηρεσία”, για τους σκοπούς της εν λόγω Οδηγίας, ορίζεται κάθε μη μισθωτή οικονομική δραστηριότητα που ασκείται κατά κανόνα έναντι αμοιβής κατά το άρθρο 57 ΣΛΕΕ. Το άρθρο 2, παράγραφος 2 της Οδηγίας 2006/123 αποκλείει ωστόσο ένα σύνολο δραστηριοτήτων από το πεδίο εφαρμογής της.

Η Οδηγία για τις υπηρεσίες έχει εφαρμογή στις απαιτήσεις που επηρεάζουν την πρόσβαση σε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών **ή την άσκησή της**. Όπως αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 7, η έννοια της απαίτησης καλύπτει κάθε υποχρέωση, απαγόρευση, προϋπόθεση ή άλλο όριο που επιβάλλεται σε παρόχους υπηρεσιών (ή αποδέκτες υπηρεσιών). Η έννοια καλύπτει κάθε τέτοια υποχρέωση, απαγόρευση, προϋπόθεση ή όριο που προβλέπεται στις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.

Ως εκ των ανωτέρω, το άρθρο 3 του Αναπεμπόμενου Νόμου, το οποίο καθορίζει το πεδίο εφαρμογής του Νόμου σε κάθε ρήτρα σύμβασης που συνάπτεται μεταξύ πωλητή ή προμηθευτή και μίας πολύ μικρής επιχείρησης και η οποία δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, σε συνδυασμό με τον ορισμό της “επιχείρησης” που δίδεται στο άρθρο 2 του Νόμου⁵, επηρεάζει την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, καθότι θέτει όρους και όρια στις συμβάσεις που συνάπτουν πωλητές και προμηθευτές ως οι έννοιες αυτές καθορίζονται στον εν λόγω Νόμο.

Η ως άνω πρόνοια συγκρούεται με την Οδηγία 2006/123 και ιδίως με το άρθρο 16⁶ αυτής, το οποίο απαγορεύει στα κράτη μέλη να εξαρτούν την πρόσβαση σε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών ή την άσκησή της από απαιτήσεις που δεν δικαιολογούνται από έναν από τους τέσσερις λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 16, παράγραφοι 1 και 3. Επιπλέον, κάθε τέτοια απαίτηση πρέπει να τηρεί τις αρχές της μη εισαγωγής διακρίσεων, της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας. Κατ’ ουσίαν το άρθρο 16 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να μην επιβάλλουν τις δικές τους απαιτήσεις στους εισερχόμενους παρόχους υπηρεσιών, εκτός από τις περιπτώσεις που τούτο δικαιολογείται για τους τέσσερις λόγους που απαριθμούνται στο άρθρο 16, παράγραφοι 1 και 3.

Στην αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει το νομοσχέδιο δεν παρέχεται σχετική τεκμηρίωση που να τεκμηριώνει ότι η εφαρμογή της εν λόγω νομοθεσίας μπορεί να δικαιολογηθεί, μόνον εφόσον είναι αναγκαία για λόγους προστασίας της δημόσιας τάξης, της δημόσιας ασφάλειας, της δημόσιας υγείας ή του περιβάλλοντος, οι οποίες είναι έννοιες του ενωσιακού δικαίου. Οι έννοιες αυτές δέχονται παγίως από το ΔΕΕ στενή ερμηνεία, γεγονός που σημαίνει ότι πρέπει να υπάρχει πραγματική και σοβαρή απειλή κατά θεμελιώδους κοινωνικού συμφέροντος και ότι έγκεται στο κράτος μέλος που επικαλείται στόχους δημόσιου συμφέροντος να αποδείξει τον υφιστάμενο κίνδυνο⁷.

Ως εκ των ανωτέρω, ο Αναπεμπόμενος Νόμος επιβάλλει όρους και όρια στην άσκηση της παροχής υπηρεσιών από παρόχους εγκατεστημένους σε άλλα κράτη μέλη, κατά τρόπο που συγκρούεται με το άρθρο 16 της Οδηγίας 2006/123.

Ασυμβατότητα του ορισμού του όρου “πολύ μικρή επιχείρηση” του άρθρου 2 και του άρθρου 3 του Αναπεμπόμενου Νόμου με τα Άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ

⁵ “Επιχείρηση περιλαμβάνει κάθε μονάδα/φορέα, ανεξάρτητα από τη νομική του μορφή, και τον τρόπο χρηματοδότησής του, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα στη Δημοκρατία, όπως ενδεικτικά είναι...”.

⁶ “1. Τα κράτη μέλη σέβονται το δικαίωμα των παρόχων υπηρεσιών να παρέχουν υπηρεσίες σε κράτος μέλος διαφορετικό από αυτό στο οποίο εδρεύουν.

Το κράτος μέλος στο οποίο παρέχεται η υπηρεσία εξασφαλίζει την ελεύθερη πρόσβαση σε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών και την ελεύθερη άσκησή της στο έδαφός του.

Τα κράτη μέλη δεν εξαρτούν την πρόσβαση σε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών ή την άσκησή της στο έδαφός τους από απαιτήσεις που δεν τηρούν τις ακόλουθες αρχές:

- α) μη εισαγωγή διακρίσεων: οι απαιτήσεις δεν πρέπει να εισάγουν, άμεσα ή έμμεσα, διακρίσεις ανάλογα με την ιθαγένεια ή, όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα, ανάλογα με το κράτος μέλος στο οποίο εδρεύουν·
- β) αναγκαιότητα: οι απαιτήσεις πρέπει να δικαιολογούνται για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος·
- γ) αναλογικότητα: οι απαιτήσεις πρέπει να είναι κατάλληλες, για να εξασφαλίσουν την υλοποίηση του επιδιωκόμενου στόχου και να μην υπερβαίνουν το όριο που είναι απαραίτητο για την επίτευξη του στόχου.»

⁷ Βλ. απόφαση της 14^{ης} Οκτωβρίου 2004, Omega, υπόθεση C-36/02. Όσον αφορά τη δημόσια τάξη και τη δημόσια ασφάλεια, βλ. απόφαση της 14^{ης} Μαρτίου 2000, Église de Scientologie, υπόθεση C54/99, παράγραφος 17. Σχετικά με τη δημόσια ασφάλεια και τη δημόσια υγεία, βλ. απόφαση της 14^{ης} Δεκεμβρίου 2006, Επιτροπή κατά Αυστρίας, υπόθεση C-257/05, παράγραφος 25.

Ακόμη και στο βαθμό που ο Αναπεμπόμενος Νόμος αφορά υπηρεσίες που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 123/2006, ως είναι οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, όπως αυτές που αφορούν τράπεζες, πιστώσεις, ασφαλίσεις και αντασφαλίσεις, επαγγελματικές ή προσωπικές συντάξεις, χρεόγραφα, επενδύσεις, ταμεία, πληρωμές, συμβουλές επενδύσεων, οι εθνικοί κανόνες σχετικά με τις εξαιρούμενες υπηρεσίες πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες του ενωσιακού δικαίου, ιδίως την ελευθερία εγκατάστασης και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, τις οποίες εγγυώνται τα άρθρα 49 και 56 της ΣΛΕΕ. Επίσης, για πτυχές της πρόσβασης και/ή άσκησης των εν λόγω υπηρεσιών που δεν καλύπτονται από την Οδηγία επίσης εφαρμόζονται τα εν λόγω άρθρα της ΣΛΕΕ.

Σύμφωνα με πάγια νομολογία του ΔΕΕ, τα εθνικά μέτρα που ενδέχεται να παρακωλύσουν ή να καταστήσουν λιγότερο ελκυστική την άσκηση των θεμελιωδών ελευθεριών που κατοχυρώνει η Συνθήκη μπορεί πάντως να επιτρέπονται, εφόσον επιδιώκουν σκοπό γενικού συμφέροντος, είναι πρόσφορα για την επίτευξη του σκοπού αυτού και δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο προς την επίτευξη του μέτρου (βλ. απόφαση της 13^{ης} Ιουλίου 2016, Pörrperl, C-187/15, EU:C:2016:550, σκέψη 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

Συναφώς, το άρθρο 3 του Αναπεμπόμενου Νόμου συγκρούεται για τις υπηρεσίες που εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας 2006/123 και στην έκταση που σχετική απαίτηση δεν καλύπτεται από την εν λόγω Οδηγία με το άρθρο 49 της ΣΛΕΕ, καθότι η εθνική ρύθμιση, η οποία θέτει περιορισμούς στην άσκηση της παροχής υπηρεσιών, δεν τεκμηριώνεται και/ή στοιχειοθετείται με τον τρόπο που επιβάλλει η νομολογία του ΔΕΕ, ήτοι μέσω της τεκμηρίωσης της προστασίας δημοσίου συμφέροντος, τηρουμένων των αρχών της αναλογικότητας και σκοπιμότητας.

Σημειώνεται ότι το ΔΕΕ φαίνεται να απαιτεί τη ρητή επίκληση της επιτρεπόμενης εξαίρεσης/περιορισμού κατά τον χρόνο όπου το αρμόδιο πολιτειακό όργανο θεσπίζει την επίμαχη νομική διάταξη, χωρίς να θεωρεί επαρκή την επίκληση τέτοιας εξαίρεσης περιορισμού από το κράτος μέλος, όταν το τελευταίο επιχειρεί να παρουσιάσει την εν λόγω διάταξη ως συμβατή με το ενωσιακό δίκαιο στα πλαίσια εκδικαζόμενης προσφυγής κατά του κράτους μέλους ενώπιον του ΔΕΕ⁸.

Επιπλέον, ο ορισμός της “πολύ μικρής επιχείρησης” στο άρθρο 2 του Αναπεμπόμενου Νόμου που τυγχάνει της προστασίας του Νόμου, καθότι δε διαπιστώνεται στη βάση ποιων παραμέτρων καθορίστηκαν τα τρία κριτήρια που περιλαμβάνονται στον Νόμο, σε περίπτωση που ο σκοπός είναι η προστασία των Κυπριακών επιχειρήσεων, τότε συγκρούεται με τα άρθρα 56 και 49 της ΣΛΕΕ που κατοχυρώνει την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, καθότι εισάγεται έμμεση διάκριση.

Ειδικότερα, αποτελεί πάγια νομολογία του ΔΕΕ ότι ο όρος “περιορισμός” στα άρθρα 56 και 49 ΣΛΕΕ καλύπτει, μεταξύ άλλων, τα μέτρα που, μολονότι εφαρμόζονται χωρίς διάκριση βάσει υπηκοότητας, εντούτοις μπορούν να παρεμποδίσουν ή να καταστήσουν λιγότερο ελκυστική την άσκηση της ελευθερίας εγκαταστάσεως και ελεύθερης παροχής υπηρεσιών⁹. Συνεπώς, ο όρος αυτός καλύπτει ιδίως τα λαμβανόμενα από κράτος μέλος μέτρα τα οποία, μολονότι εφαρμόζονται αδιακρίτως, επηρεάζουν την πρόσβαση στην αγορά των επιχειρήσεων άλλων κρατών μελών και παρακωλύουν κατ’ αυτόν τον τρόπο το εμπόριο εντός της Ένωσης¹⁰. Άλλωστε, η αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών παράγει αποτελέσματα τόσο υπέρ του παρέχοντος τις υπηρεσίες όσο και υπέρ του αποδέκτη τους¹¹.

Τα ως άνω τίθενται λαμβανομένης υπόψη της αναφοράς που γίνεται στην Έκθεση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής ότι “σύμφωνα με τους εισηγητές της πρότασης νόμου, είναι επιτακτική η ανάγκη προστασίας των πολύ μικρών επιχειρήσεων από καταχρηστικές ρήτρες που περιλαμβάνονται σε συμβάσεις, δεδομένου ότι οι πλείστες κυπριακές επιχειρήσεις είναι στην ουσία οικογενειακές επιχειρήσεις και δε διαφέρουν κατά πολύ από τη διαπραγματευτική δύναμη που έχουν οι καταναλωτές κατά τη σύναψη συμβάσεων”.

Ως εκ των ανωτέρω, εάν τα τιθέμενα κριτήρια τέθηκαν με σκοπό την προστασία των κυπριακών επιχειρήσεων και καθορίστηκαν με βάση τα δεδομένα των κυπριακών επιχειρήσεων, ενώ οι επιχειρήσεις από άλλα κράτη μέλη που δραστηριοποιούνται οικονομικά στην Κύπρο δεν μπορούν να θεωρηθούν “πολύ μικρές επιχειρήσεις” σύμφωνα με την έννοια του νόμου, ώστε να τύχουν της προστασίας του Νόμου, τότε τα εθνικά μέτρα εισάγουν ανεπίτρεπτη έμμεση διάκριση κατά παράβαση των άρθρων 49 και 56 της ΣΛΕΕ.

Ασυμβατότητα των άρθρων 3, 5(4) και 8 του Αναπεμπόμενου Νόμου με Άρθρο 16 του Χάρτη

⁸ Απόφαση ημερ. 24.4.2012 του ΔΕΕ στην Υπόθεση C-571/10.

⁹ Αποφάσεις της 21^{ης} Απριλίου 2005, Επιτροπή κατά Ελλάδα, C-140/03, EU:C:2005:242, σκέψη 27, και της 21^{ης} Οκτωβρίου 2010, Ίδρυμα Τύπου, C-81/09, EU:C:2010:622, σκέψη 54

¹⁰ Απόφαση της 28^{ης} Απριλίου 2009, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-518/06, EU:C:2009:270, σκέψη 64 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

¹¹ Απόφαση της 8^{ης} Σεπτεμβρίου 2009, C-42/07, Liga Portuguesa de Futebol Profissional και Bwin International, Συλλογή 2009, σ. I-7633, σκέψη 51 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

Το άρθρο 16 του Χάρτη κατοχυρώνει την επιχειρηματική ελευθερία. Σύμφωνα με το ΔΕΕ, η παρεχόμενη από τη διάταξη αυτή προστασία περιλαμβάνει την ελευθερία ασκήσεως οικονομικής ή εμπορικής δραστηριότητας, την ελευθερία των συμβάσεων και τον ελεύθερο ανταγωνισμό (απόφαση της 22^{ας} Ιανουαρίου 2013, Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, σκέψη 42).

Οι διατάξεις των άρθρων 3, 5(4) και 8 του Αναπεμπόμενου Νόμου συνιστούν επέμβαση στην άσκηση της επιχειρηματικής ελευθερίας και ειδικότερα της συμβατικής ελευθερίας, αλλά και της άσκησης επιχείρησης την οποία διαθέτουν καταρχήν οι επιχειρήσεις έναντι των αντισυμβαλλομένων τους τόσο για καθορισμό του περιεχομένου των μεταξύ τους συμβάσεων όσο και για ελεύθερη άσκηση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.

Καίτοι, κατά το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη επιτρέπεται η επιβολή περιορισμών στην άσκηση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται με αυτόν, υπό την προϋπόθεση ότι οι ως άνω περιορισμοί προβλέπονται από τον νόμο, δε θίγουν το ουσιαστικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών και ότι, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε σκοπούς γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων (βλ. μεταξύ άλλων απόφαση της 31^{ης} Ιανουαρίου 2013, McDonagh, C-12/11, EU:C:2013:43, σκέψη 61), εντούτοις, στη βάση των όσων αναλυτικά αναφέρθηκαν πιο πάνω, τέτοια τεκμηρίωση δεν υφίσταται εν προκειμένω. Συναφώς, τα άρθρα 3, 5(4) και 8 του Αναπεμπόμενου Νόμου συγκρούονται με το άρθρο 16 του Χάρτη.».

Κατά την εξέταση του αναπεμφθέντος νόμου στο πλαίσιο της πρώτης συνεδρίας της επιτροπής οι εκπρόσωποι της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας αναφέρθηκαν στους λόγους για τους οποίους κρίθηκε σκόπιμη η αναπομπή του νόμου στη βάση της πιο πάνω επιστολής του Προέδρου της Δημοκρατίας, επαναλαμβάνοντας ότι η ψηφισθείσα νομοθεσία επεμβαίνει στην άσκηση της επιχειρηματικής ελευθερίας και της συμβατικής ελευθερίας, αλλά και στην «άσκηση επιχείρησης την οποία διαθέτουν καταρχήν οι επιχειρήσεις έναντι των αντισυμβαλλομένων τους τόσο για καθορισμό του περιεχομένου των μεταξύ τους συμβάσεων όσο και για ελεύθερη άσκηση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας».

Σύμφωνα με τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, συνάγεται ότι είναι δυνατή η επέμβαση με νόμο στα πιο πάνω δικαιώματα που κατοχυρώνονται τόσο από το σύνταγμα όσο και από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, εφόσον οι περιορισμοί που τίθενται τεκμηριώνεται επαρκώς ότι δε θίγουν το ουσιαστικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών και, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε σκοπούς γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων.

Στο στάδιο της εξέτασης του αναπεμφθέντος νόμου μέλη της επιτροπής ζήτησαν διευκρινίσεις σε σχέση με τους λόγους της αναπομπής, καθώς και πρόσθετα στοιχεία και επεξηγήσεις σε σχέση με τις πιθανές τροποποιήσεις που θα ήταν δυνατό να επενεχθούν στο κείμενο του αναπεμφθέντος νόμου, ούτως ώστε αυτός να μην παραβιάζει το σύνταγμα ή τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

Ο πρόεδρος και τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, αφού έλαβαν υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν τους, αποφάσισαν όπως τροποποιήσουν το κείμενο του νόμου, ούτως ώστε να τεκμηριωθεί και να δικαιολογηθεί η ανάγκη προστασίας των πολύ μικρών επιχειρήσεων από καταχρηστικές ρήτρες σε επιχειρηματικές συμβάσεις με την προσθήκη προοιμίου στον αναπεμφθέντα νόμο.

Στο πλαίσιο της δεύτερης συνεδρίας της επιτροπής οι εκπρόσωποι της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας εξέφρασαν την άποψη ότι, παρά την προσθήκη του προοιμίου στον νόμο, οι λόγοι αντισυνταγματικότητας, όπως αυτοί αναφέρονται στην επιστολή της αναπομπής του Προέδρου της Δημοκρατίας, δεν αίρονται, αφού θεωρούν ότι αυτό είναι ανεπαρκές, καθώς και ότι δε διορθώνει τα ζητήματα αντισυνταγματικότητας που περιλαμβάνονται στο κείμενο του αναπεμφθέντος νόμου.

Ο Υπουργός Οικονομικών ανέφερε ότι τόσο σε σχετική του επιστολή προς την επιτροπή όσο και σε συνεδρία της επιτροπής κατά το στάδιο της συζήτησης της πρότασης νόμου είχε εκφραστεί η διαφωνία του υπουργείου του με την πρόταση νόμου, δεδομένου ότι αυτή δεν ήταν συμβατή με το σύνταγμα, επισημαίνοντας ότι η συμβατότητα αυτή έχει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση πολιτικής άποψης.

Η εκπρόσωπος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ανέφερε ότι με την προσθήκη του προτεινόμενου προοιμίου στον αναπεμφθέντα νόμο τεκμηριώνεται σε μεγάλο βαθμό η ανάγκη επέκτασης της προστασίας από τις καταχρηστικές ρήτρες στις επιχειρηματικές συμβάσεις στις πολύ μικρές επιχειρήσεις και θεωρεί ότι η εν λόγω επέκταση αποτελεί ρύθμιση προς τη σωστή κατεύθυνση, νοουμένου ότι δεν είναι αντίθετη με το σύνταγμα και αφορά μόνο νέες συμβάσεις, δηλαδή δεν εφαρμόζεται σε υφιστάμενες συμβάσεις, και προστατεύει μόνο τις πολύ μικρές επιχειρήσεις.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού κατά πλειοψηφία του προέδρου της και των μελών της βουλευτών των κοινοβουλευτικών ομάδων

του Δημοκρατικού Συναγερμού και ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις αποφάσισε να εισηγηθεί στην ολομέλεια του σώματος την αποδοχή της αναπομπής του Προέδρου της Δημοκρατίας και την επαναθέσπιση του αναπεμφθέντος νόμου, υποβάλλοντας στην ολομέλεια του σώματος για ψήφιση νέο αναθεωρημένο κείμενο στο οποίο προστέθηκε προοίμιο σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται πιο πάνω.

Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν επί της αναπομπής κατά τη συζήτησή της στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ανδρέας Κυπριανού έχει τον λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Μετά την αναπομπή του Προέδρου της Δημοκρατίας έγινε μία πρώτη συζήτηση τη Δευτέρα και είχε διαπιστωθεί ότι θα μπορούσε να γίνει ένα νέο κείμενο, το οποίο να διασκεδάζει εν μέρει, αν θέλετε, τις ανησυχίες της Γενικής Εισαγγελίας, ούτως ώστε να γίνει δεκτή η αναπομπή και να ψηφιστεί ένα νέο κείμενο, με δεδομένο ότι αυτό το νέο κείμενο θα γινόταν αποδεκτό και από την κυβέρνηση και από τη Γενική Εισαγγελία, χωρίς να υπάρχει ο κίνδυνος μιας δεύτερης αναπομπής ή αναφοράς του Προέδρου της Δημοκρατίας στο Ανώτατο Δικαστήριο.

Τα πλεονεκτήματα της νομοθεσίας για την επέκταση της προστασίας από τα φυσικά πρόσωπα και στις πολύ μικρές επιχειρήσεις τα έχουμε αναλύσει, όταν έγινε η συζήτηση και ψηφίστηκε ομόφωνα από όλες τις πολιτικές δυνάμεις.

Στη σημερινή συνεδρία πρέπει να πω ότι κλήθηκε εκτάκτως και η Κεντρική Τράπεζα, η οποία και θεώρησε ότι σχετικά με το προοίμιο, το οποίο είχε ετοιμαστεί σε συνεργασία του νομικού τμήματος των υπηρεσιών της Βουλής, του Υπουργείου Οικονομικών, αλλά και του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου, δεν υπάρχει ή δεν τίθεται κανένα πλέον πρόβλημα σε σχέση με τις δικές της πιθανές αντιρρήσεις. Δυστυχώς, η Γενική Εισαγγελία δε θεωρεί ότι το συγκεκριμένο προοίμιο το οποίο έχει ετοιμαστεί και το νέο κείμενο είναι αρκούντως ικανοποιητικό, αλλά εναπόκειται σαφέστατα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να αποφασίσει κατά πόσο θα αναπέμψει ή θα αναφέρει τη νέα νομοθεσία. Η εισήγησή μας, ως επιτροπής, προς το σώμα είναι να γίνει μερικώς αποδεκτή η αναπομπή και να κατατεθεί και να ψηφιστεί το νέο κείμενο.

Τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, θα πω το εξής: Το σύνταγμα, μέσα και από την εμπειρία μου τα τελευταία χρόνια, χωρίς να είμαι νομικός, έχει γίνει πολύ ελαστικό. Όταν κάτι θέλουμε να είναι συνταγματικό, γίνεται συνταγματικό και, όταν κάτι θέλουμε να μην είναι συνταγματικό, θα βρεθεί ο τρόπος μέσα από τη νομική επιστήμη να μην είναι συνταγματικό. Αυτός ο νόμος έχει ψηφιστεί ομόφωνα, γιατί θεωρώ πως όλες οι πολιτικές δυνάμεις θέλουν από τούδε και στο εξής το σύστημα, η οικονομική διαδικασία, το επιχειρείν γενικότερα να λειτουργήσει πάνω σε μια πιο σωστή βάση με δεδομένες τις εμπειρίες του παρελθόντος. Το συγκεκριμένο νομοθέτημα δεν έχει αναδρομική ισχύ.

Θα καλέσω και από αυτό το βήμα τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας όπως ξαναμελετήσει τις πρόνοιες της συγκεκριμένης πρότασης νόμου, ακούσει και την τοποθέτηση της Κεντρικής Τράπεζας και δώσουμε αυτό το εργαλείο, αν θέλετε, στην κοινωνία ή αυτή την προστασία καλύτερα στην κοινωνία από τις καταχρηστικές ρήτρες. Δεν υπάρχει -και αναφέρομαι και στη γνωμάτευση του νομικού τμήματος της Βουλής των Αντιπροσώπων- απολύτως καμία σύγκρουση με το ενωσιακό δίκαιο. Εμείς, ως Κύπρος, κρίνουμε ότι πρέπει να επεκτείνουμε την προστασία από τα φυσικά πρόσωπα και στις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Θεωρώ ότι είναι ένα βήμα προς τα εμπρός σωστής λειτουργίας του επιχειρείν επιτέλους στην Κύπρο. Ας μην ξαναζήσουμε τα πάθη και τα λάθη του παρελθόντος. Εύχομαι και ελπίζω ότι μετά την υιοθέτηση του νέου κειμένου δε θα υπάρξει αναφορά από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Κυπριανού.

Ο κ. Κώστα.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΣΤΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πριν από τρεις ακριβώς εβδομάδες από τούτο το βήμα κάναμε μια έντονη αναφορά στις πιέσεις που ασκήθηκαν πάνω σε πολλά μέλη της επιτροπής Εμπορίου, για να μην προχωρήσει η συγκεκριμένη πρόταση.

Να υπενθυμίσουμε ότι τούτη η προσπάθεια ξεκίνησε από τους κ. Περδίκη και Ευσταθίου με δύο διαφορετικές προτάσεις νόμου, στη συνέχεια στο σύνολό της η επιτροπή Εμπορίου με τη σημαντικότερη βοήθεια του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου ετοίμασε μία νέα πρόταση νόμου, έτσι ώστε να επεκταθεί η προστασία από τις καταχρηστικές ρήτρες όχι μόνο σε φυσικά πρόσωπα, αλλά και σε πολύ μικρές επιχειρήσεις. Ήρθε ένα συμφωνημένο κείμενο, ψηφίστηκε ομόφωνα από τη Βουλή. Φαίνεται ότι τούτες οι πιέσεις εσυνεχίσθησαν, έγιναν πιο έντονες και τελικά απέφεραν καρπούς. Ήρτε η αναπομπή. Την περασμένη Δευτέρα στην επιτροπή τζιαι μελετώντας την αναπομπή εμείς τονίσαμε ότι οι λόγοι δεν είναι σοβαροί. Να σας πω ένα-δύο παραδείγματα, ένα-δύο σοβαρά ζητήματα τα οποία αναφέρει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Βεβαίως, με τη σύσταση της Νομικής Υπηρεσίας. Λέει για παράδειγμα ότι το άρθρο 3 είναι αντισυνταγματικό. Ρωτούμε εμείς ως κόμμα και άλλοι συναδέλφοι: «Μα, το ίδιο άρθρο υπάρχει στη νομοθεσία που υπάρχει για την προστασία των φυσικών προσώπων από καταχρηστικές ρήτρες και εμείς απλώς το μεταφέραμε αυτούσιο». «Μα, ξέρετε, αυτό ήταν ευρωπαϊκή Οδηγία». Ε; Έχουμε δηλαδή έναν νόμο στον οποίο έχουμε ένα άρθρο το οποίο ήταν ευρωπαϊκή Οδηγία την οποία μεταφέραμε αυτούσια και δεν έχει πρόβλημα συνταγματικότητας και το ίδιο άρθρο σε έναν άλλο νόμο που θα προστατεύει τρία φυσικά πρόσωπα μαζί μου σε μία πολύ μικρή επιχείρηση είναι αντισυνταγματικό. «Πέστε μας, κύριοι της Νομικής Υπηρεσίας, του Υπουργείου Οικονομικών, γίνεται τούτο το πράγμα;» Καμία απάντηση.

Δεύτερο ισχυρό επιχείρημα μέσα στην αναπομπή του Προέδρου: Εννά περιοριστεί μόνο στις κυπριακές επιχειρήσεις. «Πού το λέει τούτο το πράγμα μέσα στη νομοθεσία;» «Μα, λέει το στην αιτιολογική έκθεση». Σε κάποια φάση αναφέρεται σε κυπριακές επιχειρήσεις. Από τη στιγμή που δεν αναφέρεται μέσα στον νόμο, ποιο έν' το πρόβλημά σας; Μπορεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δει ότι μιλάτε για τρία άτομα τζιαι ένα εκατομμύριο μόνο τζιαι τον χρόνο, άρα θα υποθέσουν ότι μιλάτε για κυπριακές επιχειρήσεις. «Αν έρθει μια επιχείρηση από την Ελλάδα με τρία άτομα τζιαι τζιαι €1 εκατομ. τον χρόνο, θα έχει πρόβλημα;» Καμία απάντηση, ούτε από τη Νομική Υπηρεσία ούτε από το Υπουργείο Οικονομικών. Θα έχει πρόβλημα με το ενωσιακό δίκαιο. Προσκρούει σε ευρωπαϊκές Οδηγίες και ευτυχώς ο Πρόεδρος της Βουλής έδωσε εντολές στο Τμήμα Νομικών της Υπηρεσίας Κοινοβουλευτικών Επιτροπών και μας έφερε ένα εμπειριστατωμένο, τεκμηριωμένο σημείωμα το οποίο λέει -να σας διαβάσω δυο γραμμές μόνο- στην Οδηγία 9313. «...σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές δεν υπάρχει ρητή απαγόρευση που να περιορίζει τα κράτη μέλη από την επέκταση της προστασίας που θέτει πέραν των φυσικών προσώπων που εμπίπτουν στον ορισμό του καταναλωτή». Και στο συμπέρασμα λέει ξεκάθαρα: «Βάσει των ανωτέρω μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η θέσπιση νέας νομοθεσίας για προστασία πολύ μικρών επιχειρήσεων από καταχρηστικές ρήτρες σε επιχειρηματικές συμβάσεις δεν αντίκειται σε πρόνοιες της οποιασδήποτε ευρωπαϊκής νομοθεσίας». «Πέστε μας την άποψή σας». Καμία απάντηση.

Εγώ θέλω να ρωτήσω ευθαρσώς, όπως το ρώτησα και στην επιτροπή: Είναι που έκαμε η Νομική Υπηρεσία για τις δεκάδες περιπτώσεις αποφάσεων της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, που έχουν σταλεί εδώ και τέσσερα χρόνια στη Νομική Υπηρεσία, για να κατατεθούν στο δικαστήριο για καταχρηστικές ρήτρες που έχουν να κάμουν με τράπεζες; Τίποτε απολύτως. Κατέθεσε μόνο μια ή δύο περιπτώσεις που έχουν να κάμουν με developers.

Ποια είναι η θέση του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για την πρόταση νόμου; Θετική. Σήμερα η Κεντρική Τράπεζα μας είπε: «Το προοίμιο που ετοιμάσατε, για να διασκεδαστούν οι ανησυχίες της Νομικής Υπηρεσίας και του Προεδρικού, έν' θετικό! Έν' πολύ καλό. Μάλιστα, με τη μια ματιά που του ρίξαμε, οι περισσότερες αντισυνταγματικότητες αίρονται με το προοίμιο». Ποια έν' η θέση της Κεντρικής Τράπεζας; Τούτη. Του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού; Θετική. Του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου, που εβοήθησε τζιαι στο προοίμιο; Θετική. Ποια έν' η θέση της Νομικής Υπηρεσίας; «Εννά μας βοηθήσετε», ελέαμέν τους τη Δευτέρα, «να μπορέσουμε να αλλάξουμε κάποια πράγματα;» «Εν μπορούμε να κάμουμε τίποτε». «Το Υπουργείο Οικονομικών εννά μας βοηθήσει να κάμουμε κάποια πράγματα, να αλλάξουμε, να γίνει συνταγματικό;». «Εν μπορούμε να σας κάμουμε τίποτε».

Τζιαι έχουμε το εξής φοβερό σήμερα, να έρκεται ο ίδιος ο Υπουργός Οικονομικών στην επιτροπή, γιατί πολλοί νομίζαν ότι τούτα τα πράγματα έν' απλά τζιαι μόνο η θέση της Νομικής Υπηρεσίας. Τζιαι να μας λέει «εμείς είμαστε εναντίον, που ουσιαστικά ό,τι τζιαι να κάμετε, δεν πρόκειται να επιτρέψουμε κάτι τέτοιο». Να λέει... Τζιαι εγώ θέλω να το τονίσω 'πού το βήμα της Βουλής, θέλω να τονίσω τη θετική στάση του προέδρου της επιτροπής. Να του λέει ο πρόεδρος της επιτροπής, ο κ. Κυπριανού: «Καλά, μπορείτε, αν αποδεχτούμε την αναπομπή, να έρθετε τον Σεπτέμβρη να φέρετε ένα νομοσχέδιο ως κυβέρνηση;». Εμάσαν τα λόγια του. Τον ρωτήσαμε ξεκάθαρα ως κόμμα: «Έχετε πολιτική θέση να προστατεύσετε τες πολύ μικρές επιχειρήσεις;». Καμία απολύτως απάντηση.

Ευθαρσώς λέμε τα εξής: Οι τράπεζες κάμουν ό,τι θέλουν, διοικούν τα πάντα, καθοδηγούν τα πάντα τζιαι στην περίπτωση τούτη δεν υπάρχει περίπτωση να έρθει ούτε η κυβέρνηση ούτε οποιοσδήποτε άλλος να προστατεύσει τούτους τους ανθρώπους, γιατί φοβούνται οι τράπεζες ότι, με το να ανοίξει τούτο το παραθύρι το μικρό, εννά ανοίξει ο ασκός του Αιόλου.

Εμείς, κύριε Πρόεδρε, θα αποδεχθούμε μερικώς την αναπομπή και θα ψηφίσουμε το νέο κείμενο, το οποίο ουσιαστικά είναι το ίδιο το οποίο ψηφίστηκε πριν από τρεις εβδομάδες μαζί με το προοίμιο, τζιαι εμείς με τη σειρά μας καλούμε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αν επιτέλους θέλουν να προστατεύσουν τζιαι μια φορά τον δανειολήπτη, να μην προχωρήσει σε αναφορά στο Ανώτατο Δικαστήριο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Κώστα.

Προχωρούμε σε ψηφοφορία.

Πόσοι είναι υπέρ της μερικής αποδοχής της αναπομπής και της ψήφισης του αναδιαμορφωμένου κειμένου νόμου;

Παρακαλώ, με τα χέρια.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα οχτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η αναπομπή γίνεται αποδεκτή και το αναδιαμορφωμένο κείμενο ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 3 θέμα, που τιτλοφορείται «Ο περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2010», αποσύρεται από την εκτελεστική εξουσία.

Εδώ τελειώνει η νομοθετική εργασία.

Το Κεφάλαιο Δεύτερο, κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων, έχει γίνει.

Κεφάλαιο Τρίτο: Ερωτήσεις και απαντήσεις. Αυτές έχουν ήδη δοθεί γραπτώς.

(Οι ερωτήσεις των βουλευτών)

Ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.758, ημερομηνίας 30 Ιουλίου 2019, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λάρνακας κ. Αννίας Δημητρίου

Σημείωση: Η ερώτηση της βουλευτού είναι εμπιστευτική.

Ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.759, ημερομηνίας 31^{ης} Ιουλίου 2019, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περγίδη

«Στις 22 Σεπτεμβρίου 2017 η πλειοψηφία της Βουλής των Αντιπροσώπων ψήφισε νόμο που τροποποιούσε τον περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμο (Κεφ. 224), δημιουργώντας τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες το Υπουργικό Συμβούλιο έχει τη δυνατότητα:

1. να παραχωρήσει, εκμισθώσει, ανταλλάξει ή με άλλο τρόπο αποξενώσει οποιαδήποτε ιδιοκτησία της Δημοκρατίας ή ακίνητη ιδιοκτησία που περιήλθε στη Δημοκρατία δυνάμει των διατάξεων του Νόμου αυτού, άλλην εκτός από δημόσιο δρόμο ή την παραλία,
2. να ανταλλάξει ή αποξενώσει μέρος οποιουδήποτε δημόσιου δρόμου, αν ικανοποιηθεί ότι άλλος επαρκής δημόσιος δρόμος έχει παραχωρηθεί προς αντικατάστασή του ή ότι η ανταλλαγή ή η αποξένωση αυτή θα βελτιώσει τον δημόσιο αυτό δρόμο,
3. να εκμισθώσει μέρος παραλίας για σκοπούς λιμένων, μαρίνων, χώρων ελλιμενισμού και εξυπηρέτησης σκαφών αναψυχής, προβλήτων, αποβαθρών, προκουμαίων, ιχθυοτροφείων και για οποιονδήποτε άλλο σκοπό δημόσιας ωφέλειας.

Το εδάφιο (2) του άρθρου 18 του νόμου αναφέρει τα εξής:

“Εντός τριών μηνών από τη διενέργεια από το Υπουργικό Συμβούλιο οποιωνδήποτε πράξεων δυνάμει του εδαφίου (1) του άρθρου αυτού, θα κατατίθεται ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων έκθεση που δείχνει αναλυτικά τις περιπτώσεις στις οποίες έγιναν οι παραχωρήσεις αυτές”.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πόσες αποφάσεις έχουν ληφθεί από τον Σεπτέμβριο του 2017 που αφορούν το άρθρο 18 του περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου και να μας δοθεί κατάλογος με πλήρη στοιχεία για τις συγκεκριμένες υποθέσεις. Επιπλέον, παρακαλώ όπως ενημερωθεί η Βουλή των Αντιπροσώπων για τους λόγους που δεν έχουν κατατεθεί μέχρι στιγμής εκθέσεις για κάθε μια από αυτές τις αποφάσεις, όπως απαιτεί ο σχετικός νόμος.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.760, ημερομηνίας 31^{ης} Ιουλίου 2019, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Έχω πληροφορηθεί ότι η Επιτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού κ. Λήδα Κουρσουμπά εισηγείται την αναθεώρηση των σχεδίων παροχών του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, ώστε οι ανήλικοι να μην εξαιρούνται από τα υπό αναφορά σχέδια βάσει διάφορων κριτηρίων όπως π.χ. η υπηκοότητα του παιδιού, το καθεστώς διάρκειας παραμονής ή το καθεστώς παραμονής στη Δημοκρατία.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων ποια η θέση του όσον αφορά στην εισήγηση της Επιτροπής Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού σχετικά με τα σχέδια παροχών του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.761, ημερομηνίας 31^{ης} Ιουλίου 2019, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Έχω πληροφορηθεί ότι επί της λεωφόρου Γρίβα Διγενή έχουν τοποθετηθεί σε δύο σημεία δέκτες (κάμερες) συστήματος φωτοεπισήμανσης για τροχαίες παραβάσεις και ιδιαίτερα για την παραβίαση του ορίου ταχύτητας.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τα εξής:

1. Πότε έχουν τεθεί σε λειτουργία οι δύο κάμερες;
2. Ποιο είναι το συνολικό κόστος αγοράς, εγκατάστασης, λειτουργίας και συντήρησης του συστήματος μέχρι σήμερα;
3. Πόσα εξώδικα έχουν εκδοθεί, πόσα παραμένουν απλήρωτα, ποια έχουν μετατραπεί σε ποινικές υποθέσεις και, τέλος, ποια είναι η συνολική είσπραξη από τα εξώδικα;
4. Ποια είναι η αξιολόγηση της εγκατάστασης συστήματος φωτοεπισήμανσης στη λεωφόρο Γρίβα Διγενή στη Λευκωσία σε θέματα που αφορούν στην οδική ασφάλεια, ατυχήματα, ηχορύπανση κ.ο.κ.;»

Ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.762, ημερομηνίας 31^{ης} Ιουλίου 2019, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Κερύνειας κ. Ελένης Μαύρου

«Καλείται ο αρμόδιος υπουργός όπως ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τα ακόλουθα:

1. Σε πόσες και ποιες περιπτώσεις έχει κινηθεί εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας διαδικασία επί παραβάσει στο Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων;
2. Σε πόσες και ποιες περιπτώσεις υπήρξε καταδίκη της Κυπριακής Δημοκρατίας;
3. Ποιο ήταν το ύψος του προστίμου που επιβλήθηκε στην κάθε περίπτωση ξεχωριστά;»

Ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.763, ημερομηνίας 1^{ης} Αυγούστου 2019, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ειρήνης Χαραλαμπίδου

«Σύμφωνα με δεδομένα, τον Σεπτέμβριο του 2010 το Κτηματολόγιο αυτεπάγγελτα προχώρησε σε εκτίμηση της κρατικής γης η οποία στέγαζε το στρατόπεδο απέναντι από το ξενοδοχείο “Χίλτον” στη Λευκωσία. Η εκτίμηση του Κτηματολογίου κατέδειξε αξία τότε €143 εκ.

Η συγκεκριμένη εκτίμηση προβλήθηκε στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων. Ήταν η ίδια περίοδος κατά την οποία γίνονταν διαπραγματεύσεις από το κράτος για κοινοπραξία με το Κατάρ. Η συγκεκριμένη εκτίμηση, όπως και οι πολιτικές παρεμβάσεις που γίνονταν παράλληλα είχαν ως αποτέλεσμα την κατάρρευση της συμφωνίας.

Πρόσφατα δημοσιεύτηκε από το Κτηματολόγιο, και παρακαλώ διορθώστε αν έχουμε αντιληφθεί λάθος, ότι το ίδιο τεμάχιο γης εκτιμάται στα €5 εκ. Το Κτηματολόγιο δηλαδή εκτιμά ότι η γη έχει χάσει το 96,5% της αξίας που το ίδιο της προσέδιδε πριν από εννέα χρόνια.

Εκείνη η εκτίμηση είχε ως αποτέλεσμα απώλειες εκατομμυρίων σε επενδύσεις και απώλειες εκατοντάδων θέσεων εργασίας.

Παρακαλούμε τον αρμόδιο υπουργό όπως μας ενημερώσει κατά πόσο προτίθεται να προχωρήσει σε οποιαδήποτε έρευνα για τον τρόπο με τον οποίο έγιναν εκείνες οι παρεμβάσεις και οι εκτιμήσεις, που είχαν ως αποτέλεσμα να ζημιωθεί το δημόσιο συμφέρον. Παράλληλα, θέλουμε να γνωρίζουμε αν το συγκεκριμένο τεμάχιο γης βρίσκεται σε διαδικασία πώλησης, έναντι ποιου ποσού και σε ποιον θα πωληθεί.»

(Οι απαντήσεις των αρμόδιων υπουργών)

(Έχει διατηρηθεί η ορθογραφία και η σύνταξη των αποστολών.)

Απάντηση ημερομηνίας 30 Ιουλίου 2019 του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος κ. Κώστα Καδή στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.474, ημερομηνίας 30 Ιανουαρίου 2019, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

«Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση και αφού απολογηθώ για την καθυστέρηση στην απάντηση της, σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- (α) Οι διαδικασίες που αφορούν στην ασφάλεια των ταμιευτήρων καθορίζονται στον περί Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων Νόμο [Νόμος 79(Ι)/2010, Μέρος VII: “Ασφάλεια Ταμιευτήρων”, άρθρα 56-79], καθώς επίσης και στους περί Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων (Ασφάλεια Μεγάλων Υπερυψωμένων Ταμιευτήρων) Κανονισμούς του 2015 (Κ.Δ.Π. 64/2015).
 - (β) Η σχετική Νομοθεσία προνοεί, μεταξύ άλλων, την ετήσια επίβλεψη όλων των μεγάλων υπερυψωμένων ταμιευτήρων από προσοντούχο πολιτικό μηχανικό. Μετά την ολοκλήρωση της επίβλεψης, ετοιμάζεται τεχνική έκθεση από τον προσοντούχο μηχανικό προς τον Διευθυντή του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ), στην οποία δίνονται όλες οι παρατηρήσεις για την ασφαλή λειτουργία του ταμιευτήρα, ως επίσης και τυχόν μέτρα ή/και ενέργειες που πρέπει να γίνουν για τη βελτίωση της ασφάλειας του.
 - (γ) Η διαχείριση των κυβερνητικών ταμιευτήρων που αποτελεί την πλειοψηφία των μεγάλων υπερυψωμένων ταμιευτήρων, ανήκει στο ΤΑΥ. Το ΤΑΥ έχει καταρτίσει κατάλογο με προσοντούχους πολιτικούς μηχανικούς, ο οποίος αποτελείται κυρίως από Εκτελεστικούς Μηχανικούς του ΤΑΥ, για τη συνεχή παρακολούθηση όλων των φραγμάτων.
 - (δ) Σε ό,τι αφορά τους ιδιωτικούς ταμιευτήρες, την ευθύνη της διαχείρισης τους φέρει ο ιδιοκτήτης τους, ο οποίος είναι υπεύθυνος για να διορίσει προσοντούχο μηχανικό, σύμφωνα με τη Νομοθεσία. Η πλειοψηφία των ιδιωτικών ταμιευτήρων αφορά σε δεξαμενές αποθήκευσης νερού για σκοπούς άρδευσης, οι οποίες ανήκουν σε τοπικούς αρδευτικούς συνδέσμους.
 - (ε) Σε κάθε περίπτωση, σημειώνεται ότι, ακόμη και πριν από τη θέσπιση της πιο πάνω Νομοθεσίας, το ΤΑΥ, ως το Αρμόδιο Τμήμα για τη μελέτη, κατασκευή, παρακολούθηση, συντήρηση και λειτουργία των κατασκευών αυτών (φράγματα, μεγάλες υδατοδεξαμενές, κ.λπ.), ακολουθούσε συγκεκριμένες διαδικασίες, μέσω των οποίων παρακολουθούσε και διασφάλιζε την ασφαλή λειτουργία τους.
2. Παραμένουμε στη διάθεση σας για τυχόν διευκρινίσεις ή πρόσθετες πληροφορίες επί των πιο πάνω.»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Αυγούστου 2019 του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως κ. Γιώργου Σαββίδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.486, ημερομηνίας 6 Φεβρουαρίου 2019, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Ηλία Μυριάνθους

«Αναφέρομαι στην υπό αναφορά ερώτηση και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- (α) Μετά από σύσταση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, η Αρχή Λιμένων εγκατέστησε στο Λιμάνι Λατσιού υδροστόμια λήψης νερού και πυροσβεστικές φωλιές, οι οποίες περιλαμβάνουν τυλικτήρες νερού και φορητούς πυροσβεστήρες ξηρής σκόνης και ο εξοπλισμός αυτός είναι επαρκής και κατάλληλος για τις τοπικές ανάγκες πυρόσβεσης.
- (β) Η χρήση των υδροστομίων λήψης νερού επιτρέπεται μόνο από τα μέλη της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας για την τροφοδότηση των πυροσβεστικών οχημάτων με νερό.
- (γ) Η χρήση των τυλικτήρων νερού και των φορητών πυροσβεστήρων ξηρής σκόνης των πυροσβεστικών φωλιών μπορεί να γίνεται και από το προσωπικό της Αρχής Λιμένων που απαρτίζουν την ομάδα πυρασφάλειας του Λιμανιού.
- (δ) Η Πυροσβεστική Υπηρεσία είναι στη διάθεση τόσο της Αρχής Λιμένων, όσο και των ιδιοκτητών σκαφών για την εκπαίδευση μελών τους σε θέματα πυροπροστασίας. Για την προσφορά αυτή, η Πυροσβεστική Υπηρεσία θα ενημερώσει την Αρχή Λιμένων.»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Αυγούστου 2019 του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως κ. Γιώργου Σαββίδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.492, ημερομηνίας 11 Φεβρουαρίου 2019, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Πεردίκη

«Αναφέρομαι στην υπό αναφορά ερώτηση και σας πληροφορώ για τα ακόλουθα:

- (α) Τα σχέδια δημιουργίας φωτοβολταϊκών πάρκων αποστέλλονται από την Αρμόδια Αρχή στην Πυροσβεστική Υπηρεσία για απόψεις και συστάσεις σχετικές με την πυροπροστασία.
- (β) Πριν την έκδοση της τελικής έγκρισης από την Αρμόδια Αρχή, η Πυροσβεστική Υπηρεσία ελέγχει κατά πόσο έχουν υλοποιηθεί οι συστάσεις της και ενημερώνει την Αρμόδια Αρχή σχετικά.
- (γ) Τα μέλη της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας λαμβάνουν την απαιτούμενη εκπαίδευση και διαθέτουν τον απαιτούμενο εξοπλισμό για την κατάσβεση πυρκαγιών σε συστήματα φωτοβολταϊκών.
- (δ) Η Πυροσβεστική Υπηρεσία παρακολουθεί τις εξελίξεις στο θέμα των φωτοβολταϊκών σε σχέση με τους κινδύνους για τους Πυροσβέστες και ενημερώνει σχετικά τα μέλη της με την έκδοση σημειώσεων πυροσβεστολογίας και με πρακτική εκπαίδευση στη Σχολή και στους Πυροσβεστικούς Σταθμούς.»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Αυγούστου 2019 της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ζέτας Αιμιλιανίδου στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.545, ημερομηνίας 18 Μαρτίου 2019, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Κερύνειας κ. Ελένης Μαύρου

«Σχετικά με την υπό αναφορά ερώτηση σας ενημερώνω τα ακόλουθα:

- 2. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 της περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νομοθεσίας, η οικογενειακή μονάδα του αιτητή ορίζεται από τον/τη σύζυγο, το ανήλικο τέκνο του, εφόσον διαμένουν στην ίδια κατοικία με τον αιτητή ή/και το τέκνο του, ανεξάρτητα του χώρου διαμονής του, εφόσον η διαμονή του βρίσκεται στη Δημοκρατία. Επισημαίνεται ότι ως “τέκνο”, ορίζεται το άγαμο νόμιμο τέκνο των συζύγων ή ενός εξ αυτών, το οποίο έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18) έτος ηλικίας του, αλλά δεν έχει συμπληρώσει το εικοστό όγδοο (28) έτος της ηλικίας του, και περιλαμβάνει προγονό, εκτός γάμου αναγνωρισμένο τέκνο και νόμιμα υιοθετημένο τέκνο.
- 3. Περαιτέρω, σύμφωνα με τον Κανονισμό 3 των περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νόμου (Εισοδήματα που δεν λαμβάνονται υπ’ όψη ως Εισόδημα) Κανονισμών (Κ.Δ.Π. 340/2014), σημαντικό μέρος από το ποσό το οποίο λαμβάνεται από τέκνο ως εισόδημα από εργασία, δεν λαμβάνεται υπ’ όψη ως εισόδημα για σκοπούς υπολογισμού του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που άγαμο τέκνο λαμβάνει μηνιαίο μισθό ύψους €1.000, λαμβάνεται υπ’ όψη ως εισόδημα για σκοπούς καταβολής του επιδόματος μόνο ποσό ύψους €282, ενώ παράλληλα στην οικογενειακή μονάδα παραχωρείται ποσό ύψους €240 για το άγαμο τέκνο καθώς και πρόσθετο επίδομα ενοικίου ή τόκων στεγαστικού δανείου, ανάλογα με την επαρχία στην οποία διαμένει η οικογενειακή μονάδα.
- 4. Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, για άγαμα τέκνα ηλικίας από 18-28 ετών τα οποία έχουν εισοδήματα μέχρι και €1.000-€1.500, το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα που παρέχεται στους δικαιούχους γονείς τους λόγω της συμπερίληψης των εν λόγω τέκνων στην οικογενειακή μονάδα είναι περισσότερο από το εισόδημα από εργασία το οποίο λαμβάνεται υπόψη βάσει των σχετικών Κανονισμών (Κ.Δ.Π. 340/2014).
- 5. Καθόσον αφορά άγαμα τέκνα ηλικίας 18-28, τα οποία δεν έχουν δικά τους παιδιά ή άλλες οικογενειακές υποχρεώσεις και τα οποία κερδίζουν από την εργασία τους πέραν των €1.500-€2.000 μηνιαίως, το μέρος του εισοδήματος από εργασία που λαμβάνεται υπόψη κυμαίνεται μεταξύ 10%-20% ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος του τέκνου. Με βάση την κείμενη Νομοθεσία αλλά και με βάση τα χρηστά ήθη, για παράδειγμα με βάση τις διατάξεις του άρθρου 34 του περί Σχέσεων Γονέων και Τέκνων Νόμου του 1990, τα τέκνα έχουν ευθύνη για τη συντήρηση των γονέων όταν οι γονείς δεν έχουν τα μέσα για να συντηρούν ικανοποιητικά τους εαυτούς τους.
- 6. Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε πριν την εφαρμογή της μεταρρύθμισης το 2014, δηλαδή με βάση τις διατάξεις του περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμου, η υποχρέωση των άγαμων τέκνων να συνεισφέρουν για τη συντήρηση των γονέων τους σε αυτές τις περιπτώσεις εκτεινόταν εφ’ όρου ζωής, ενώ με την εφαρμογή του περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νόμου η υποχρέωση αυτή περιορίστηκε με τον τρόπο που επεξηγείται ανωτέρω, μέχρι τα 28 έτη και μόνο όταν το εισόδημα του τέκνου υπερβαίνει τα €1.000-€1.500.
- 7. Στη βάση των ανωτέρω, το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θεωρεί ότι οι σχετικές διατάξεις της υπό αναφορά Νομοθεσίας δεν χρήζουν οποιασδήποτε αναθεώρησης.»

Απάντηση ημερομηνίας 31^{ης} Ιουλίου 2019 του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος κ. Κώστα Καδή στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.548, ημερομηνίας 18 Μαρτίου 2019, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Πεردίκη

«Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση και αφού απολογηθώ για την καθυστέρηση στην απάντησή της, σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- (α) Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Περί Αποχετευτικών Συστημάτων Νόμου [Ν. 108(Ι)/2004] ο οποίος έχει εναρμονίσει την Ευρωπαϊκή Οδηγία 91/271/ΕΟΚ για τα Αστικά Λύματα, καθώς και της Συμφωνίας Προσχώρησης της Κύπρου, θα έπρεπε σε κάθε οικισμό με ισοδύναμο πληθυσμό άνω των 2.000, μέχρι τις 31/12/2012, να υφίστανται και να λειτουργούν δίκτυα συλλογής λυμάτων, καθώς και σταθμός επεξεργασίας λυμάτων.
- (β) Τον Ιούλιο του 2018 υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεωρημένο Εθνικό Πρόγραμμα Εφαρμογής της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ για την Κύπρο, με κατάλογο 57 οικισμών (7 Αστικούς και 50 Αγροτικούς) και με εφικτή ημερομηνία συμμόρφωσης τις 31/12/2027, λαμβάνοντας υπόψη τους μη συμμορφούμενους με τις πρόνοιες της Οδηγίας οικισμούς.
- (γ) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ωστόσο, εκτιμώντας ότι η Κυπριακή Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις της για εξασφάλιση επαρκών συστημάτων συλλογής και επεξεργασίας των αστικών λυμάτων για 31 από τους 57 οικισμούς που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Εφαρμογής, καταχώρισε στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις 20/03/2019, Προσφυγή Παράβασης κατά της Κυπριακής Δημοκρατίας (Υπόθεση C-248/19).
- (δ) Τα προβλήματα που σχετίζονται με την υλοποίηση των αποχετευτικών έργων στους οικισμούς αυτούς χωρίζονται σε Διοικητικά, Νομικά και Οικονομικά, ως ακολούθως:
- Λόγω της οικονομικής κρίσης που προηγήθηκε και της συσσώρευσης υποχρεώσεων, οι διαθέσιμες πιστώσεις δεν επιτρέπουν στο Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος να κινηθεί όσο γρήγορα θα το επιθυμούσε,
 - Η έλλειψη χρηματοδότησης για την υλοποίηση των απαιτούμενων έργων σε Δημαρχούμενους οικισμούς. Σημειώνεται ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν προβλέπεται Κρατική συνεισφορά για την υλοποίηση των εν λόγω έργων,
 - Διοικητικά προβλήματα στις περιπτώσεις των Δημαρχούμενων οικισμών,
 - Η μη ένταξη αγροτικών οικισμών στα Αστικά Συμβούλια Αποχετεύσεων για την διασφάλιση της κατασκευής των έργων τους, και
 - Δυσκολία κατακύρωσης έργων που έχουν προκηρυχθεί λόγω αλληπάλληλων προσφυγών στην Αναθεωρητική Αρχή και στο Διοικητικό Δικαστήριο.
- (ε) Οι ενέργειες στις οποίες έχει προβεί η Κυπριακή Δημοκρατία για την πλήρη εναρμόνιση με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ είναι οι ακόλουθες:
- Προσπάθεια τήρησης του εγκεκριμένου κεφαλαιουχικού επενδυτικού πλάνου υλοποίησης των υπολειπόμενων έργων, σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 80.776 και ημερομηνία 13/06/2016, με συμπερίληψη της αναγκαίας χρηματοδότησης των έργων στους ετήσιους Κρατικούς Προϋπολογισμούς,
 - Πρώθηση ένταξης αγροτικών οικισμών στα Αστικά Συμβούλια Αποχετεύσεων και συντονισμός για την άμεση πρώθηση κατασκευής των έργων,
 - Προσπάθεια εξεύρεσης τρόπου χρηματοδότησης για την υλοποίηση των απαιτούμενων έργων σε Δημαρχούμενους οικισμούς,
 - Προσπάθεια επίλυσης διοικητικών προβλημάτων στους Δημαρχούμενους οικισμούς, σε συνεργασία με τους επηρεαζόμενους Δήμους και το Υπουργείο Εσωτερικών, και
 - Προσπάθεια εξεύρεσης τρόπου άμεσης κατακύρωσης των έργων που βρίσκονται στο στάδιο της Αναθεωρητικής Αρχής και του Διοικητικού Δικαστηρίου.
- (στ) Σημειώνεται ότι, προκειμένου να ξεπεραστούν τα κωλύματα που παρεμποδίζουν την υλοποίηση των αποχετευτικών έργων και με σκοπό την επιτάχυνση των διαδικασιών, αναμένεται να υποβληθεί σύντομα Πρόταση προς στο Υπουργικό Συμβούλιο με συγκεκριμένες εισηγήσεις.
- (ζ) Σε ό,τι αφορά το ύψος της χρηματικής ποινής, ενδεικτικά, παρουσιάζονται στο **Παράρτημα** παραδείγματα καταδίκης άλλων Κρατών Μελών από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Παραμένουμε στη διάθεση σας για τυχόν διευκρινίσεις ή πρόσθετες πληροφορίες επί των πιο πάνω.»

Σημείωση: Τα επισυνημμένα έγγραφα έχουν καταχωρισθεί στο Αρχείο της Βουλής. Αντίγραφο τους δόθηκε στον βουλευτή που υπέβαλε την ερώτηση.

Απάντηση ημερομηνίας 31^{ης} Ιουλίου 2019 του Υφυπουργού παρά τω Προέδρω κ. Βασιλή Πάλμα στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.660, ημερομηνίας 5 Ιουνίου 2019, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σκευής Κούτρα Κουκουμά

«Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση και σας ενημερώνω για τα ακόλουθα:

2. Στις 20 Ιουνίου 2019 πραγματοποιήθηκε στο Γραφείο της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων συνάντηση με τον Υπουργό Εσωτερικών και την Επίτροπο Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, κατά την οποία συζητήθηκε, μεταξύ άλλων, η δημιουργία ειδικού Τμήματος στο Γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, το οποίο θα εξετάζει παράπονα σχετικά με τη διαβίωση των εργαζομένων τρίτων χωρών στην Κύπρο.
3. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης συμφωνήθηκε όπως το Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων συνεχίσει τη διαδικασία παραλαβής σφραγισμένων παραπόνων αλλοδαπών, διευθετώντας και διεξάγοντας συναντήσεις εντός καθορισμένου χρονοδιαγράμματος, ενώ τα παράπονα που θα υπάγονται και στην αρμοδιότητα της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρώπινων Δικαιωμάτων διαβιβάζονται στο Γραφείο της, για δέουσα έρευνα και κατάλληλο χειρισμό.
4. Προς αποφυγή δημιουργίας καθυστερήσεων στην ολοκλήρωση εξέτασης των παραπόνων, η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρώπινων Δικαιωμάτων βρίσκεται σε συνεννόηση και συνεχή συνεργασία με τη Διευθύντρια του Τμήματος Εργασιακών Σχέσεων, για διευκρίνιση και καθορισμό των διαδικασιών που θα ακολουθηθούν όσον αφορά στον τρόπο εξέτασης των παραπόνων κατά τρόπο άμεσο και αποτελεσματικό.»

Απάντηση ημερομηνίας 31^{ης} Ιουλίου 2019 του Υπουργού Υγείας κ. Κωνσταντίνου Ιωάννου στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.670, ημερομηνίας 6 Ιουνίου 2019, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Κερύνειας κ. Ελένης Μαύρου

«Αναφορικά με την πιο πάνω ερώτηση σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

2. Ο περί της Αποτέφρωσης Ανθρώπινης Σορού Νόμος του 2016 [N.53(1)/2016], που αφορά στην αποτέφρωση των νεκρών και τη λειτουργία κέντρου αποτέφρωσης ορίζει ως αρμόδια αρχή τον Υπουργό Εσωτερικών.
3. Σύμφωνα με τις πρόνοιες της νομοθεσίας τόσο για την εξέταση αιτημάτων για ανέγερση τέτοιων αναπτύξεων, όσο και για την παραχώρηση άδειας ανέγερσης τους, αρμοδιότητα έχουν οι Έπαρχοι στη Διοικητική περιφέρεια των οποίων πρόκειται να γίνει τέτοιου είδους ανάπτυξη. Σύμφωνα με την ίδια την νομοθεσία, τα αιτήματα των οικείων του νεκρού που επιθυμούν διαχείριση του πτώματος με τον τρόπο αυτό, υποβάλλονται επίσης στον Έπαρχο της Διοικητικής περιφέρειας του νεκρού για την εξασφάλιση άδειας αποτέφρωσης.
4. Με βάση τα πιο πάνω, για τον χειρισμό τέτοιων αιτημάτων αρμόδια αρχή είναι ο Υπουργός Εσωτερικών, στον οποίο και παρακαλείσθε να απευθυνθείτε, υποβάλλοντας την Ερώτηση της Βουλευτού.»

Απάντηση ημερομηνίας 31^{ης} Ιουλίου 2019 του Υπουργού Υγείας κ. Κωνσταντίνου Ιωάννου στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.683, ημερομηνίας 14 Ιουνίου 2019, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Η απάντηση στην πιο πάνω ερώτηση, από το αρμόδιο Τμήμα, τις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας, είναι η ακόλουθη:

2. Τα τέσσερα δείγματα (2 φράουλες, ρόκκα και μαϊντανός) τα οποία στο δημοσίευμα της εφημερίδας “Η Σημερινή” αναφέρεται ότι “ήταν θετικά σε φυτοφάρμακα”, λήφθηκαν μέσα στα πλαίσια της εφαρμογής του Ετήσιου Εθνικού Προγράμματος Ελέγχου Τροφίμων, από την λιανική αγορά. Τα φυτοφάρμακα που προσδιορίστηκαν στα δύο δείγματα φράουλας και εκτρέπονταν των αποδεκτών ορίων (ametoctradin, fluoricolide και propanocarb) είναι εγκεκριμένα για χρήση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο μαϊντανό προσδιορίστηκαν τρία φυτοφάρμακα που εκτρέπονταν των αποδεκτών ορίων (chlorpyrifos, dimethoate, omethoate). Το chlorpyrifos είναι εγκεκριμένο για χρήση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το dimethoate την περίοδο που ελέγχθηκε το εν λόγω δείγμα ήταν επιτρεπόμενο ενώ από τον Οκτώβριο του 2019 ξεκινούν οι περιορισμοί στη χρήση του και μέχρι το 2020 θα απαγορεύεται η χρήση του. Το omethoate δεν είναι εγκεκριμένο για χρήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά πρέπει να σημειωθεί ότι αποτελεί προϊόν μεταβολισμού του dimethoate. Στη ρόκκα προσδιορίστηκε το φυτοφάρμακο thiamethoxam το οποίο δεν είναι εγκεκριμένο για χρήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σημειώνεται ότι αρμόδια αρχή για την έγκριση και χρήση των φυτοφαρμάκων, είναι το Τμήμα Γεωργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

3. Η Υγειονομική Υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας, υλοποιεί το Ετήσιο Εθνικό Πρόγραμμα Δειγματοληψίας Τροφίμων για έλεγχο των καταλοίπων φυτοφαρμάκων στα τρόφιμα. Για την ετοιμασία του εν λόγω προγράμματος λαμβάνονται υπόψη και οι σχετικές διατάξεις του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2018/555 για ένα συντονισμένο πολυετές πρόγραμμα ελέγχου της Ένωσης για τα έτη 2019, 2020 και 2021 ώστε να εξασφαλιστεί συμμόρφωση με τα ανώτατα όρια καταλοίπων φυτοφαρμάκων και να εκτιμηθεί η έκθεση του καταναλωτή στα κατάλοιπα φυτοφαρμάκων μέσα και πάνω στα τρόφιμα φυτικής και ζωικής προέλευσης. Διενεργούνται επίσης έκτακτες δειγματοληψίες τροφίμων από την αγορά. Επιπρόσθετα, λαμβάνονται δείγματα κατά την εισαγωγή τροφίμων από τρίτες χώρες καθώς επίσης και κατά την διακίνηση τους από τις μη ελεγχόμενες από το Κράτος Περιοχές μέσω των ελεγχόμενων σημείων διέλευσης (οδοφράγματα).
4. Η Υγειονομική Υπηρεσία, θέλοντας να διασφαλίσει και να αποτρέψει επιπρόσθετους από το να εφαρμόζουν κακές γεωργικές πρακτικές, πέραν της υποχρέωσης που έχει για υλοποίηση του εν ισχύ ενωσιακού κανονισμού για τα φυτοφάρμακα, προχωρά και σε δειγματοληψίες επιπρόσθετων ειδών τροφίμων τα οποία επιλέγονται σύμφωνα με τον οδηγό για την ετοιμασία Ετήσιων Εθνικών Προγραμμάτων Δειγματοληψίας Τροφίμων, ο οποίος ετοιμάστηκε από την Υγειονομική Υπηρεσία σε συνεργασία με το Γενικό Χημείο του Κράτους. Τα επιπρόσθετα είδη τροφίμων, δεν αναφέρονται στους εν ισχύ κανονισμούς της ΕΕ, αλλά προστίθενται στα ετήσια εθνικά προγράμματα φυτοφαρμάκων, έτσι ώστε οι έλεγχοι να καλύπτουν όσο το δυνατό πιο αντιπροσωπευτικά την εικόνα στην Κύπρο όσον αφορά την κατανάλωση φρούτων και λαχανικών, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη την αρχή της ανάληψης κινδύνου. Οι δειγματοληψίες αυτές αφορούν πιο μικρούς αριθμούς δειγμάτων για περισσότερα είδη τροφίμων. Σε κάποιες περιπτώσεις, όταν πρόκειται για τρόφιμα που βρίσκονται συνέχεια στο τραπέζι του καταναλωτή, αυτά λαμβάνονται 2 φορές τον χρόνο.
5. Όλες οι δειγματοληψίες τροφίμων διενεργούνται αιφνίδια, χωρίς καμία προειδοποίηση προς τους εμπλεκόμενους στην αλυσίδα παραγωγής-πώλησης τροφίμων. Οι παραγωγοί φρούτων και λαχανικών έχουν πρόσβαση στους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον έλεγχο των καταλοίπων φυτοφαρμάκων στα τρόφιμα (οι κανονισμοί είναι προσβάσιμοι για το κοινό) και μπορεί να είναι εις γνώσιν τους τα είδη των τροφίμων που θα ληφθούν για δειγματοληψία κατά την εκάστοτε χρονιά. Όμως, με τα επιπρόσθετα είδη τροφίμων που λαμβάνονται συστηματικά κάθε έτος από την Υγειονομική Υπηρεσία αυτεπάγγελα σε συνεργασία με το Γενικό Χημείο του Κράτους, έτσι και σε πιο μικρούς αριθμούς, η πιθανότητα εφαρμογής κακής γεωργικής πρακτικής και κατ' επέκταση η μη ορθολογική χρήση των φυτοφαρμάκων αποτρέπεται σε σημαντικό βαθμό.
6. Σε περιπτώσεις αποκλίσεων δειγμάτων από την Νομοθεσία
 - **Όσον αφορά προϊόντα Κυπριακής παραγωγής:**
 - άμεσα ενημερώνεται ο παραγωγός για το αποτέλεσμα και λαμβάνονται όλα τα προβλεπόμενα από την νομοθεσία μέτρα μη αποκλεισμένων και της απόσυρσης/ανάκλησης του τροφίμου από την αγορά,
 - άμεσα ενημερώνεται το Τμήμα Γεωργίας για δικές του ενέργειες στο επίπεδο του παραγωγού,
 - ετοιμάζεται φάκελος επιβολής μέτρων (επιβολής διοικητικού προστίμου ή ετοιμασία εισήγησης για άσκηση ποινικής δίωξης) εναντίον των εμπλεκόμενων,
 - Ο παραγωγός, εκεί όπου εφαρμόζεται, στοχεύεται από την Υγειονομική Υπηρεσία ώστε να ληφθεί δείγμα σε άλλη περίοδο, για να διαπιστωθεί η συμμόρφωση του με την νομοθεσία.
 - **Όσον αφορά προϊόντα από άλλες χώρες:**
 - άμεσα ενημερώνεται ο εισαγωγέας για το αποτέλεσμα και λαμβάνονται όλα τα προβλεπόμενα από την νομοθεσία μέτρα, μη αποκλεισμένων και της απόσυρσης/ανάκλησης του τροφίμου από την αγορά,
 - άμεσα ετοιμάζεται επιστολή γνωστοποίησης μέσω των διαφόρων συστημάτων τις Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ταχεία ενημέρωση όσον αφορά την ασφάλεια και ποιότητα των τροφίμων (RASFF, AAC κτλ.) ώστε να ενημερωθούν όλα τα υπόλοιπα κράτη μέλη της ΕΕ καθώς και η χώρα προέλευσης,
 - Στην περίπτωση όπου η χώρα προέλευσης είναι εκτός της ΕΕ, ο εισαγωγέας ενημερώνεται ότι τυχόν άλλη εισαγωγή του από την συγκεκριμένη χώρα προέλευσης και του συγκεκριμένου εμπλεκόμενου προμηθευτή, ανεξαρτήτως είδους τροφίμου, θα τυγχάνει δειγματοληψίας και τα προϊόντα θα παραμένουν υπό δέσμευση μέχρι την ολοκλήρωση των εργαστηριακών ελέγχων,

- Σε τυχόν διανομή του προϊόντος στην Κυπριακή αγορά, ετοιμάζεται φάκελος επιβολής διοικητικού προστίμου ή ετοιμασίας εισήγησης για άσκηση ποινικής δίωξης εναντίον των εμπλεκόμενων.
- **Όσον αφορά προϊόντα από τις μη ελεγχόμενες από το Κράτος Περιοχές (“κατεχόμενες περιοχές”):**
- άμεσα ενημερώνεται ο διακινητής για το αποτέλεσμα και λαμβάνονται όλα τα προβλεπόμενα από την νομοθεσία μέτρα, μη αποκλεισμένων και της απόσυρσης/ανάκλησης του τροφίμου από την αγορά. Επιπρόσθετα, ενημερώνεται ότι σε μελλοντικές διακινήσεις οποιωνδήποτε προϊόντων από τον εν λόγω παραγωγό, θα δειγματίζονται και θα παραμένουν υπό δέσμευση μέχρι την ολοκλήρωση των εργαστηριακών ελέγχων,
 - άμεσα ετοιμάζεται επιστολή προς το Υπουργείο Εξωτερικών (Γραφείο Διαπραγματευτή) για ενημέρωση και με την παράκληση όπως γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για ενημέρωση του παραγωγού προς αποφυγή στο μέλλον παρόμοιων περιστατικών,
 - Σε τυχόν διανομή του προϊόντος στην Κυπριακή αγορά, ετοιμάζεται φάκελος επιβολής μέτρων (επιβολής διοικητικού προστίμου ή ετοιμασίας εισήγησης για άσκηση ποινικής δίωξης), εναντίον των Κύπριων εμπλεκόμενων που δραστηριοποιούνται στις περιοχές όπου η Δημοκρατία ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο (“ελεύθερες περιοχές”).
7. Η Υγειονομική Υπηρεσία έχει ετοιμάσει νομοσχέδιο που τροποποιεί τον περί Τροφίμων (Έλεγχος και Πώληση) Νόμο, όπου μεταξύ άλλων προνοιών αυξάνεται το μέγιστο ύψος του διοικητικού προστίμου που θα δύναται ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών & Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας να επιβάλει, από €850 σε €2000 ανά κατηγορία. Το νομοσχέδιο βρίσκεται στη Νομική Υπηρεσία του Κράτους για τον νομομισμένο νομοτεχνικό έλεγχο.
8. Εάν για οποιοδήποτε λόγο κρίνετε ότι οι ως άνω απαντήσεις δεν είναι επαρκείς ή χρήζουν περαιτέρω διευκρινήσεων, παραμένω στην διάθεσή σας.»

Απάντηση ημερομηνίας 31^{ης} Ιουλίου 2019 της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ζέτας Αιμιλιανίδου στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.692, ημερομηνίας 19 Ιουλίου 2019, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σκεύης Κούτρα Κουκουμά

«Σχετικά με το πιο πάνω ερώτημα, σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

Με την υιοθέτηση της Σύμβασης αρ. 189 για τους Οικιακούς Εργαζομένους, από τη Διεθνή Σύνοδο Εργασίας το 2011, το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ως η θεσμοθετημένη διαδικασία, ξεκίνησε συζήτηση για το ενδεχόμενο κύρωσης της Σύμβασης. Το 2012 συστάθηκε Τεχνική Επιτροπή για εξέταση του θέματος, με τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων κρατικών υπηρεσιών και των κοινωνικών εταίρων, η οποία κατέγραψε διάφορες δυσκολίες που αφορούσαν κύρωση. Δεδομένου ότι δεν υπήρξε συμφωνία, αποφασίστηκε η επαναξέταση του θέματος κατά διαστήματα. Το 2016 ζητήθηκε εκ νέου η άποψη των κοινωνικών εταίρων για το ενδεχόμενο κύρωσης, χωρίς ωστόσο να υπάρξει σύγκλιση απόψεων.

Έχω ήδη δώσει οδηγίες για πλήρη και ολοκληρωμένη μελέτη της Σύμβασης και προτίθεται να θέσω το θέμα εκ νέου στους κοινωνικούς εταίρους.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κεφάλαιο Τέταρτο: Δεν υπάρχουν θέματα εγγραφέντα για συζήτηση.

Κυρίες και κύριοι, εδώ φτάσαμε στο τέλος της συνεδρίας.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ωρα λήξης: 13.16 μ.μ.)

**Παρόντες βουλευτές
(αλφαβητικά κατά κόμμα)**

ΔΗΣΥ

Αριστείδου Μαριέλλα

Κυπριανού Ανδρέας

Γεωργίου Γεώργιος

Κυριακίδου Στέλλα

Δημητρίου Αννίτα

Κωνσταντίνου Κώστας

Δημητρίου Δημήτρης
Δίπλαρος Ευθύμιος
Ζαχαρίου Ζαχαρίας
Κάρουλλας Γιώργος
Κουλλά Ονούφριος

Μαυρίδης Μάριος
Νεοφύτου Αβέρωφ
Νουρής Νίκος
Σταύρου Ελένη
Τορναρίτης Νίκος

ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

Αδάμου Αδάμος
Γεωργίου Τ. Γιώργος
Δαμιανού Άριστος
Καυκαλιάς Αντρέας
Κουκουμά Κούτρα Σκεύη
Κυπριανού Άντρος
Κώστα Κώστας

Λουκαΐδης Γιώργος
Μαύρου Ελένη
Πασιουρτίδης Ανδρέας
Στεφάνου Στέφανος
Τζιοβάνης Χριστάκης
Φακοντής Αντρέας
Χαραλαμπίδου Ειρήνη

ΔΗΚΟ

Βότσης Άγγελος
Ερωτοκρίτου Χριστιάνα
Κουλίας Ζαχαρίας
Λεωνίδου Πανίκος
Μουσιούττας Μαρίνος

Μυλωνάς Παύλος
Ορφανίδης Χρίστος
Παπαδόπουλος Νικόλας
Πιπτοκοπίτης Χαράλαμπος

ΚΣ ΕΔΕΚ

Ευσταθίου Κωστής
Μυριάνθους Ηλίας

Σιζόπουλος Μαρίνος

Συμμαχία Πολιτών

Λιλλήκας Γιώργος

Αλληλεγγύη

Γιωργάλλας Μιχάλης

Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

Θεοπέμπτου Χαράλαμπος

Περδίκης Γιώργος

ΕΛΑΜ

Παπαγιάννης Λίνος

Χρίστου Χρίστος

Ανεξάρτητοι

Θεολόγου Άννα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Ενημέρωση για την επίσημη επίσκεψη του Προέδρου της Βουλής ως επικεφαλής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπίας στη Βουλγαρία.
2. α. Κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων.
β. Συζήτηση (Νικόλας Παπαδόπουλος, Άριστος Δαμιανού, Γιώργος Λουκαΐδης) για την κήρυξη της πρότασης νόμου «Ο περί Μεταβίβασης και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2019» ως επείγουσας και απόφαση για κήρυξή της.
3. Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Μεταβίβασης και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2019», αγορεύσεις (Άγγελος Βότσης, Γιώργος Περδίκης, Μαρίνος Σιζόπουλος, Μιχάλης Γιωργάλλας, Χρίστος Χρίστου, Άριστος Δαμιανού, Γιώργος Λιλλήκας, Άννα Θεολόγου, Νικόλας

Παπαδόπουλος, Αβέρωφ Νεοφύτου, Στέφανος Στεφάνου, Παύλος Μυλωνάς, Κωστής Ευσταθίου, Αντρος Κυπριανού) και ψήφισή της σε νόμο (με αρ. 2).

4. Έκθεση για τον αναπεμφθέντα νόμο «Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2019», αγορεύσεις (Γιώργος Πεردίκης, Μιχάλης Γιωργάλλας) και αποδοχή της αναπομπής.
5. Έκθεση για τον αναπεμφθέντα νόμο «Ο περί Καταχρηστικών Ρητρών σε Επιχειρηματικές Συμβάσεις που Συνάπτονται από Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις Νόμος του 2019», αγορεύσεις (Ανδρέας Κυπριανού, Κώστας Κώστα), μερική αποδοχή της αναπομπής και ψήφιση αναδιαμορφωμένου κειμένου νόμου.
6. Ερωτήσεις βουλευτών:

Μέτρα για τα ελλείποντα ανήλικα πρόσωπα από τα ιδρύματα παιδικής προστασίας (εμπιστευτική ερώτηση) - Οι αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου που έχουν ληφθεί με βάση τον περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμο - Ενδεχόμενη αναθεώρηση των σχεδίων παροχών του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες - Η εγκατάσταση, λειτουργία και αξιολόγηση του συστήματος φωτοεπισήμανσης στη λεωφόρο Γρίβα Διγενή - Παραβάσεις, καταδίκες και πρόστιμα Κυπριακής Δημοκρατίας - Η εκτίμηση του κρατικού τεμαχίου γης απέναντι από το ξενοδοχείο «Χίλτον».

7. Απαντήσεις υπουργών στις ακόλουθες ερωτήσεις βουλευτών:

Τεχνικοί έλεγχοι των φραγμάτων νερού στην Κύπρο - Η λειτουργία των πυροσβεστικών σημείων στο λιμάνι Λατσιού - Πυρασφάλεια συστημάτων φωτοβολταϊκών - Δικαιούχοι ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και μη κάλυψη των αναγκών τους - Πλημμελής επεξεργασία αστικών λυμάτων - Διαβίωση των εργαζομένων τρίτων χωρών στην Κύπρο - Ίδρυση και λειτουργία κέντρων αποτέφρωσης - Φυτοφάρμακα σε τρόφιμα - Η Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για την Αξιοπρεπή Εργασία των Οικιακών Εργαζομένων.